

پناهگاه مسلمان

حصن المسلم من أذكار الكتاب والسنة

تأليف :

الفقيه إلى الله تعالى

د. سعيد بن علي بن وهف القحطاني

ترجمه

يونس يزدان پرست

مراجعہ و تصحيح

إسحاق بن عبد الله دبيرى العوضي

معاونت مطبوعات و پژوهش علمی

وزارت امور اسلامی، اوقاف، دعوت و ارشاد

عربستان سعودی

پناہگاہ مسلمان

حصہ المسلم من أذکار الکتاب والسنة

تالیف

سعید بن علی بن وهف القحطانی

ترجمہ

یونس یزدان پرست

مراجعہ و تصحیح

اسحاق بن عبدالله دبیری

و کالترا لبطونہ ابی الیخا العلی
وزارة الشؤون الإسلامية الأوقاف الدعوة والإرشاد
المجلس الأعلى للدراسات الإسلامية

۱۴۲۹ هـ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

③ وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد، ١٤٢٧هـ.

مهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

القحطاني، سعيد بن علي

حصن المسلم، سعيد بن علي القحطاني، - الرياض، ١٤٢٧هـ.

١٢٨ ص، ١٤ x ٢٠ سم

ردمك : ٤ - ٥٥٢ - ٢٩ - ٩٩٦٠

(النص باللغة الفارسية)

١ . العنوان

١ - الأدعية والأوراد

١٤٢٧/٤٦٨١

ديوي ٩٣، ٢١٢

رقم الإيداع : ١٤٢٧/٤٦٨١

ردمك : ٤ - ٥٥٢ - ٢٩ - ٩٩٦٠

الطبعة الثالثة

١٤٢٩هـ

نام کتاب: حصن المسلم - پناهگاه مسلمان

تألیف: سعید بن علی بن وهف القحطانی

مترجم: یونس یزدان پرست

مراجعه و تصحیح: اسحاق دبیری

سال و نوبت چاپ: ذوالقعدة ۱۴۲۸هـ - چهارم.

تیراژ: ۸۰,۰۰۰

برای ارتباط با ما می‌توانید با آدرس زیر تماس بگیرید:

السعودية: الرياض - الرمز البريدي: (۱۱۷۵۷) ص. ب: (۱۵۰۱۰۳)

www.aqeedeh.com

es@al-islam.com

فهرست مطالب

م	عنوان	ص
۱	تقدیم	۱۳
۲	مقدمه مترجم	۱۶
۳	مقدمه مؤلف	۱۸
۴	فضیلت ذکر	۱۹
۵	اذکار هنگام بیدار شدن از خواب	۲۴
۶	دعای پوشیدن لباس	۲۸
۷	دعای پوشیدن لباس نو	۲۸
۸	دعا برای کسی که لباس نو پوشیده است	۲۸
۹	دعای هنگام در آوردن لباس	۲۹
۱۰	دعای هنگام داخل شدن به توالت	۲۹
۱۱	دعای هنگام خارج شدن از توالت	۲۹
۱۲	ذکر قبل از وضو	۲۹
۱۳	ذکر بعد از اتمام وضو	۳۰
۱۴	ذکر هنگام خارج شدن از منزل	۳۰
۱۵	ذکر هنگام داخل شدن به منزل	۳۱

پناهگاه مسلمان (اذکاری از قرآن و سنت)

ص	عنوان	ف
۳۱	دعای رفتن به مسجد	۱۶
۳۳	دعای داخل شدن به مسجد	۱۷
۳۳	دعای خارج شدن از مسجد	۱۸
۳۴	اذکار اذان	۱۹
۳۵	دعای بعد از تکبیر تحریمه و قبل از فاتحه (دعاهای استفتاح)	۲۰
۳۹	دعای رکوع	۲۱
۴۱	دعای هنگام برخاستن از رکوع	۲۲
۴۲	دعای سجده	۲۳
۴۳	دعای نشستن در میان دو سجده	۲۴
۴۴	دعاهای سجده تلاوت	۲۵
۴۵	تشهد	۲۶
۴۵	درود بر رسول الله ﷺ بعد از تشهد	۲۷
۴۶	دعا بعد از تشهد آخر و قبل از سلام	۲۸
۵۰	اذکار بعد از سلام نماز	۲۹
۵۵	دعای نماز استخاره	۳۰

جِزْنُ الْمُسْلِمِ (من أذکار الکتاب والسنة)

ص	عنوان	م
٥٦	اذکار صبح و شب	٣١
٦٦	اذکار خواب	٣٢
٧٢	دعای هنگام غلتیدن از پهلو به پهلو در شب	٣٣
٧٣	دعای موقع هول و هراس و پریشانی هنگام خواب	٣٤
٧٣	اعمالی که پس از دیدن رؤیا یا خواب بد باید انجام گیرد	٣٥
٧٤	دعای قنوت در نماز وتر	٣٦
٧٥	ذکر پس از سلام نماز وتر	٣٧
٧٦	دعا به هنگام غم و اندوه	٣٨
٧٧	دعا به هنگام مشقت	٣٩
٧٨	دعای هنگام روبرو شدن با دشمن یا صاحب قدرت	٤٠
٧٨	دعای کسی که از ظلم فرمانروا می ترسد	٤١
٨٠	دعا علیه دشمن	٤٢
٨٠	دعای کسی که از گروهی می ترسد	٤٣
٨٠	دعای کسی که در ایمان دچار شک و وسوسه شده است	٤٤
٨١	دعا برای ادای قرض و بدهی	٤٥

پناهگاه مسلمان (اذکاری از قرآن و سنت)

ص	عنوان	م
۸۲	دعای وسوسه در نماز و قراءت قرآن	۴۶
۸۲	دعا برای انجام کار مشکل	۴۷
۸۲	آنچه که مرتکب گناه باید بگوید و انجام دهد	۴۸
۸۳	دعای طرد شیطان و وسوسه‌هایش	۴۹
۸۳	دعای هنگام حادثه‌ی ناگوار و یا شکست در کار	۵۰
۸۴	تبریک به کسی که صاحب فرزند شده و جواب آن	۵۱
۸۴	دعا برای محافظت فرزند	۵۲
۸۵	دعا برای مریض هنگام عیادتش	۵۳
۸۵	فضیلت عیادت مریض	۵۴
۸۶	دعای مریضی که از زندگی ناامید شده است	۵۵
۸۷	تلقین لا إله إلا الله به شخص در حال احتضار	۵۶
۸۷	دعای انسان مصیبت زده	۵۷
۸۷	دعای بعد از خروج روح و بستن چشمان میت	۵۸
۸۸	دعا برای میت در نماز جنازه	۵۹
۹۰	دعا در نماز میت برای کودک	۶۰
۹۱	دعای تسلیت گفتن	۶۱

ص	عنوان	م
٩٢	دعا هنگام نهادن میت در قبر	٦٢
٩٢	دعای بعد از دفن میت	٦٣
٩٢	دعای زیارت قبور	٦٤
٩٣	دعای هنگام وزیدن باد	٦٥
٩٣	دعای موقع رعد و برق	٦٦
٩٤	دعای طلب باران	٦٧
٩٤	دعای هنگام باریدن باران	٦٨
٩٤	ذکر پس از باریدن باران	٦٩
٩٥	دعا هنگام باران زیاد	٧٠
٩٥	دعای رؤیت هلال [ماه نو]	٧١
٩٥	دعای هنگام افطار کردن	٧٢
٩٦	دعای قبل از غذا خوردن	٧٣
٩٧	دعای پایان غذان	٧٤
٩٧	دعای مهمان برای میزبان	٧٥
٩٧	دعا برای کسی که به ما آب دهد یا قصد آب دادن داشته باشد	٧٦

پناهگاه مسلمان (اذکاری از قرآن و سنت)

ص	عنوان	م
۹۸	دعای روزه‌دار برای خانواده‌ای که نزد آنان افطار کند	۷۷
۹۸	روزه‌داری که بر سفره حاضر شود و نخورد	۷۸
۹۸	اگر شخصی به روزه‌دار دشنام داد یا اهانت کرد بگوید	۷۹
۹۸	دعای دیدن میوه‌ی تازه	۸۰
۹۹	دعای عطسه و آداب آن	۸۱
۹۹	جواب کافری که عطسه زند و خدا را ستایش کند	۸۲
۹۹	دعای تبریک ازدواج	۸۳
۹۹	دعای کسی که ازدواج می‌کند	۸۴
۹۹	دعای کسی که خادم و یا شتری می‌خرد	۸۵
۱۰۰	دعای قبل او همبستر با همسر	۸۶
۱۰۰	دعای هنگام خشم	۸۷
۱۰۰	دعای دیدن شخصی که مبتلا به مصیبت باشد	۸۸
۱۰۰	دعای مجلس	۸۹
۱۰۱	دعای کفاره‌ی مجلس	۹۰
۱۰۱	جواب کسی که بگوید: عَفَرَ اللَّهُ لَكَ	۹۱
۱۰۱	دعا برای کسی که به تو نیکی کرده است	۹۲

ص	عنوان	م
۱۰۲	اعمالی که باعث نجات شرّ دجال می‌شوند	۹۳
۱۰۲	دعا برای کسی که می‌گوید: إِنِّي أَحْبَبْتُ فِي اللَّهِ (من تو را بخاطر خدا دوست دارم)	۹۴
۱۰۲	دعا برای کسی که مالش را به تو پیشنهاد کند	۹۵
۱۰۲	دعا هنگام پرداخت بدهی، برای طلبکار	۹۶
۱۰۳	دعای ترس از شرک	۹۷
۱۰۳	دعا برای کسی که بگوید: بَارَكَ اللَّهُ فِيكَ	۹۸
۱۰۳	دعای بدفالی	۹۹
۱۰۴	دعای سوار شدن بر مرکب	۱۰۰
۱۰۴	دعای سفر	۱۰۱
۱۰۵	دعای ورود به روستا یا شهر	۱۰۲
۱۰۶	دعای ورود به بازار	۱۰۳
۱۰۷	دعای لغزیدن سواری	۱۰۴
۱۰۷	دعای مسافر برای مقیم	۱۰۵
۱۰۷	دعای مقیم برای مسافر	۱۰۶
۱۰۷	تکبیر و تسبیح در مسافرت	۱۰۷

پناهگاه مسلمان (اذکاری از قرآن و سنت)

م	عنوان	ص
۱۰۸	دعای مسافر، هنگام سحر	۱۰۸
۱۰۹	دعای مسافر هنگامی که جایی توقف نماید	۱۰۸
۱۱۰	ذکر بازگشت از سفر	۱۰۸
۱۱۱	ذکر هنگام شنیدن خیر خوشایند و ناخوشایند	۱۰۹
۱۱۲	فضیلت درود فرستادن بر پیامبر اکرم ﷺ	۱۰۹
۱۱۳	رواج دادن سلام	۱۱۱
۱۱۴	جواب دادن به سلام شخص کافر	۱۱۲
۱۱۵	دعای هنگام شنیدن آواز خروس و صدای الاغ	۱۱۲
۱۱۶	دعا هنگام شنیدن پارس سگ‌ها در شب	۱۱۲
۱۱۷	دعا برای کسی که به او دشنام داده‌ای	۱۱۳
۱۱۸	آنچه را که مسلمان هنگام مدح مسلمان دیگری بگوید	۱۱۳
۱۱۹	آنچه مسلمان هنگام مدح شدنش بگوید	۱۱۳
۱۲۰	لیک گفتن مُخْرِم در حج یا عمره	۱۱۴
۱۲۱	تکبیر گفتن هنگام رسیدن به حجر الأسود	۱۱۴
۱۲۲	دعای بین رکن الیمانی و حجر الأسود	۱۱۴
۱۲۳	دعای توقف بر صفا و مروه	۱۱۵

ص	عنوان	م
۱۱۶	دعای روز عرفه	۱۲۴
۱۱۶	ذکر در مشعرالحرام	۱۲۵
۱۱۷	تکبیر، هنگام رمی جمرات با هر سنگریزه	۱۲۶
۱۱۷	دعای تعجب و امور خوشحال کننده	۱۲۷
۱۱۷	هنگام دریافت خبر خوشحال کننده چه باید کرد	۱۲۸
۱۱۸	آنچه هنگام احساس درد گفته می شود	۱۲۹
۱۱۸	دعای کسی که از چشم زخم به دیگران بترسد	۱۳۰
۱۱۸	آنچه هنگام ترس گفته شود	۱۳۱
۱۱۹	آنچه هنگام ذبح قربانی گفته شود	۱۳۲
۱۱۹	دعایی که برای رفع کید و مکر شیاطین خوانده می شود	۱۳۳
۱۲۰	توبه و استغفار	۱۳۴
۱۲۲	فضیلت و تسبیح و تحمید و تهلیل و تکبیر	۱۳۵
۱۲۵	شیوهی تسبیح گفتن رسول اکرم ﷺ	۱۳۶
۱۲۶	مجموعه‌ای از آداب نیک اجتماعی	۱۳۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تقدیم

﴿ وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴾ (۶۰) ﴿ (غافر: ۶۰).

«پروردگار شما گفته است: مرا بخوانید تا (دعای) شما را بپذیرم! کسانی که از عبادت من تکبر می‌ورزند به زودی با ذلت وارد دوزخ می‌شوند!».

﴿ وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ﴾ (۱۸۶) ﴿ (البقره: ۱۸۶).

«و هنگامی که بندگان من، از تو در باره من سؤال کنند، (بگو): من نزدیکم! دعای دعا کننده را، به هنگامی که مرا می‌خواند، پاسخ می‌گویم! پس باید دعوت مرا بپذیرند، و به من ایمان بیاورند، تا راه یابند (و به مقصد برسند)!».

رسول الله ﷺ می‌فرماید: «الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ»، ﴿ وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ ﴾ (۶۰) ﴿ ابو داود ۷۸/۲، الترمذی ۲۱۱/۵، ابن ماجه ۱۲۵۸/۲.

دعا همان عبادت است. «پروردگار شما گفته است: مرا بخوانید تا

(دعای) شما را بپذیرم!.

و آن حضرت علیه السلام می فرماید: «إِنَّ رَبَّكُمْ تَبَارَكَ وَتَعَالَى حَيُّ كَرِيمٌ يَسْتَجِيبُ مِنْ عَبْدِهِ إِذَا رَفَعَ يَدَيْهِ إِلَيْهِ أَنْ يَرُدَّهُمَا صِفْرًا». أبو داود ۷۸/۲، الترمذی ۵۵۷/۵، ابن ماجه ۱۲۷۱/۲.

براستی که پروردگار پربرکت و والامقام شما دارای حیاء و صاحب کرم است، و هنگامی که بنده اش دستهایش را بسویش بلند نماید، از بنده خود شرم می کند که دستهایش را خالی برگرداند.

و آنحضرت علیه السلام فرمود: «مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَدْعُو اللَّهَ بِدَعْوَةٍ لَيْسَ فِيهَا إِثْمٌ وَلَا قَطِيعَةٌ رَجِمَ إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ بِهَا إِحْدَى ثَلَاثٍ: إِمَّا أَنْ تُعَجَّلَ دَعْوَتُهُ، وَإِمَّا أَنْ يَدْخِرَهَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ، وَإِمَّا أَنْ يَصْرِفَ عَنْهُ مِنَ السُّوءِ مِثْلَهَا، قَالُوا: إِذَا نُكِّرْتُ، قَالَ: «اللَّهُ أَكْثَرُ». الترمذی ۴۶۲/۵، و ۵۶۶، أحد ۱۸/۳.

هر مسلمانی دعایی کند که در آن دعا به گناه و گسستن پیوند خویشاوندی نباشد، خداوند یکی از سه چیز را به او می دهد: یا هر چه زودتر در دنیا خواسته اش به او عطا می شود، و یا آن را برای آخرتش اندوخته می کند، و یا در مقابل آن دعا، شرّی را از او دور می کند، گفتند: پس ما زیاد دعا می کنیم آن حضرت علیه السلام فرمودند: فضل خدا از دعای شما زیادتر است.

پس هر مسلمانی که به دنبال راه نجات است باید که فقط و فقط پیرو آن چه خدا و رسولش علیه السلام آورده اند باشد و اجازه ندهد چه خود

و چه کسی دیگر (هرکسی که خواهد باشد) چیزی به دین خدا بیفزاید، یا از آن کم کند. بنابراین طالب حق و دوستدار سنت پیامبر ﷺ هیچ کاری انجام نمی‌دهد جز آن که خدا و رسول خدا ﷺ به آن امر فرموده باشند. و این جاست که علما و دانشمندان اسلامی می‌گویند: «العبادات توقیفیة» (واجب شدن عبادتها را خداوند تعیین فرموده است و هیچ انسانی حق دخالت در آنها را ندارد).

کتاب حاضر از کتاب‌های موفق آمیز است که تا بحال بیش از «۳۰» نوبت به چاپ رسیده است و به بیش از «۲۰» زبان ترجمه شده است، که یکی از این زبان‌ها زبان فارسی است که شما برادران و خواهران گرامی آنرا مشاهده می‌کنید، امید است بتوانید با مطالعه و حفظ دعا‌های روزمره این کتاب نفیس خود را از شیطان و وسوسه‌های او محفوظ و مصون بدارید.

اسحاق بن عبدالله دبیری

ریاض: ۱۵ ذی قعدة ی ۱۴۲۵ هـ ق

۶ دی ماه ۱۳۸۳ هـ ش

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمه مترجم

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ وَعَلَى آلِهِ
وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ.

برای اینکه بتوان با چشم دل شواهد معرفت: ﴿وَلَنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ، وَلَكِنْ لَأَنْفَعَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ﴾ (الإسراء: ۴۴). را نگریست باید قلبی سلیم و دیده‌ای بینا داشت، و از عمق جان به ندای: ﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ﴾ (البقره: ۱۸۶). لیسک گفت و شیرینی ذکر را در خشن: ﴿وَيَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا﴾ (الأحزاب: ۴۱) مشاهده کرد تا اینکه زیبایی زیاد در نزد الله با: ﴿فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ﴾ (البقره: ۱۵۲) به تالانو در آید.

کتاب حاضر، ترجمه‌ی کتاب: «حِصْنُ الْمُسْلِمِ مِنْ اذْكَارِ الْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ» است که در آن اذکار و اوراد قرآن و سنت صحیح جمع آوری شده است تا مسلمان با الگو قرار دادن آنها زندگی‌ای توأم با ذکر و یاد الله

داشته، در نتیجه شیرینی ایمان را بچشد و در این حال زندگی مملو از طراوت ذکر الله و شیوه رسول الله ﷺ شود.

این کتاب در چاپ اول تحت عنوان فارسی (گلزاری از اذکار قرآن و سنت) چاپ شده و در این چاپ سعی بر آن شده که کتاب با ویراستاری مجدد و چاپ زیبا به زیور طبع آراسته‌تر گردد.

تمام احادیث این کتاب، صحیح و حَسَنٌ می‌باشند و به صحت سند آنها اطمینان کامل باشد، و نیز کتاب از اختصاری ویژه برخوردار است. به امید اینکه زندگی تمامی انسان‌ها بر نهج قرآن و سنت باشد و خداوند مؤلف، مترجم، خوانندگان و تمامی انسان‌ها را مشمول این دعا قرار دهد: ﴿رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ

﴿آل عمران: ۵۳﴾

«پروردگارا! به آنچه نازل کرده‌ای، ایمان آوردیم و از فرستاده (تو) پیروی نمودیم؛ ما را در زمره گواهان بنویس!».

أبو عبدالرحمن ۱۳ رجب ۱۴۲۴ هـ. ق.

مقدمه‌ی مؤلف

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ، نُحَمِّدُهُ وَنُسْتَعِينُهُ، وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا، وَسَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا ضَلِيلَ لَهُ، وَمَنْ يَضَلِّهِ فَلَا هَادِيَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَمَنْ تَبِعَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ وَسَلَّمَ تَسْلِيمًا كَثِيرًا، أَمَا بَعْدُ .
 این کتاب مختصری است که قسمت اذکار آن را از کتابم: «الذِّكْرُ وَالِدُعَاءُ وَالْعِلَاجُ بِالرَّقَمِيِّ مِنَ الْكِتَابِ وَالسُّنَنِ» انتخاب نمودم تا استفاده از آن در سفرها، آسان باشد.

بدین جهت، فقط به ذکر متن حدیث، بسنده نموده‌ام و بجای سند، به ذکر یک یا دو مصدر اکتفا کرده‌ام، لذا هرکس که خواهان شناخت صحابی حدیث و یا اسناد آن است به اصل منابع حدیث، مراجعه کند. و از الله - عز وجل - با توسل به اسماء الحسنی و صفات العلیائش خواهانم که آنرا بعنوان عملی خالص به درگاه کریم خویش بپذیرد و در دنیا و آخرت برایم سودمند گرداند، و نیز برای کسی که آنرا می‌خواند، یا آنکه آنرا چاپ می‌کند، یا سبب انتشار آن می‌گردد، سودمند قرار دهد؛ إنه سبحانه ولی ذلک والقادر علیه. وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَمَنْ تَبِعَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ.

المؤلف حرر في شهر صفر ۱۴۰۹ هـ

سعيد بن علي بن وهف القحطاني

فضیلت ذکر

خداوند می فرماید: ﴿فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ﴾ (البقره: ۱۵۲). «پس به یاد من باشید، تا به یاد شما باشم! و شکر مرا گوید و (در برابر نعمتهایم) کفران نکنید».

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا﴾ (الأحزاب: ۴۱).

«ای کسانی که ایمان آورده اید! خدا را بسیار یاد کنید».

﴿وَالذِّكْرُ لِلَّهِ كَثِيرًا وَالذِّكْرُ لِلَّهِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا

عَظِيمًا﴾ (الأحزاب: ۳۵).

«و مردانی که بسیار به یاد خدا هستند و زنانی که بسیار یاد خدا می کنند، خداوند برای همه آنان مغفرت و پاداش عظیمی فراهم ساخته است».

﴿وَأَذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْقُدْرِ

وَالْأَصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ﴾ (الأعراف: ۲۰۵).

«پروردگارت را در دل خود، از روی تضرع و خوف، آهسته و آرام، صبحگاهان و شامگاهان، یاد کن؛ و از غافلان مباش».

رسول الله ﷺ می فرماید: «مَثَلُ الَّذِي يَذْكُرُ رَبَّهُ وَالَّذِي لَا يَذْكُرُ رَبَّهُ

مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ». البخاري مع الفتح ۲۰۸/۱۱ و مسلم به این لفظ: «مَثَلُ الْبَيْتِ الَّذِي يَذْكُرُ اللَّهَ

فِيهِ وَالْبَيْتِ الَّذِي لَا يَذْكُرُ اللَّهَ فِيهِ مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ». ۵۳۹/۱.

(مثال کسی که پروردگارش را یاد می‌کند و کسی که پروردگارش را یاد نمی‌کند، مانند زنده و مرده است).

و آنحضرت ﷺ فرمودند: «أَلَا أُبَيِّنُكُمْ بِخَيْرِ أَعْمَالِكُمْ، وَأَزْكَاهَا عِنْدَ مَلِيكِكُمْ، وَأَزْفَعَهَا فِي دَرَجَاتِكُمْ، وَخَيْرَ لَكُمْ مِنْ إِنْتَاقِ الذَّهَبِ وَالْوَرِقِ، وَخَيْرَ لَكُمْ مِنْ أَنْ تَلْقَوْا عَدُوَّكُمْ فَتَضْرِبُوا أَعْنَاقَهُمْ وَيَضْرِبُوا أَعْنَاقَكُمْ؟ قَالُوا بَلَى. قَالَ: ذَكَرُ اللَّهِ تَعَالَى». الترمذي ٤٥٩/٥، وابن ماجه ١٢٤٥/٢ ونكا: صحيح ابن ماجه ٣١٦/٢ وصحيح الترمذي ١٣٩/٣.

(آیا شما را از بهترین اعمال با خبر نگردانم که نزد پروردگارتان پاکیزه‌تر است و بیش از هر چیز باعث بالا رفتن درجات شماست و برای شما از بخشش طلا و جواهرات نیز بهتر است، حتی از این هم بهتر است که با دشمنان روبرو شوید و گردن آنها را بزنید و آنها گردن شما را بزنند؟) اصحاب گفتند: بلی پیامبر ﷺ، فرمود: یاد الله تعالی).

و آنحضرت ﷺ فرمودند: «يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي، وَأَنَا مَعَهُ إِذَا ذَكَرَنِي، فَإِنِ ذَكَرَنِي فِي نَفْسِهِ ذَكَرْتُهُ فِي نَفْسِي، وَإِنِ ذَكَرَنِي فِي مَلَأِ ذَكَرْتُهُ فِي مَلَأٍ خَيْرٍ مِنْهُمْ، وَإِنِ تَقَرَّبَ إِلَيَّ شِبْرًا تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ ذِرَاعًا، وَإِنِ تَقَرَّبَ إِلَيَّ ذِرَاعًا تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ بَاعًا، وَإِنِ اتَّسَانِي يَمَشِي أَتَيْتُهُ هَرَوَلَةً». البخاري ١٧١/٨، ومسلم ٢٠٦١/٤ و لفظ از امام بخاری است.

(خداوند [در حدیث قدسی] می‌فرماید: من نزد گمان بنده‌ام هستم و هنگامی که او مرا یاد نماید من همراه او هستم، اگر مرا در خلوت یاد کند من او را در خلوت یاد می‌کنم، و اگر مرا در مجلسی یاد کند، من او را در مجلسی بهتر از آن یاد می‌کنم، و اگر به سوی من به اندازه‌ی وجبی تقرّب جوید، من به سوی او به اندازه‌ی ذراعی [بازویی] تقرّب می‌جویم، و اگر به اندازه‌ی ذراعی به سوی من تقرّب جوید من به او به اندازه‌ی باعی [دو بازوی انسان] نزدیک می‌شوم. و اگر پیاده به سوی من بیاید، من با شتابان به سوی او می‌آیم).

از عبدالله بن بُسْر رضی الله عنه روایت شده که مردی گفت: یا رسول الله امور اسلام زیاد هستند، به من چیزی یاد دهید که به آن تمسک جوید، پیامبر صلی الله علیه و آله فرمودند: «لَا يَزَالُ لِسَانَكَ رَطْبًا مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ». الترمذی ۴۵۸/۵، وابن ماجه ۱۲۴۶/۲ ونگا: صحیح الترمذی ۱۳۹/۳، و صحیح ابن ماجه ۳۱۷/۲. (پیوسته زبانت با یاد خدا تر باشد).

و نیز آنحضرت صلی الله علیه و آله فرمودند: «مَنْ قَرَأَ حَرْفًا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ فَلَهُ بِهِ حَسَنَةٌ، وَالْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَلِهَا، لَا أَقُولُ: ﴿الذَّكْرُ﴾ حَرْفٌ؛ وَلَكِنْ: أَلِفٌ حَرْفٌ، وَلَا مِمْ حَرْفٌ، وَمِمْ حَرْفٌ». الترمذی ۱۷۵/۵ ونگا: صحیح الترمذی ۹/۳ و صحیح الجامع الصغیر ۳۴۰/۵.

(هرکس یک حرف از قرآن بخواند، یک نیکی برایش نوشته

می‌شود، و هر نیکی، ده برابر می‌شود، من نمی‌گویم: ﴿اللَّهُ﴾ یک حرف است، بلکه: ألف یک حرف، لام یک حرف، و میم یک حرف است).

عقبه بن عامر رضی الله عنه می‌گوید: در صُفَّه بودیم که رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم بیرون آمد و فرمود: «أَيُّكُمْ يُحِبُّ أَنْ يَغْدُوَ كُلَّ يَوْمٍ إِلَى بَطْحَانَ أَوْ إِلَى الْعَقِيقِ فَيَأْتِي مِنْهُ بِنَاقَتَيْنِ كَوْمَاوَيْنِ فِي غَيْرِ إِثْمٍ وَلَا قَطِيعَةٍ رَجِمَ؟».

کدام یک از شما دوست دارد که هر روز صبح، به بَطْحَانَ یا عقیق برود و با دو شتر بار برگردد بدون این که گناهی یا قطع صله‌ی رحمی انجام داده باشد؟.

گفتیم: یا رسول الله ما دوست داریم، فرمود: «أَفَلَا يَغْدُو أَحَدُكُمْ إِلَى الْمَسْجِدِ فَيَعْلَمُ، أَوْ يَقْرَأَ آيَتَيْنِ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ خَيْرٌ لَهُ مِنْ نَاقَتَيْنِ، وَثَلَاثَ خَيْرٌ لَهُ مِنْ ثَلَاثِ، وَأَرْبَعٌ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَرْبَعِ، وَمِنْ أَعْدَادِهِنَّ مِنَ الْإِبِلِ». مسلم ۵۵۳/۱.

(هرکس به مسجد برود و دو آیه از کتاب خداوند عز وجل را یاد بگیرد یا بخواند، برای از از دو شتر بهتر است، و سه آیه از سه شتر، و چهار آیه از چهار شتر، و به تعداد آیات از همان تعداد شتر، برایش بهتر و سودمندتر است).

و رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: «مَنْ قَعَدَ مَقْعَدًا لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ فِيهِ كَانَتْ

عَلَيْهِ مِنَ اللَّهِ تَرَةً، وَمَنْ اضْطَجَعَ مَضْجَعًا لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ فِيهِ، كَانَتْ عَلَيْهِ مِنَ اللَّهِ تَرَةً. أبو داود ۴/۲۶۴ و غیره، ونگا: صحیح الجامع ۵/۳۴۲.

(هرکس در جایی بنشیند و آنجا، خدا را یاد نکند، از طرف خدا، بر او زیان وارد خواهد شد، و هرکس به پهلو بخوابد و خدا را یاد نکند، برای این غفلت هم از جانب خدا زیان خواهد دید).

و آنحضرت ﷺ فرمودند: «مَا جَلَسَ قَوْمٌ مَجْلِسًا لَمْ يَذْكُرُوا اللَّهَ فِيهِ، وَلَمْ يُصَلُّوا عَلَى نَبِيِّهِمْ إِلَّا كَانَ عَلَيْهِمْ تَرَةٌ، فَإِنْ شَاءَ عَذَّبَهُمْ وَإِنْ شَاءَ غَفَرَ لَهُمْ». الترمذی، ونگا: صحیح الترمذی ۳/۱۴۰.

(هر گروهی در مجلسی بنشینند و در آن ذکر الله را نکنند و بر پیامبرشان درود نفرستند، مگر اینکه بر آنها حسرت و افسوس وارد می شود، و بر خداست که آنها را ببخشد یا عذاب دهد).

و آنحضرت ﷺ فرمودند: «مَا مِنْ قَوْمٍ يَقُومُونَ مِنْ مَجْلِسٍ لَمْ يَذْكُرُوا اللَّهَ فِيهِ إِلَّا قَامُوا عَنْ مِثْلِ حَيْفَةِ حِمَارٍ وَكَانَ لَهُمْ حَسْرَةٌ». ابرداود ۴/۲۶۴، و احمد ۲/۳۸۹ ونگا: صحیح الجامع ۵/۱۷۶.

هیچ گروهی از مجلسی که در آن خدا را یاد نکرده اند بر نمی خیزند، مگر مثل اینکه از [نزد] لاشه‌ی الاغی برخاسته‌اند، و حسرت آنها را فرا گرفته است.

۱، اذکار هنگام بیدار شدن از خواب

۱/۱ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ. البخاري مع الفتح

۱۱۳/۱۱، وسلم ۴/۲۰۸۳.

(تمام ستایش‌ها از آن خدایی است که پس از میراندن ما را زنده کرده است، و بازگشت به سوی اوست).

۲/۲ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ

شَيْءٍ قَدِيرٌ، سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا

قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي. هر کس این دعا را بخواند آمرزیده می‌شود، و اگر

دعا بکند برای او مستجاب می‌شود، و اگر از خواب برخیزد و وضو بگیرد و سپس نماز بخواند نیازش مقبول می‌گردد. البخاري مع الفتح ۳/۳۹ و غیرها و لفظ از ابن ماجه است، نگا: صحیح ابن ماجه ۲/۳۳۵.

(هیچ معبودی به جز الله «بحق» وجود ندارد، یکتاست و

شریک ندارد، و پادشاهی و ستایش از آن اوست، و او بر هر چیز

تواناست. الله پاک و منزّه است، و حمد از آن اوست، و هیچ

معبودی به جز الله «بحق» وجود ندارد، و خدا بزرگترین است، و

هیچ حول و قدرتی بجز از طرف خدای بلندمرتبه و بزرگ نیست.

خدایا! مرا بیامرز).

۳/۳ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي فِي جَسَدِي وَرَدَّ عَلَيَّ رُوحِي، وَأَذِنَ لِي

بِدُكْرِهِ. الترمذي ۵/۴۷۳، ونگا: صحیح الترمذي ۳/۱۴۴.

(تمام ستایش‌ها مر خدایی راست که به جسم سلامت بخشید،

و روحم را به من بازگرداند، و به من اجازه ذکرش را داد).

۴/۴ ﴿إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿۱۱۰﴾ الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَطْلًا سُبْحَانَكَ قَوْلًا عَذَابَ النَّارِ ﴿۱۱۱﴾ رَبَّنَا إِنَّكَ مَن تُدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْرَجْتَهُ، وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِن أَنصَابٍ ﴿۱۱۲﴾ رَبَّنَا إِنَّا سَجَعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَن ءَامِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَقَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ ﴿۱۱۳﴾ رَبَّنَا وَءَايَاتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْوَعْدَ ﴿۱۱۴﴾ فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَمِلٍ مِنكُم مِّن ذَكَرٍ أَوْ أَنسِي بَعْضَكُم مِّن بَعْضٍ فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَآتُوا مِنِّي خَلْفًا فَيُدْخِلَنِي فِي سَبِيلٍ مَّقْتُولٍ وَقَاتِلُوا لَأَكْفِرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَأُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ جَارِيَةٍ مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ثَوَابًا مِّن عِنْدِ اللَّهِ وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ ﴿۱۱۵﴾ لَا يَغْرُنَّكَ تَلَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ ﴿۱۱۶﴾ مَتَّعٌ قَلِيلٌ ثُمَّ مَا لَهُمْ جَهَنَّمَ وَيَسَّ الْمُهَادُ ﴿۱۱۷﴾ لَكِنِ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ جَارِيَةٌ مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نُزُلًا مِّن عِنْدِ اللَّهِ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ لِلْأَبْرَارِ ﴿۱۱۸﴾ وَإِنَّ مِن أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَن يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِمْ خَشِعِينَ لِلَّهِ لَا يَشْتَرُونَ بِعَايَتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَٰئِكَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿۱۱۹﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ تَفْلِحُوا ﴿٥٣٠﴾

(آل عمران: ۱۹۰-۲۰۰). البخاری مع الفتح ۸/۲۳۷، مسلم ۱/۵۳۰.

«مسلمانان در آفرینش آسمانها و زمین، و آمد و رفت شب و روز، نشانه‌های (روشنی) برای خردمندان است. همانها که خدا را در حال ایستاده و نشسته، و آنگاه که بر پهلو خوابیده‌اند، یاد می‌کنند؛ و در اسرار آفرینش آسمانها و زمین می‌اندیشند؛ (و می‌گویند): بار الها! اینها را بیهوده نیافریده‌ای! منزهی تو! ما را از عذاب آتش، نگاه دار! پروردگارا! هر که را تو (بخاطر اعمالش)، به آتش افکنی، او را خوار و رسوا ساخته‌ای! و برای افراد ستمگر، هیچ یآوری نیست! پروردگارا! ما صدای منادی (تو) را شنیدیم که به ایمان دعوت می‌کرد که: «به پروردگار خود، ایمان بیاورید!» و ما ایمان آوردیم؛ پروردگارا! گناهان ما را ببخش! و بدیهای ما را بپوشان! و ما را با نیکان (و در مسیر آنها) بمیران! پروردگارا! آنچه را به وسیله پیامبرانت به ما وعده فرمودی، به ما عطا کن! و ما را در روز رستاخیز، رسوا مگردان! زیرا تو هیچ‌گاه از وعده خود، تخلف نمی‌کنی. خداوند، درخواست آنها را پذیرفت؛ (و فرمود): من عمل هیچ عمل‌کننده‌ای از شما را، زن باشد یا مرد، ضایع نخواهم کرد؛ شما ممنوعید، و از جنس یکدیگر! آنها که در راه خدا هجرت کردند، و از خانه‌های خود بیرون رانده شدند و در

راه من آزار دیدند، و جنگ کردند و کشته شدند، بیقین گناهانشان را می‌بخشم؛ و آنها را در باغهای بهشتی، که از زیر درختانش نهرها جاری است، وارد می‌کنم. این پاداشی است از طرف خداوند؛ و بهترین پاداشها نزد پروردگار است. رفت و آمد (پیروزمندانه) کافران در شهرها، تو را نفریبد! این متاع ناچیزی است؛ و سپس جایگاهشان دوزخ، و چه بد جایگاهی است! ولی کسانی (که ایمان دارند، و) از پروردگارشان می‌پرهیزند، برای آنها باغهایی از بهشت است، که از زیر درختانش نهرها جاری است؛ همیشه در آن خواهند بود. این، نخستین پذیرایی است که از سوی خداوند به آنها می‌رسد؛ و آنچه در نزد خداست، برای نیکان بهتر است! و از اهل کتاب، کسانی هستند که به خدا، و آنچه بر شما نازل شده، و آنچه بر خودشان نازل گردیده، ایمان دارند؛ در برابر (فرمان) خدا خاضعند؛ و آیات خدا را به بهای ناچیزی نمی‌فروشند. پاداش آنها، نزد پروردگارشان است. خداوند، سریع الحساب است. (تمام اعمال نیک آنها را به سرعت حساب می‌کند، و پاداش می‌دهد). ای کسانی که ایمان آورده‌اید! (در برابر مشکلات و هوسها،) استقامت کنید! و در برابر دشمنان (نیز)، پایدار باشید و از مرزهای خود، مراقبت کنید و از خدا بپرهیزید، شاید رستگار شوید!

۲، دعای پوشیدن لباس

۵ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي هَذَا (الثَّوْبَ) وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا

قُوَّةَ ۱. اهل السنن بجز النسائي، نگا: إرواء الغلیل ۴۷/۷.

(حمد از آن خدایی است که این لباس را به من پوشانید و بدون اینکه من قدرت و توانایی داشته باشم آنرا به من عنایت کرد.)

۳، دعای پوشیدن لباس نو

۶ اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ كَسَوْتَنِيهِ، أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهِ وَخَيْرِ مَا صُنِعَ لَهُ،

وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَشَرِّ مَا صُنِعَ لَهُ. ۱. أبو داود والترمذي والبغوي ونگا: مختصر شهاب الترمذي اثر البانی ص ۴۷.

(الهی! ستایش برای تو است، تویی که این لباس را به من پوشاندی، از تو خیر آنرا می‌خواهم، و خیر آنچه را که برای آن ساخته شده است. و به تو از بدی آن و بدی آنچه که برای آن ساخته شده است پناه می‌برم.)

۴، دعا برای کسی که لباس نو پوشیده است

۱/۷ تَبْلِي وَيُخْلِفُ اللَّهُ تَعَالَى ۱. أبو داود ۴/۴۱، ونگا: صحيح أبي داود ۲/۷۶۰.

(خدا کند این لباس را تا مدتی بپوشید، و کهنه نمائید، و خداوند تعالی به جای آن، لباس دیگری به شما بدهد. [یعنی خداوند شما را از عمر طولانی برخوردار نماید].)

۲/۸ «إِلْبَسَ جَدِيداً وَعِشَ حَمِيداً وَمُتَّ شَهِيداً». ابن ماجه ۱۱۷۸/۲، والبنوي ۴۱/۱۲، ونگا: صحيح ابن ماجه ۲۷۵/۲.

(لباس جدیدی را بپوشی، و زندگی نیکویی داشته باشی، و با شهادت از این دنیا بروی).

۵. دعای هنگام در آوردن لباس

۹ «بِسْمِ اللَّهِ». الترمذي ۵۰۵/۲ وغيره، نگا: الإرواء شماره ۴۹، وصحيح الجامع ۲۰۳/۳.

(به نام خدا).

۶. دعای هنگام داخل شدن به توالت

۱۰ «[بِسْمِ اللَّهِ]، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخُبَائِثِ». البخاري ۴۵/۱، ومسلم ۲۸۳/۱، به اضافه (بسم الله) در اولش سعيد بن منصور آنرا روايت کرده است، نگا: فتح الباري ۲۴۴/۱.

([به نام خدا] الهی! از جن‌های خبیث و پلید، اعم از زن و مرد، به تو پناه می‌برم).

۷. دعای هنگام خارج شدن از توالت

۱۱ «غُفْرَانِكَ». أهل السنن بجز النسائي آنرا در کتاب: (عمل اليوم والليلة) روايت کرده‌اند، نگا: تخریج زاد المعاد ۳۸۷/۲. (الهی! از تو آمرزش می‌طلبم).

۸. ذکر قبل از وضو

۱۲ «بِسْمِ اللَّهِ». أبو داود وابن ماجه وأحمد ونگا: إرواء الغلیل ۱۲۲/۱. (به نام خدا).

۹. ذکر بعد از اتمام وضو

۱/۱۳ «أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ...» مسلم / ۱ / ۲۰۹.

(شهادت می‌دهم که بجز الله، معبودی «بحق» وجود ندارد، یکتاست و شریکی برای او نیست، وشهادت می‌دهم که محمد، بنده و فرستاده‌ی اوست).

۲/۱۴ «اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ...» الترمذی / ۱ / ۷۸ ونگا: صحیح الترمذی / ۱ / ۱۸.

(پروردگارا! مرا از توبه‌کنندگان بگردان و جزو کسانی قرار ده که کاملاً طهارت می‌کنند و پاکیزه‌اند).

۳/۱۵ «سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ...» النسائی در کتاب: (عمل الیوم واللیلة) ص ۱۷۳، ونگا: إرواء الغلیل / ۱ / ۱۳۵ و ۲ / ۹۴.

(خداوند! پاکی تو را بیان می‌کنم، و تو را ستایش می‌نمایم، و گواهی می‌دهم که بجز تو، دیگر معبودی «بحق» نیست، از تو طلب مغفرت می‌کنم، و در حضورت توبه می‌نمایم).

۱۰. ذکر هنگام خارج شدن از منزل

۱/۱۶ «بِسْمِ اللَّهِ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ...» أبردود / ۴ / ۳۲۵ و الترمذی / ۵ / ۴۹۰، ونگا: صحیح الترمذی / ۳ / ۱۵۱.

(به نام خدا، بر خدا توکل کردم، و هیچ قدرت و توانائی جز

از طرف خدا نیست).

۱۷/۲ «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ أَوْ أُضَلَّ أَوْ أَزِلَّ أَوْ أُزَلَ، أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أَظْلَمَ، أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ». أهل السنن ونكا: صحيح الترمذي ۱۵۲/۳ وصحيح ابن ماجه ۳۳۶/۲.

(پروردگارا! من به تو پناه می‌برم از اینکه خودم گمراه شوم، یا بوسیله‌ی دیگری گمراه شوم، و یا اینکه بلغزم، یا لغزیده شوم، یا ستم کنم، یا مورد ستم قرار گیرم، یا دچار جهالت شوم، یا با من به جهالت رفتار شود).

۱۱، ذکر هنگام داخل شدن به منزل

۱۸ «بِسْمِ اللَّهِ وَجَنَّا، وَبِسْمِ اللَّهِ حَرَجْنَا، وَعَلَى رَبِّنَا تَوَكَّلْنَا». ابوداود ۴/۳۲۵، و علامه ابن باز در کتاب (تحفة الأخیار ص ۲۸) آنرا حسن دانسته، و در صحیح چنین روایت شده است: «إِذَا دَخَلَ الرَّجُلُ بَيْتَهُ فَذَكَرَ اللَّهَ عِنْدَ دُخُولِهِ وَعِنْدَ طَعَامِهِ قَالَ الشَّيْطَانُ لَا مَبِيتَ لَكُمْ وَلَا عِشَاءَ». مسلم شماره‌ی: ۲۰۱۸.

(به نام الله داخل شدیم، و بنام الله خارج گشتیم، و بر پروردگاران توکل نمودیم). و بعد از خواندن دعای فوق، به خانواده‌اش سلام بگوید.

۱۲، دعای رفتن به مسجد

۱۹ «اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا، وَفِي لِسَانِي نُورًا، وَفِي سَمْعِي نُورًا، وَفِي بَصَرِي نُورًا، وَمِنْ فَوْقِي نُورًا، وَمِنْ تَحْتِي نُورًا، وَعَنْ يَمِينِي نُورًا وَعَنْ شِمَالِي

نُورًا، وَمِنْ أَمَامِي نُورًا، وَمِنْ خَلْفِي نُورًا، وَاجْعَلْ فِي نَفْسِي نُورًا، وَأَعْظِمْ لِي نُورًا، وَعَظِّمْ لِي نُورًا، وَاجْعَلْ لِي نُورًا، وَاجْعَلْنِي نُورًا، اللَّهُمَّ أَعْظِنِي نُورًا، وَاجْعَلْ فِي عَصَبِي نُورًا، وَفِي لَحْمِي نُورًا، وَفِي دَمِي نُورًا، وَفِي شَعْرِي نُورًا وَفِي بَشْرِي نُورًا. مهمی ابن موارد در بخاری ۱۱۶/۱۱ روایت شده شماره‌ی ۶۳۱۶، و مسلم ۵۲۶/۱، ۵۲۹، ۵۳۰، شماره‌ی: ۷۶۳.

(الهی! در قلب، زبان، گوش و چشم من نور قرار ده، و بالا، و پایین، راست، چپ، مقابل، پشت و درون مرا منور گردان، و نور را برای من بیفزای، و بزرگ گردان، و مرا نوری عطا فرما، و در عصب، گوشت، خون، مو و پوست من نوری قرار ده).

«اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي نُورًا فِي قَبْرِي... وَنُورًا فِي عِظَامِي». الترمذی ۴۸۳/۵، شماره‌ی

۳۴۱۹.

(الهی! قبرم را منور گردان، و در استخوان هایم نور قرار بده).

«وَزِدْنِي نُورًا، وَزِدْنِي نُورًا، وَزِدْنِي نُورًا». البخاری در کتاب (الأدب المفرد) شماره‌ی

۶۹۵، ص ۲۵۸، و البانی کتاب: (صحيح الأدب المفرد) شماره ۵۳۶ سندش را صحيح دانسته است.

(و برای من نور را افزون فرما، افرون فرما، افزون فرما).

«وَهَبْ لِي نُورًا عَلَى نُورِي». ابن حجر المسقلاي در کتاب (فتح الباري) آنرا ذکر کرده،

و گفته ابن أبي عاصم در کتاب: (الدعاء) آورده است، نگا: الفتح ۱۱/۱۱، و گفته: از اجتماع اختلاف روایت بیست و پنج ویژگی و خصلت بیان شده است.

(و نور بر روی نور به من عطا کن).

۱۳، دعای داخل شدن به مسجد

۲۰. اَعُوذُ بِاللّٰهِ الْعَظِيْمِ، وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيْمِ، وَسُلْطٰنِهِ الْقَدِيْمِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ. ابوداود، ونگاه: صحیح الجامع شماره ی ۴۵۹۱.

به خداوند بزرگ و روی گرامی [که لایق جلالش است] و قدرت قدیم و ازلی او پناه می برم از بدی شیطان رانده شده.

«بِسْمِ اللّٰهِ وَالصَّلَاةِ» ابن السنی شماره ی ۸۸، والبانی حدیث را حسن دانسته است. [وَالسَّلَامُ عَلٰی رَسُوْلِ اللّٰهِ]. ابوداود ۱/۱۲۶، ونگاه: صحیح الجامع ۱/۵۲۸.

(به نام الله، و درود و سلام بر رسول الله ﷺ).

«اللّٰهُمَّ افْتَحْ لِيْ اَبْوَابَ رَحْمَتِكَ». مسلم ۱/۴۹۴. ودر سنن ابن ماجه از حدیث فاطمه رضی الله عنها چنین روایت شده است: «اللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِيْ ذُنُوْبِيْ وَاَفْتَحْ لِيْ اَبْوَابَ رَحْمَتِكَ». والبانی بخاطر شواهدش آنرا صحیح دانسته است، نگاه: صحیح ابن ماجه ۱/۱۲۸ - ۱۲۹.

(الهی! درهای رحمت خود را بر من بگشا).

۱۴، دعای خارج شدن از مسجد

۲۱. «بِسْمِ اللّٰهِ وَالصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ عَلٰی رَسُوْلِ اللّٰهِ اللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ، اللّٰهُمَّ اغْصِنِيْ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ». نگاه: تخریج روایت های حدیث قبل شماره ی ۲۰، و زیاده ی «اللّٰهُمَّ اغْصِنِيْ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ». از روایت ابن ماجه. نگاه: صحیح ابن ماجه ۱/۱۲۹.

(به نام خدا و درود و سلام بر رسول الله ﷺ الهی! از تو فضل را مسألت می‌نمایم، الهی! مرا از شیطان مردود، حفاظت فرما).

۱۵. اذکار اذان

۱/۲۲ هر چه را که مؤذن می‌گوید، شنونده تکرار کند مگر در: «حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ، وَحَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ»، که در جواب می‌گوید: «لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ». البخاري ۱۵۲/۱ و مسلم ۲۸۸/۱.

۲/۲۳ نیز شخص گوید: «وَأَنَا أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا، وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا». مسلم ۲۹۰/۱.

(و من گواهی می‌دهم که هیچ معبودی، بجز الله «بحق» وجود ندارد، یکتاست و شریکی ندارد، و محمد ﷺ بنده و فرستاده‌ی اوست، من از اینکه الله، پروردگار و محمد، پیامبر و اسلام، دین من است، راضی و خشنودم).

(پس از اینکه مؤذن شهادتین را گفت، این ذکر، خوانده شود). ابن خزيمة ۲۲۰/۱.

۳/۲۴ بعد از پایان اجابت مؤذن، بر پیامبر ﷺ درود فرستاده شود. مسلم ۲۸۸/۱.

۴/۲۵ [بعد از درود] گفته شود: «اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةُ التَّامَّةُ، وَالصَّلَاةُ

القَائِمَةِ، آتِ مُحَمَّدًا الرَّسِيْلَةَ وَالْفَضِيْلَةَ، وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَهُ، [إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيْعَادَ]، البخاري ۱/۱۵۲ و آنچه در بين گروه آمده از سنن بيهقي ۱/۴۱۰ روايت شده، و علامه عبدالعزيز بن باز در كتاب (تحفة الأختيار ص ۲۸) سندش را حسن دانسته است.

(بار الها! ای پروردگار این ندای کامل و نماز بر پا شونده، به محمد ﷺ وسیله «مقامی والا در بهشت» و فضیلت عنایت بفرما، و او را به «مقام شایسته‌ای» که وعده فرموده‌ای نایل بگردان، [همانا تو خلف وعده نمی‌کنی].)

۵/۲۶ «شخص در بین اذان و اقامه برای خودش دعا کند، چرا که دعا در این هنگام رد نمی‌شود». الترمذی و أبوداود و أحمد و تنگا: إرواه الغلیل ۱/۲۶۲.

۱۶، دعاهای بعد از تکبیر تحریمه و قبل از فاتحه

(دعاهای افتتاح)

۱/۲۷، اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ نَفِّئْنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنْفَى الثُّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنَ خَطَايَايَ بِالثَّلْجِ وَالْمَاءِ وَالْبَرْدِ، البخاري ۱/۱۸۱، و مسلم ۴۱۹/۱.

(بار الها! بین من و خطاهای من، همانند فاصله‌ای که بین مشرق و مغرب انداخته‌ای، فاصله بیانداز، و مرا از خطاهایم پاک ساز، همانند لباس سفیدی که از آلودگی پاک می‌شود. بار الها! خطاهای مرا با برف و آب و تگرگ بشوی.)

۲/۲۸ «سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَتَعَالَى جَدُّكَ، وَلَا

إِلَهَ غَيْرُكَ». اصحاب السنن الأربعة، ونگا: صحیح الترمذی ۷۷/۱، و صحیح ابن ماجه ۱۳۵/۱.

(بار الها! پاک و منزهی، و حمد از آن توست، و نامت با برکت

است و قدرت و شکوه تو بسیار بالاست و هیچ معبودی بجز تو

«بحق» وجود ندارد).

۳/۲۹ «وَجَهْتُ وَجْهِي لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ حَيْنًا وَمَا أَنَا

مِنَ الْمُشْرِكِينَ، إِنَّ صَلَاتِي، وَنُسُكِي، وَمَحْيَايَ، وَمَمَاتِي، لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، لَا

شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ. اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمَلِكُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ،

أَنْتَ رَبِّي وَأَنَا عَبْدُكَ، ظَلَمْتُ نَفْسِي وَاعْتَرَفْتُ بِذُنُوبِي فَأَغْفِرْ لِي ذُنُوبِي جَمِيعًا إِنَّهُ

لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ. وَاهْدِنِي لِأَحْسَنِ الْأَخْلَاقِ لَا يَهْدِينِي لِأَحْسَنِهَا إِلَّا

أَنْتَ، وَاصْرِفْ عَنِّي سَيِّئَهَا، لَا يَصْرِفُ عَنِّي سَيِّئَهَا إِلَّا أَنْتَ، لَبَّيْكَ

وَسَعْدَيْكَ، وَالْحَيْرُ كُلُّهُ بِيَدَيْكَ، وَالشَّرُّ لَيْسَ إِلَيْكَ، أَنَا بِكَ وَإِلَيْكَ، تَبَارَكْتَ

وَتَعَالَيْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ». مسلم ۱/۵۳۴.

(من چهره‌ام را به سوی ذاتی متوجه کرده‌ام که آسمان‌ها و

زمین را آفرید، در حالی که من از باطل روی گردان شده و به

سوی حق آمده‌ام، و از مشرکان نیستم، نماز، عبادت، زندگی و

مرگم از آن پروردگار جهانیان است که شریکی ندارد، دستور

یافته‌ام که چنین کنم، و من از فرمانبرداران می‌باشم. پروردگارا!

توئی پادشاه، بجز تو، معبودی «بحق» وجود ندارد. تو پروردگار من هستی و من بنده‌ی توأم، بر خود ظلم کردم، و به گناهم اعتراف نمودم، همه‌ی گناهانم را بیخشای، همانا بجز تو کسی گناهانم را نمی‌آمرزد.

الهی! مرا به نیکوترین اخلاق و خصلت‌ها، رهنمون فرما، همانا بجز تو کسی نیست که مرا بسوی آنها هدایت کند. الهی! خصلت‌های بد را از من دور بگردان، زیرا بجز تو کسی نیست که آن‌ها را از من دور بگرداند. من در بارگاهت حاضرم، و برای اطاعتت آماده‌ام، هرگونه خیر و نیکی در اختیار توست، بدی را به سوی تو راهی نیست. الهی! من به لطف تو موجودم، و به سوی تو متوجه‌ام، تو بسیار بابرکت و برتر هستی، از تو آمرزش می‌خواهم، و در بارگاهت توبه می‌کنم).

۴/۳۰ «اللَّهُمَّ رَبَّ جِبْرَائِيلَ، وَمِيكَائِيلَ، وَإِسْرَافِيلَ فَاطْمَِنِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فَيَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ، اهْدِنِي لِمَا اخْتَلَفَ فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِكَ، إِنَّكَ تَهْدِي مَنْ تَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ». مسلم ۱/۵۳۴.

(الهی! پروردگار جبرائیل و میکائیل و اسرافیل، ای مبدع آسمان‌ها و زمین، و آگاه از دنیای پنهان از دیدگان، و مطلع از

جهان عیان، تو در بین بندگان در آنچه که در آن اختلاف می‌ورزند، حاکمی، مرا به آنچه که از حق در آن اختلاف شده است، با اراده ات هدایت کن، چرا که تو هر کس را که بخواهی به راه راست هدایت می‌کنی).

۵/۳۱ «اللَّهُ أَكْبَرُ كَثِيرًا، اللَّهُ أَكْبَرُ كَثِيرًا، اللَّهُ أَكْبَرُ كَثِيرًا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا، وَسُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا، ثَلَاثًا وَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ: مِنْ نَفْسِهِ، وَنَفْسِهِ، وَهَمَزِهِ». أبو داود ۱/۲۰۳، وابن ماجه ۱/۲۶۵، واحد ۴/۸۵، و مسلم از ابن عمر رضی الله عنهما به این صورت و در ضمن قصه‌ای روایت شده است ۱/۴۲۰.

(الله، برترین و بزرگترین است، همه‌ی ستایش‌ها به کثرت مخصوص اوست، من صبح و شام او را تسبیح می‌گویم) [سه بار] (به الله پناه می‌برم از غرور، سحر و وسوسه‌ی شیطان).

۶/۳۲ «اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ قَيِّمُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، [وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ] [وَلَكَ الْحَمْدُ لَكَ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ] [وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ] [وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ الْحَقُّ وَوَعْدُكَ الْحَقُّ، وَقَوْلُكَ الْحَقُّ وَلِقَاؤُكَ الْحَقُّ، وَالْجَنَّةُ حَقٌّ وَالنَّارُ حَقٌّ، وَالنَّبِيُّونَ حَقٌّ، وَمُحَمَّدٌ ﷺ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ حَقٌّ] [اللَّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَبِكَ آمَنْتُ، وَإِلَيْكَ أُنَبْتُ، وَبِكَ خَاصَمْتُ،

وإِلَيْكَ حَاكَمْتُ، فَاعْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ، وَمَا أَخَّرْتُ، وَمَا أَسْرَرْتُ، وَمَا أَعْلَنْتُ [أَنْتَ الْمُقَدَّمُ، وَأَنْتَ الْمُؤَخَّرُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ] [أَنْتَ إِلَهِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ]، البخاري مع الفتح ۳/۱۱۶ و ۱۳/۳۷۱، ۴۲۳، ۴۶۵، و مسلم همانند آن به صورت اختصار روایت نموده است ۵۳۲/۱.

(بار الها! حمد از آن تو است، تو نور آسمانها و زمین، و آنچه که در ما بین آنهاست، هستی. حمد از آن تو است، تو سرپرست آسمانها و زمینی، و آنچه که در بین آنهاست. [و حمد از آن تو است، تو پروردگار آسمانها و زمین و آنچه که در بین آنهاست، هستی]. [و حمد از آن تو است، تو پادشاه آسمانها و زمین هستی]. [و حمد از آن توست] [تو حقی، وعده، گفتار، لقاء، بهشت، آتش، پیامبران، محمد ﷺ، و روز قیامت حق هستند] [پروردگارا! من تسلیم توأم، و بر تو توکل نمودم، و به تو ایمان آوردم، و به سوی تو برگشتم، و بخاطر تو دشمنی ورزیدم، و حاکمیت از آن تو است، و گناہانی را که پیش از مرگ فرستاده‌ام و آنچه را که بعد از مرگ، خواهند آمد، و آنچه را که پنهان نموده‌ام، و آنچه را که آشکار ساخته‌ام، ببخشای، تقدیم و تأخیر بدست تو است، و هیچ معبودی بجز تو «بحق» وجود ندارد].

۱۷، دعای رکوع

۱/۳۳ سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ. أهل السنن واحد روایت کرده‌اند، و نگا: صحیح

الترمذي ٨٣/١.

(پروردگار بزرگم پاک و منزّه است)، [سه بار هنگام رکوع].

٢/٣٤ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي. البخاري ٩٩/١،

ومسلم ٣٥٠/١.

(پروردگارا! تو پاک و منزّهی، خدایا تو را ستایش می‌نمایم،

الهی، مرا ببخشای).

٣/٣٥ سُبُوْحٌ، قُدُوْسٌ، رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوْحِ. مسلم ٣٥٣/١، وأبو داود

٢٣٠/١.

(بسیار پاک و منزّه است پروردگار فرشتگان و جبرئیل).

٤/٣٦ اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ خَشَعَ لَكَ

سَمْعِي وَبَصَرِي، وَخَجِي، وَعَظْمِي، وَعَصْبِي، وَمَا اسْتَقَلَّ بِهِ قَدَمِي. مسلم

٥٣٤/١، وأهل سنن أربعمه بجز ابن ماجه روايت کرده‌اند.

(پروردگارا! برای تو رکوع کردم، به تو ایمان آوردم، و به تو

تسلیم شدم. گوش، چشم، مخ، استخوان، پی و رگم و تمام

اعضای بدنم برای تو خشوع و فروتنی نمودند).

٥/٣٧ سُبْحَانَ ذِي الْجَبْرُوتِ، وَالْمَلَكُوتِ، وَالْكِبْرِيَاءِ، وَالْعَظَمَةِ.

أبو داود ٢٣٠/١، والنسائي وأحمد، وسند آن حسن است.

(پاک است پروردگاری که مالک قدرت، فرمانروایی، بزرگی و

عظمت است).

۱۹، دعای سجده

۱/۴۱ «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى». أهل السنن وأحمد ونكا: صحيح الترمذي ۸۳/۱.

(منزه است پروردگار بزرگ و برتر من). [سه مرتبه هنگام سجده].

۲/۴۲ «سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي». البخاري ومسلم

وتخریج سندش با شماره‌ی (۳۴) ارائه شد.

(بار الها! تو پاک و منزهی و تو را ستایش می‌نمایم. الهی! از تو

طلب مغفرت می‌کنم).

۳/۴۳ «سُبُوْحٌ، قُدُوْسٌ، رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوْحِ». مسلم ۵۳۳/۱ وتخریج آن در

شماره‌ی (۳۵) ارائه شد.

(پاک و منزّه است پروردگار فرشتگان و جبرائیل).

۴/۴۴ «اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، سَجَدَ وَجْهِي

لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَصَوْرَهُ وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ، تَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ».

مسلم ۵۳۴/۱ وغیره.

(الهی! برای تو سجده کردم، و به تو ایمان آوردم، و در مقابل

فرمان تو تسلیم شدم، چهره‌ام برای پروردگاری که آن را خلق

نمود، و صورت بخشید، و آن را زیبا آفرید، و عضو شنوایی و

بینائی در آن قرار داد، سجده کرد. با برکت است پروردگاری که

بهترین سازندگان است).

۵/۴۵ «سُبْحَانَ ذِي الْجَبْرُوتِ، وَالْمَلَكُوتِ، وَالْكِبْرِيَاءِ، وَالْعَظَمَةِ».

أبو داود ۱/ ۲۳۰ و أحمد والنسائي والبخاري در صحيح أبي داود ۱/ ۱۶۶ آنرا صحيح دانسته است.

(پاک است پروردگاری که مالک قدرت، فرمانروایی، بزرگی و عظمت است).

۶/۴۶ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي كُلَّهُ، دِقَّةَ وَجِلَّتْ، وَأَوْلَهُ وَآخِرَهُ وَعَلَائِيَّتَهُ
وَسِرَّهُ. مسلم ۱/ ۳۵۰.

(بار الها! همه‌ی گناهان مرا، اعم از کوچک و بزرگ، اول و آخر، آشکار و نهان، بیخشای).

۷/۴۷ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ
وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ، لَا أَحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ.
مسلم ۱/ ۳۵۲.

(بار الها! من از خشمت به خشنودی تو پناه می‌برم. الهی! از عذابت به عفو تو پناه می‌برم. الهی! از «عذاب خشم» تو، به تو پناه می‌برم. پروردگارا! آنچنان که حق ستایش تو است، نمی‌توانم آنرا بجای آورم، بدون تردید تو آنچنانی که خود فرموده‌ای).

۲۰. دعای نشستن بین در میان دو سجده

۱/۴۸ «رَبِّ اغْفِرْ لِي رَبِّ اغْفِرْ لِي». أبو داود ۱/ ۲۳۱، ونگا: صحيح ابن

ماجة ۱/ ۱۴۸. (ای الله! مرا ببخش، مرا ببخش).

۲/۴۹ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي، وَاهْدِنِي، وَاجْبُرْ لِي، وَعَافِنِي، وَارْزُقْنِي،

وَارْزُقْنِي. أصحاب السنن بجز النسائي ونگا: صحيح الترمذي ۱/ ۹۰ و صحيح ابن ماجه ۱/ ۱۴۸.

(بار الها! مرا ببخش. به من رحم کن، مرا هدایت کن، کوتاهی های مرا جبران کن، و به من عافیت و رزق عطا کن، و مقامم را رفیع گردان).

۲۱. دعاهای سجدهی تلاوت

۱/۵۰ سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ وَبَحَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ

﴿فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ﴾. الترمذی ۴۷۴/۲، أهد ۳۰/۶، وحاکم و آنرا

صحيح دانسته و الذهبي با حاکم موافقت کرده است ۲۲۰/۱، والفاظ اضافی در روایت از حاکم است.

(چهره‌ام برای ذاتی که آنرا آفرید و شنوایی و بینایی را به قدرت و توانایی خود در آن قرار داد، سجده کرد. بسیار با برکت است بهترین آفرینندگان).

۲/۵۱ اللَّهُمَّ اكْتُبْ لِي بِهَا عِنْدَكَ أَجْرًا، وَصَعْ عَنِّي بِهَا وَزْرًا، وَاجْعَلْ لِي عِنْدَكَ ذُخْرًا، وَتَقَبَّلْهَا مِنِّي كَمَا تَقَبَّلْتَهَا مِنْ عَبْدِكَ دَاوُدَ.

الترمذی ۴۷۳/۲ وحاکم و آنرا صحيح دانسته و الذهبي با حاکم موافقت کرده است ۲۱۹/۱.

(ای الله! برای من در نزد خود بخاطر این سجده اجر بنویس و بوسیله‌ی آن، گناهی را دور بگردان، و این سجده را برای من در نزد خود ذخیره بگردان و آنرا از من چنان بپذیر که از بندهات داود پذیرفتی).

۲۲، تشهد

۵۲ «التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ، وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ». البخاري مع الفتح ۱۳/۱ و مسلم ۳۰۱/۱.

[فرمانروائی، رحمت و برکت و پاکی مخصوص الله است]، سلام و رحمت و برکات خدا بر تو باد ای پیامبر، سلام بر ما و کلیه بندگان صالح خدا، من گواه می‌دهم که هیچ معبودی بجز الله «بحق» وجود ندارد و محمد ﷺ بنده و رسول اوست).

۲۳، درود بر رسول الله ﷺ بعد از تشهد

۱/۵۳ «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ». البخاري مع الفتح ۴۰۸/۶.

(بار الها! بر محمد ﷺ و آل محمد درود بفرست همچنان که بر ابراهیم ؛ و آل ابراهیم درود فرستادی، همانا تو ستوده و باعظمت هستی. بار الها! بر محمد و آل محمد برکت نازل فرما همچنان که بر ابراهیم ؛ و آل ابراهیم برکت نازل کردی، همانا تو ستوده و باعظمت هستی).

حِضْنُ الْمُسْلِمِ (هر انجکار الکتاب والسنة)

٥٤/٢. اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ. البخاري مع الفتح ٤٠٧/٦ و مسلم ٣٠٦/١ و لفظ حديث از مسلم است.

(بار إليها! بر محمد ﷺ و همسران و فرزندانش درود فرست همچنان که بر ابراهیم ؛ درود فرستادی، و بر محمد و همسران و فرزندانش برکت نازل گردان همچنان که بر آل ابراهیم ؛ برکت نازل فرمودی، همانا تو ستوده و باعظمت هستی).

٢٤. دعای بعد از تشهد آخر و قبل از سلام

٥٥/١. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ. البخاري ١٠٢/٢ و مسلم ٤١٢/١ و لفظ حديث از مسلم است.

(پروردگارا! از عذاب قبر و عذاب دوزخ، فتنه‌ی زندگی و مرگ، و فتنه‌ی مسیح دجال به تو پناه می‌برم).

٥٦/٢. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْمَأْتَمِّ وَالْمَغْرَمِ. البخاري ٢٠٢/١ و مسلم ٤١٢/١.

(الهی! من از عذاب قبر، و از فتنه‌ی مسیح دجال، و فتنه‌ی

زندگی و مرگ به تو پناه می‌برم. بار الها! من از گناه و زیان، به تو پناه می‌آورم).

۳/۵۷ «اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا، وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ، فَاغْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَارْحَمْنِي إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ». البخاري ۱۶۸/۸
و مسلم ۲۰۷۸/۴.

(الهی! من بر نفس خود بسیار ظلم کردم، همانا غیر از تو کسی دیگر گناهان مرا نمی‌بخشد، پس از جانب خود مرا مورد آمرزش قرار بده، و بر من رحم کن، همانا تو بخشنده و مهربان هستی).

۴/۵۸ «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ، وَمَا أَخَّرْتُ، وَمَا أَسْرَرْتُ، وَمَا أَعْلَنْتُ، وَمَا أَسْرَفْتُ، وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي، أَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَأَنْتَ الْمَأْخِرُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ». مسلم ۱/۵۳۴.

(الهی! گناهان قبلی و بعدی مرا ببخشای. الهی! گناهان مخفی و آشکار مرا ببخش، و زیاده روی‌های مرا و آنچه را که تو از من بهتر می‌دانی ببخش، همانا تقدیم و تأخیر کننده تویی، بجز تو معبودی «بحق» نیست).

۵/۵۹ «اللَّهُمَّ اعْنِي عَلَى ذِكْرِكَ، وَشُكْرِكَ، وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ». ابوداود ۸۶/۲
والنسائي ۵۳/۳ والبان در صحيح ابوداود ۱/۲۸۴ آنرا صحيح دانسته است.

(بار الها! به من توفیق بده تا تو را یاد کنم، و سپاس گویم، و به بهترین روش، بندگی نمایم).

٦/٦٠ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أُرَدَّ إِلَى أَرْذَلِ الْعُمْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْقَبْرِ.

البخاري مع الفتح ٣٥/٦.

(بار الها! من از بخل و بُزدلی به تو پناه می‌برم، و از اینکه به عَلتِ پیری، سست و درمانده شوم، به تو پناه می‌برم، و از آزمایش‌های سخت دنیا و عذاب قبر به تو پناه می‌برم).

٧/٦١ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ. ابوداود، نکا: صحیح ابن ماجه ٣٢٨/٢.

(بار الها! من از تو خواهان بهشتم، و از آتش به تو پناه می‌برم).

٨/٦٢ اللَّهُمَّ بَعِّمْنَا مِنَ الْغَيْبِ، وَقُدِّرْ لَنَا عَلَى الْخَلْقِ أَحْسَنَ مَا عَلِمْتَ الْحَيَاةَ خَيْرًا لِي، وَتَوَفَّنِي إِذَا عَلِمْتَ الْوَفَاةَ خَيْرًا لِي، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ حَسْبَتَكَ فِي الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، وَأَسْأَلُكَ كَلِمَةَ الْحَقِّ فِي الرِّضَا وَالْغَضَبِ، وَأَسْأَلُكَ الْقَصْدَ فِي الْغِنَى وَالْفَقْرِ، وَأَسْأَلُكَ نَعِيمًا لَا يَنْفَدُ، وَأَسْأَلُكَ قُرَّةَ عَيْنٍ لَا تَنْقَطِعُ، وَأَسْأَلُكَ الرِّضَا بَعْدَ الْقَضَاءِ، وَأَسْأَلُكَ بَرْدَ الْعَيْشِ بَعْدَ الْمَوْتِ، وَأَسْأَلُكَ لَدَّةَ النَّظَرِ إِلَى وَجْهِكَ وَالشُّوقَ إِلَى لِقَائِكَ فِي غَيْرِ ضَرَاءٍ مَضِرَّةٍ وَلَا فِتْنَةٍ مُضِلَّةٍ، اللَّهُمَّ زَيِّنَا بِرَبِّنَا الْإِيمَانَ وَاجْعَلْنَا هُدَاةً مُهْتَدِينَ. النسائي ٥٤/٤، ٥٥، واحد ٣٦٤/٤ و الباني در صحيح النسائي ٢٨١/١ آترا صحيح می‌داند.

(بار الها! به علم غیب و قدرتت بر آفرینش، تا زمانی مرا زنده

نگهدار که زندگی برایم خوب باشد، و مرا بمیران زمانی که مردنم را به نفعم می‌دانی. الهی! من خشوع و ترس از تو را در نهان و آشکار می‌طلیم. «گفتن» کلمه‌ی حق را در شادی و غضب از تو می‌خواهم. میانه روی را در ثروت و فقر مسألت می‌نمایم. نعمتی را که نابود نشود، و نور چشمی را که قطع نگردد، و رضا را بعد از قضا، و راحتی زندگی بعد از مرگ، و لذت نگاه چهره‌ات و شوق به لقاءت را درخواست می‌کنم. بدون اینکه گرفتار مصیبتی سخت، یا فتنه‌ای گمراه کننده شوم. پروردگارا! ما را با زیبایی ایمان، زینت بخش و ما را از زمره‌ی هدایت دهندگان و هدایت یافتگان قرار بده).

۹/۶۳ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ بِأَنَّكَ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ، أَنْ تَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ. النسائی با این لفظ ۵۲/۳، واحد ۳۳۸/۴ و آلبانی در صحیح النسائی ۱/۲۸۰ آنرا صحیح دانسته است.

(بار الها! من با توسل به اینکه تو یگانه‌ای و شریکی نداری و بی‌نیاز هستی که نه زاده‌ای و نه زاده شده‌ای و هیچ‌همتایی بر خود نداری، از تو مسألت می‌نمایم که گناهان مرا بیامرزی، همانا که تو آمرزگار و مهربان هستی).

۱۰/۶۴ «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنَّ لَكَ الْحَمْدُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحَدَّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، الْمَنَانُ، يَا بَدِيعَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ، إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ». اهل السنن ونکا: صحیح ابن ماجه ۳۲۹/۲.

(پروردگارا! من فقط از تو می‌خواهم چرا که حمد فقط از آنِ توست، هیچ معبودی بجز تو «بحق» وجود ندارد، و یکتایی و شریک نداری یا منان! ای بوجود آورنده‌ی آسمان‌ها و زمین! ای صاحب عظمت و بزرگی! ای زنده‌ی پایدار! من بهشت را از تو خواهانم، و از آتش به تو پناه می‌برم).

۱۱/۶۵ «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الْأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ». ابوداود ۶۲/۲ و الترمذی ۵۱۵/۵ و ابن ماجه ۱۲۶۷/۲ و أحمد ۳۶۰/۵ و نکا: صحیح ابن ماجه ۳۲۹/۲ و صحیح الترمذی ۱۶۳/۳.

(پروردگارا! من تنها از تو «احتیاجاتم را» می‌خواهم، چرا که شهادت می‌دهم که تو الله هستی، و هیچ معبودی بجز تو «بحق» وجود ندارد، تو آن یکتا و بی‌نیازی هستی که نه زاده است، و نه زائیده شده است، و همتایی ندارد).

۲۵. اذکار بعد از سلام نماز

۱/۶۶ «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ (ثَلَاثًا) اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ، تَبَارَكْتَ يَا

ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ. مسلم ۱/۴۱۴.

(از الله طلب آمرزش می‌کنم [سه مرتبه] الهی تو سلامی، و سلامتی از جانب تو است، تو بسیار بابرکتی، ای صاحب عظمت و بزرگی).

۲/۶۷ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِي لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجُدِّ مِنْكَ الْجُدُّ. البخاری ۱/۲۵۵ و مسلم ۱/۴۱۴.

(معبودی «بحق» بجز الله، وجود ندارد. شریکی ندارد، پادشاهی از آن اوست، ستایش شایسته‌ی اوست، و او بر هر چیزی توانا است، الهی! آنچه تو بدهی، هیچ کس مانع آن نمی‌گردد، و آنچه تو منع کنی، هیچ کس نمی‌تواند آنرا بدهد. توانگر، او را ثروتش از عذاب تو نجات نمی‌دهد، و «تمامی شکوه و» ثروت از آن تو است).

۳/۶۸ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَلَا تَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ، لَهُ النِّعْمَةُ وَلَهُ الْفَضْلُ وَلَهُ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ. مسلم ۱/۴۱۵.

(معبودی بجز الله «بحق» وجود ندارد، یگانه اوست و شریکی

حَضْرُ الْمُسْلِمِ (من أُنْجَارِ الْكِتَابِ وَالسَّنَةِ)

ندارد، پادشاهی از آن اوست، و ستایش مخصوص اوست، و او بر هر چیز توانا است. هیچ نیروی بازدارنده از گناهان و توفیق دهنده به نیکی، به جز الله وجود ندارد. هیچ معبودی جز او «بحق» نیست. جز او کسی دیگر را عبادت نمی‌کنیم، نعمت و فضل از آن اوست، ستایش نیکو مخصوص اوست، معبودی بجز او وجود ندارد، همه‌ی ما یا اخلاص او را بندگی می‌کنیم هر چند کافران دوست نداشته باشند).

۴/۶۹ سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ [۳۳ سپس] لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. مسلم ۴۱۸/۱
کسی که آترا بعد از هر نماز بگوید گناهِش بخشوده می‌شود هر چند به اندازه‌ی کف دریا باشد. مسلم ۴۱۸/۱.

(بجز الله یگانه، دیگر معبودی نیست، شریکی ندارد، پادشاهی از آن اوست، ستایش شایسته اوست، و او بر هر چیز تواناست).

۵/۷۰ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿۱﴾ اللَّهُ الصَّمَدُ ﴿۲﴾ لَمْ يَكِدْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿۳﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿۴﴾﴾. (الإخلاص: ۱ - ۴).
«به نام خداوند بخشنده‌ی مهربان. بگو خدا یکتا و یگانه است. خداوندی است که همهٔ نیازمندان قصد او می‌کنند. (هرگز) نژاد و زاده نشد. و برای او هیچگاه شبیه و مانندی نبوده است.»

عَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿٢﴾ وَمِنْ شَرِّ الْفَقْهَاتِ فِي الْعَمَدِ ﴿٤﴾ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا
حَسَدَ ﴿٥﴾ ﴿الفلق: ۱-۵﴾

«به نام خداوند بخشنده‌ی مهربان. بگو: پناه می‌برم به پروردگار
سپیده‌ صبح. از شر تمام آنچه آفریده است. و از شر هر موجود
شروور هنگامی که شبانه وارد می‌شود. و از شر آنها که در گره‌ها
می‌دمند. و از شر هر حسودی هنگامی که حسد می‌ورزد».

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿١﴾ مَلِكِ النَّاسِ ﴿٢﴾ إِلَهِ

النَّاسِ ﴿٣﴾ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَفَائِسِ ﴿٤﴾ الَّذِي يُوسْوِسُ فِي صُدُورِ

النَّاسِ ﴿٥﴾ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿٦﴾ ﴿الناس: ۱-۶﴾. ابوداود ۸۶/۲ والنسائی

۶۸ / ۳ ونگا: صحیح الترمذی ۸ / ۲، سوره‌های سه‌گانه را معوذات می‌گویند. نگا: فتح الباری ۹ / ۶۲.

«به نام خداوند بخشنده‌ی مهربان، بگو: پناه می‌برم به پروردگار
مردم. به مالک و حاکم مردم. به (خدا و) معبود مردم. از شر
وسوسه‌گر پنهان‌کار. که درون سینه انسانها وسوسه می‌کند. خواه
از جن باشد یا از انسان». [بعد از هر نماز خوانده شوند].

۶/۷۱ ﴿١﴾ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَلِيُّ الْعَلِيمُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ

وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا

يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ

حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٠٠﴾. بعد از هر نماز خوانده شود. هر کس پس از هر نماز آنرا

حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْمَلِكُ الْعَظِيمُ ﴿٣٥٥﴾. بعد از هر نماز خوانده شود. هر کس پس از هر نماز آنرا بخواند مانعی از ورود بهشت او نمی‌شود مگر مردنش. النسائی در کتاب: (عمل الیوم واللیلة) شماره‌ی ۱۰۰، وابن السنی شماره‌ی ۱۲۱ و ألبانی در صحیح الجامع ۳۳۹/۵ و سلسله الأحادیث الصحیحة ۶۹۷/۲ شماره‌ی ۹۷۲.

(خداوند هیچ معبودی «بحق» جز او نیست، خداوندی که زنده و قائم به ذات خویش است، هیچ گاه خواب سبک و سنگین او را فرا نمی‌گیرد، برای اوست آنچه در آسمان‌ها و زمین است، کیست که نزد او جز به فرمانش شفاعت کند، آنچه را پیش روی آنها «بندگان» و پشت سر آنهاست می‌داند، و از گذشته و آینده‌ی آنان آگاه است، آنها جز به مقداری که او بخواهد احاطه به علم او ندارند، کرسی او آسمان‌ها و زمین را دربرگرفته و حفظ و نگهداری آسمان و زمین برای او گران نیست، و او بلند مرتبه و باعظمت است).

۷/۷۲ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخَدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. الترمذی ۵۱۵/۵ واحد ۴/۲۲۷ ونگا: تخریج آن در کتاب زاد المعاد ۱/۳۰۰.

(معبودی بجز الله یگانه نیست، شریکی ندارد، پادشاهی از آن اوست و ستایش مر او راست، زنده می‌کند و می‌میراند، و او بر هر چیز تواناست).

۸/۷۳ «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا، وَرِزْقًا طَيِّبًا وَعَمَلًا مُتَقَبَّلًا». ابن

ماجه وغيره ونگا: صحیح ابن ماجه ۱/۱۵۲ وجمع الزوائد ۱۰/۱۱۱. پس از اتمام نماز صبح خوانده شود.

(الهی! از تو علم سودمند، روزی پاک و عمل مقبول را می‌خواهم).

۲۶. دعای نماز استخاره

۷۴ جابر بن عبد الله رضی الله عنه می‌گوید: رسول الله صلی الله علیه و آله استخاره را

در هرکاری همانند سوره‌ای از قرآن به ما می‌آموخت و می‌فرمود:

هرگاه یکی از شما خواست کاری انجام دهد، غیر از نماز فرض،

دو رکعت نماز بخواند، سپس بگوید: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ،

وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ، وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ، فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ،

وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ، وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ، اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ -

وَيُسَمِّي حَاجَتَهُ - خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي - أَوْ قَالَ: عَاجِلِهِ

وَأَجَلِهِ - فَاقْدِرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ، وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ

شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي - أَوْ قَالَ: عَاجِلِهِ وَأَجَلِهِ - فَاصْرِفْهُ

عَنِّي وَاصْرِفْني عَنْهُ وَاقْدِرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ، ثُمَّ أَرْضِنِي بِهِ». البخاري ۷/۱۶۲.

کسی که از خالق، طلب خیر نماید و از مخلوق، مشورت

بگیرد، و در کارش ثابت قدم باشد، پشیمان نمی‌شود، خداوند

می‌فرماید: «در کارها با مردم، مشورت کن، و هرگاه تصمیم به

انجام کاری گرفتی، به خدا توکل کن». سوره آل عمران، آیه: ۱۵۹.

(ترجمه‌ی دعا: ای الله! به وسیله‌ی علمت از تو طلب خیر می‌کنم، و بوسیله‌ی قدرتت از تو توانایی می‌خواهم، از تو فضل بسیار را مسألت می‌نمایم، زیرا تو توانایی و من ناتوان، و تو می‌دانی و من نمی‌دانم، و تو داننده‌ی امور پنهان هستی. الهی! اگر در علم تو این کار - حاجت خود را نام می‌برد - باعث خیر من در دین و آخرت است - یا می‌گوید: در حال و آینده‌ی کارم - آن را برایم مقدر و آسان بگردان، و در آن برکت عنایت فرما، و چنانچه در علم تو این کار برایم در دنیا و آخرت باعث بدی است - یا می‌گوید: در حال و آینده‌ی کارم - پس آن را از من، و مرا از آن، منصرف بگردان، و خیر را برای من هر کجا که هست مقدر نما، و آنگاه مرا با آن خشنود بگردان).

۲۷. اذکار صبح و شب

الْحَمْدُ لِلَّهِ وَحْدَهُ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيَّ مِنْ لَأْتِيَّ بَعْدَهُ.

از انس رضی الله عنه از رسول الله صلی الله علیه و آله که فرمودند: «اگر من با گروهی بنشینم که از نیاز صبح تا طلوع آفتاب ذکر الله تعالی را بکنند، در نزد من دوست داشتی‌تر از آزاد کردن چهار برده از فرزندان اسماعیل است، و اگر با گروهی بنشینم که خدا را از نیاز عصر تا غروب آفتاب یاد کنند، نزد من از آزاد کردن چهار برده دوست داشتی‌تر است». ابوداود شماره ۳۶۶۷، والبانی آنرا حسن دانسته است، صحیح ابوداود ۲/۶۹۸.

يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عَلَيْهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾ (ترجمه این آیه در ذکر شماره‌ی ۶/۷۱ گذشت). هر کس هنگام صبح این آیه را بخواند، تا شب از جن محفوظ می‌ماند، و هر کس آنرا شب بخواند، تا صبح از جن محفوظ می‌ماند. الحاکم ۵۶۲/۱، و البانی در کتاب صحیح الترغیب والترهیب ۱/۲۷۳ آنرا صحیح دانسته است، و به نسائی و طبرانی نسبت داده است، و گفته: اسناد طبرانی مطمئن است.

۲/۷۶ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ﴿٢﴾ اللَّهُ الصَّمَدُ ﴿٣﴾ لَمْ يَلَمْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿٤﴾ (ترجمه‌ی آن در ذکر شماره‌ی ۵/۷۰ گذشت). (الإخلاص: ۱ - ۴).

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴿٢﴾ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿٣﴾ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿٤﴾ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ﴿٥﴾ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿٦﴾ (الفلق: ۱ - ۵). (ترجمه‌ی آن در ذکر شماره‌ی ۵/۷۰ گذشت).

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿٢﴾ مَلِكِ النَّاسِ ﴿٣﴾ إِلَهِ النَّاسِ ﴿٤﴾ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ﴿٥﴾ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ﴿٦﴾ مِنَ الْغِيظِ وَالنَّكَاسِ ﴿٧﴾ (الناس: ۱ - ۷). (ترجمه‌ی آن در ذکر شماره‌ی ۵/۷۰ گذشت). [این سوره‌ها سه بار خوانده شود]. هر کس این آیات را سه مرتبه هنگام صبح و شب بخواند از هر چیز کفایتش می‌کند. ابوداود ۴/۳۲۲ و الترمذی ۵/۶۶۷ و نکا: صحیح الترمذی ۳/۱۸۲.

۳/۷۷ «أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ الْمَلِكُ اللَّهُ [و هنگام شب بجای جمله فوق می‌فرمود: «أَمْسَيْنَا وَأَمْسَى الْمَلِكُ اللَّهُ». وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، رَبِّ أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَخَيْرَ مَا

وَأَتَى الْمَلِكُ هـ. [وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخَدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، رَبِّ أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَخَيْرَ مَا بَعْدَهُ] [وَمِنْكُمْ شَبَّ بَجَاىِ جَمَلَىِ فَوْقَ مِى فَرَمُود: رَبِّ أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَخَيْرَ مَا بَعْدَهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهَا]، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ، رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ، وَسُوءِ الْكَبِيرِ، رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ فِي النَّارِ وَعَذَابِ فِي الْقَبْرِ. مسلم ۴/۲۰۸۸.

(ما و تمام جهانیان، شب را برای خدا به صبح رسانیدیم، و حمد از آن خداست، هیچ معبودی، بجز الله که یکتاست و شریکی ندارد وجود ندارد. پادشاهی و حمد فقط از آن اوست و او بر هر چیز قادر است. الهی! من خیر آنچه در این روز است و خیر آنچه بعد از آن است را از تو می‌طلبم، و از شر آنچه که در این روز و ما بعد آن، وجود دارد، به تو پناه می‌برم. الهی! من از تنبلی و بدی‌های پیری به تو پناه می‌برم، بار الها! من از عذاب آتش و قبر به تو پناه می‌برم).

۴/۷۸ «اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا، وَبِكَ أَمْسَيْنَا» [وَمِنْكُمْ شَبَّ مِى فَرَمُود: «اللَّهُمَّ بِكَ أَنْسَيْنَا، وَبِكَ أَصْبَحْنَا، وَبِكَ نَحْيَا، وَبِكَ نَمُوتُ وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ»]، وَبِكَ نَحْيَا، وَبِكَ نَمُوتُ وَإِلَيْكَ النُّشُورُ. الترمذی ۵/۴۶۶ و نکا: صحیح الترمذی ۳/۱۴۲.

(بار الها! با لطف تو صبح کردیم، و با عنایت تو به شب

رسیدیم، و به خواست تو زنده‌ایم، و به خواست تو می‌میریم، و رستاخیز ما بسوی تو است).

۵/۷۹ «اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، وَأَبُوءُ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ». هر کس هنگام شب آنرا با یقین بگوید و در آن شب بمیرد، و با صبح بگوید و در همان روز بمیرد به بهشت وارد می‌شود. البخاری ۷/۱۵۰.

«الهی! تو پروردگار من هستی، بجز تو معبود دیگری نیست، تو مرا آفریدی، و من بنده‌ی تو هستم، و بر پیمان و عده‌ام با تو بر حسب استطاعت خود، پایبند هستم، و از شر آنچه که انجام داده‌ام به تو پناه می‌برم، به نعمتی که به من عطا فرموده‌ای، اعتراف می‌کنم، و به گناهم اقرار می‌نمایم، پس مرا ببخشای، چرا که بجز تو کسی گناهان را نمی‌بخشاید».

۶/۸۰ «اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبَحْتُ» [هنگام شب گفته شود: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَنْسَيْتُ»]. أَشْهَدُكَ وَأَشْهَدُ حَمَلَةَ عَرْشِكَ، وَمَلَائِكَتَكَ وَجَمِيعَ خَلْقِكَ، أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ». (این دعا (۴) بار خوانده شود). هر کس صبح یا شب این دعا را چهار بار بخواند، خداوند او را از آتش نجات می‌دهد. ابوداود ۴/۳۱۷، و البخاری در کتاب: الأدب المفرد شماره‌ی ۱۲۰۱، والنسائی در کتاب: عمل الیوم والليلة شماره‌ی ۹، وابن السنی با شماره‌ی ۷۰، و شیخ ابن باز در کتاب: (تحفة الأخیار ص ۲۳) سند

النسائي وأبي داود را حسن دانسته است.

الهی! من در این صبح گاه، تو را و حاملان عرش و تمام فرشتگان و کلیه مخلوقات تو را گواه می‌گیرم بر این که تو الله هستی، بجز تو معبود دیگری «بحق» وجود ندارد، تو یگانه‌ای و شریکی نداری، و محمد صلی الله علیه و آله بنده و فرستاده‌ی تو است.

۷/۸۱ «اللَّهُمَّ مَا أَصْبَحَ بِي مِنْ نِعْمَةٍ أَوْ بِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ فَمِنْكَ وَخَدَكَ

لَا شَرِيكَ لَكَ، فَלَكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ». هر کس این دعا را در هنگام صبح بخواند، شکر آن روز را ادا کرده است، و هر کس هنگام شب آن را بخواند، شکر آن شب را ادا نموده است. ابوداود ۳۱۸/۴، والنسائي در کتاب: عمل اليوم والليلة شماره ۷، وابن السني شماره ۴۱ و ابن حبان در کتاب: موارد شماره ۲۳۶۱، و ابن باز در کتاب: (تحفة الأخبار ص ۲۴) سندش را تحسین نموده است.

الهی! هر نعمتی که در این صبح، شامل حال من یا یکی از مخلوقات شده، از طرف تو بوده است، تو شریکی نداری، پس ستایش و شکر از آن تو است.

۸/۸۲ «اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَدَنِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي سَمْعِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي

بَصَرِي، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، اللَّهُمَّ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ، وَالْفَقْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ». ابوداود ۴/۳۲۴، وأحمد ۵/۴۲ والنسائي در کتاب: عمل اليوم والليلة شماره ۲۲، وابن السني شماره ۶۹، والبخاري در کتاب: الأدب المفرد و علامه ابن باز در کتاب: (تحفة الأخبار ص ۲۶) سندش را تحسین نموده است.

(بار الها! در بدنم عافیت ده، بار الها! در گوشم عافیت ده، خدایا!

در چشمم عافیت ده، بجز تو معبود دیگری «بحق» وجود ندارد، از

کفر به تو پناه می‌برم، از فقر به تو پناه می‌برم، از عذاب قبر به تو پناه می‌برم، بجز تو معبود دیگری «بحق» وجود ندارد.

۹/۸۳ حَسْبِيَ اللهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ

الْعَظِيمِ. هرکس این دعا را صبح و شام هفت بار بخواند خداوند امور مهم دنیا و آخرتش را کفایت می‌کند. ابن السنی شماره‌ی ۷۱ با سند مرفوع، و ابوداود ۴/۳۲۱، و شعیب و عبدالقادر الأرنؤوط اسنادش را صحیح می‌دانند. نگا: زاد المعاد ۲/۳۷۶.

(الله برای من کافی است، بجز او معبود دیگری «بحق» نیست، بر تو توکل کردم و او پروردگار عرش بزرگ است). [این دعا هفت مرتبه خوانده شود].

۱۰/۸۴ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي

أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي دِينِي وَدُنْيَايَ، وَأَهْلِي، وَمَالِي، اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِي، وَآمِنْ رَوْعَاتِي، اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيْ، وَمِنْ خَلْفِي، وَعَنْ يَمِينِي، وَعَنْ شِمَالِي، وَمِنْ فَوْقِي، وَأَعُوذُ بِعِظَمِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي. ابوداود و ابن ماجه و نگا: صحیح ابن ماجه ۲/۳۳۲.

(الهی! عفو و عافیت دنیا و آخرت را از تو می‌خواهم. بار الها! عفو و عافیت دین، دنیا، خانواده و مالم را از تو مسألت می‌نمایم. بار الها! عیوب مرا بپوشان و ترس مرا به ایمنی مبدل ساز. الهی! مرا از جلو، پشت سر، سمت راست و چپ و بالای سرم، محافظت بفرما، و به بزرگی و عظمت تو پناه می‌برم از اینکه

بطور ناگهانی از طرف پایین کشته شوم).

۱۱/۸۵ «اللَّهُمَّ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكُهُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي، وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشَرِّكَ، وَأَنْ أَقْتَرَفَ عَلَى نَفْسِي سُوءًا، أَوْ أُجْرَهُ إِلَى مُسْلِمٍ».

الترمذی و أبوداود . ونگا: صحیح الترمذی ۱۴۲/۳.

(بار الها! ای داننده‌ی نهان و آشکار، آفریدگار آسمان‌ها و زمین، پروردگار و مالک هر چیز، من گواهی می‌دهم که بجز تو، معبود دیگری نیست، از شرّ نفس و از شرّ شیطان و دام فریبش، و از اینکه خود مرتکب کار بدی شوم و یا به مسلمانی، بدی برسانم، به تو پناه می‌برم).

۱۲/۸۶ «بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ». هرکس سه بار در وقت صبح و سه بار در وقت شب این دعا را بخواند هیچ چیزی به او ضرر نمی‌رساند. أبوداود ۳۲۳/۴ و الترمذی ۴۶۵/۵ و ابن ماجه و أحمد. نگا: صحیح ابن ماجه ۳۳۲/۲ و علامه عبدالعزیز بن باز در کتاب (تحفة الأخیار ص ۳۹) سندش را حسن دانسته است.

(به نام خدایی که با نام وی هیچ چیز در زمین و آسمان، گزند نمی‌رساند، و او شنوا و دانا است).

۱۳/۸۷ «رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا، وَبِمُحَمَّدٍ ﷺ نَبِيًّا وَرَسُولًا». هرکس این دعا را سه بار در صبح و سه بار در شب بخواند بر الله حق می‌شود که در

پناهگاه مسلمان (اذکاری از قرآن و سنت)

روز قیامت او را راضی کند. احمد ۴/۳۳۷ و النسائی در کتاب: عمل الیوم واللیلة شماره ۴، وابن السنی شماره ۶۸ و أبوداود ۴/۳۱۸ و الترمذی ۵/۴۶۵ و عبدالعزیز بن باز در کتاب: (تحفة الأخیار ص ۳۹) سندش را حسن می‌داند. [این دعا سه بار خوانده شود].

(به ربوبیت الله، و به داشتن دین اسلام، و پیامبری محمد ﷺ راضی و خشنود هستم).

۱۴/۸۸ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيْثُ أَصْلِحْ لِيْ شَأْنِيْ كُلَّهُ وَلَا

تَكْلِفْنِيْ إِلَى نَفْسِيْ طَرْفَةَ عَيْنٍ. الحاکم و سندش را صحیح دانسته، و الذهبی با ۱۰/۴۴۵ با او موافقت کرده است، ونگا: صحیح الترغیب والترهیب ۱/۲۷۳.

(ای زنده و پا برجا! به وسیله رحمت تو از تو کمک می‌خواهم، همه‌ی امورم را اصلاح بفرما، و مرا به اندازه‌ی یک چشم به هم زدن به حال خود رها مکن).

۱۵/۸۹ «أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ الْمَلِكُ اللهُ رَبُّ الْعَالَمِيْنَ» او هنگام شب گفته شود:

«أَنْسَيْنَا وَأَنْسَى الْمَلِكُ اللهُ رَبُّ الْعَالَمِيْنَ»، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذَا الْيَوْمِ (و هنگام شب گفته شود: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ اللَّيْلَةِ فَتَحَهَا وَنَصَرَهَا وَنُوْرَهَا وَبَرَكَتَهَا وَمَدَامَا، وَأَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِيْهَا وَشَرِّ مَا بَعْدَهَا»): فَتَحَهُ، وَنَصَرَهُ، وَنُوْرَهُ، وَبَرَكَتَهُ، وَهُدَاهُ، وَأَعُوْذُ بِكَ مِنْ

شَرِّ مَا فِيْهِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ. ابوداود ۴/۳۲۲ و شعیب و عبدالقادر الأرنؤوط در تحقیق کتاب زاد المعاد ۲/۲۷۳ سندش را حسن دانسته‌اند.

(ما و تمام جهانیان، شب را به صبح رسانیدیم برای خدایی که پروردگار جهانیان است. بار الها! من از تو خوبی امروز، یعنی فتح،

حَضْنُ الْمُسْلِمِ (من أضيکار الکتاب والسنة)

پیروزی، نور، برکت و هدایتش را مسألت می‌نمایم از بدی آنچه امروز و بعد از آن، پیش می‌آید، به تو پناه می‌برم).

۱۶/۹۰ «أَصْبَحْنَا عَلَى فِطْرَةِ الْإِسْلَامِ [و هنگام شب می‌فرمود: «أَنْسَيْنَا عَلَى فِطْرَةِ الْإِسْلَامِ»]، وَعَلَى كَلِمَةِ الْإِخْلَاصِ، وَعَلَى دِينِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ ﷺ، وَعَلَى مِلَّةِ أَبِيْنَا إِبْرَاهِيمَ، حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ». احمد ۴۰۶/۳ و ۴۰۷ و ابن السنی در کتاب: عمل الیوم والليلة شماره‌ی ۳۴ و نگا: صحیح الجامع ۲۰۹/۴.

(ما بر فطرت اسلام، کلمه‌ی اخلاص، دین پیامبرمان محمد ﷺ و آئین پدرمان ابراهیم؛ صحیح کردیم، همان ابراهیمی که فقط به سوی حق، تمایل داشت و فرمانبردار خداوند بود، و از مشرکان نبود).

۱۷/۹۱ «سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ». هر کس در وقت صبح و شب (۱۰۰) مرتبه این ذکر را بخواند در روز قیامت هیچ کس درجه‌ای برتر از او را نخواهد داشت، مگر کسی که این ذکر را مانند او، یا بیشتر از او خوانده باشد. مسلم ۲۰۷۱/۴. [صد مرتبه خوانده شود].

(پاک و منزّه است خداوند، و من ستایش او را بیان می‌کنم).

۱۸/۹۲ «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ». [ده بار بخواند النسائی در کتاب: عمل الیوم والليلة شماره‌ی ۲۴ و نگا: صحیح الترغیب والترهیب ۲۷۲/۱، و کتاب: (تحفة الأخیار) اثر شیخ ابن باز ص ۴۴، و نگا: فضیلت آن در حدیث شماره‌ی (۲۵۵) همین کتاب. و هنگام تنبلی، یک بار بخواند]. ابوداود ۳۱۹/۴ و ابن ماجه واحد ۶۰/۴ و نگا: صحیح الترغیب والترهیب ۲۷۰/۱، صحیح ابوداود ۹۵۷/۳، و صحیح ابن ماجه ۳۳۱/۲ و کتاب زاد المعاد ۳۷۷/۲.

(بجز الله معبود دیگری «بحق» نیست، او شریکی ندارد،

پادشاهی از آن اوست، و او بر هر چیز توانا است).

۱۹/۹۳ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَخَدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. هر کس این ذکر را (۱۰۰) مرتبه در روز بخواند، اجر آزادی (۱۰) برده

به او داده می‌شود، و (۱۰۰) حسنه برای او نوشته می‌شود، و (۱۰۰) گناه از او پاک می‌گردد، و نیز برای او مرزی قرار داده می‌شود که شیطان آن روز تا شب نمی‌تواند به او نزدیک شود و لطمه بزند، و هیچ کس برتر از او در روز قیامت نیست مگر کسی که بیشتر از او این عمل را انجام داده باشد. البخاری ۹۵/۴، و مسلم ۲۰۷۱/۴. [هنگام صبح، صدبار بخواند].

(هیچ معبودی به جز الله وجود ندارد، یکتاست و شریکی برای او

نیست، پادشاهی و حمد از آن اوست، و او بر هر چیز تواناست).

۲۰/۹۴ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ: عَدَدَ خَلْقِهِ، وَرِضًا نَفْسِهِ، وَزِنَةَ عَرْشِهِ

وَمِدَادَ كَلِمَاتِهِ. [هنگام صبح، سه بار بخواند]. مسلم ۲۰۹۰/۴.

(تسبیح و پاکی الله و ستایش او را به تعداد آفریدگانش

خشنودی‌اش و سنگینی عرشش و جوهر سخنانش، بیان می‌نمایم).

۲۱/۹۵ اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا، وَرِزْقًا طَيِّبًا، وَعَمَلًا مُّتَقَبَّلًا.

[هنگام صبح آنرا بخواند]. ابن السنی در کتاب: عمل الیوم والليلة شماره‌ی ۵۴، و ابن ماجه شماره‌ی ۹۲۵ و عبد القادر و شمیب الأرنؤوط در تحقیق کتاب: زاد المعاد ۲/ ۳۷۵ سندش را حسن دانسته‌اند.

(بار الها! از تو علم سودمند، رزق پاک و عمل مقبول مسألت

می‌نمایم).

حِصْنُ الْمُسْلِمِ (من أخطار الكتاب والسنة)

۲۲/۹۶: أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ. [روزانه صد بار گفته شود]. البخاری مع

الفتح ۱۱/۱۰۱، ومسلم ۴/۲۰۷۵.

(من از الله طلب آمرزش می‌کنم و به سوی او برمی‌گردم).

۲۳/۹۷: أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ. [هنگام شب، سه

بار خوانده شود]. هرکس شامگاه سه مرتبه آنرا بخواند سختی‌های آن شب به او ضرری نمی‌رساند. احمد ۲/۲۹۰ و النسائی در کتاب: عمل الیوم واللیلة شماره‌ی ۵۹۰ و ابن السنی شماره‌ی ۶۸، ونگا: صحیح الترمذی ۳/۱۸۷، و صحیح ابن ماجه ۲/۲۶۶ و تحفة الأخیار ص ۴۵.

۲۴/۹۸: اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ. [هنگام صبح، ده بار خوانده

شود]. هرکس صبح (۱۰) بار، و شب (۱۰) بار بر من درود بفرستد، روز قیامت شفاعت من شامل حالش می‌شود. الطبرانی با دو سند که یکی از آن مورد اعتماد است، نگا: مجمع الزوائد ۱۰/ ۱۲۰ و صحیح الترغیب والترهیب ۱/۲۷۳.

(بار الها! بر پیامبرمان محمد ﷺ سلام و درود بفرست).

۲۸. اذکار خواب

۱/۹۹: هنگام خوابیدن دو دستش را همانند دعا کنار هم قرار دهد

و سوره‌های زیر را بخواند و در آن بدمد، سپس دو دستش را تا جایی که می‌رسد به بدنش بمالد، و این کار را از سر و صورت و قسمت جلوی بدن آغاز نماید و آنرا سه بار تکرار کند.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ ① اللَّهُ الصَّكَدُ ﴿لَمْ يَكُنْ

وَلَمْ يُولَدْ﴾ ② وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ﴿③﴾. (الإخلاص: ۱ - ۴).

عَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿۲﴾ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ﴿۱﴾ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿۵﴾ ﴿العلق: ۱-۵﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿۱﴾ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿۱﴾ مَلِكِ النَّاسِ ﴿۲﴾ إِلَهِ النَّاسِ ﴿۳﴾ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ﴿۴﴾ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ﴿۵﴾ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿۶﴾ ﴿النس: ۱-۶﴾. البخاری مع الفتح ۶۲/۹، و مسلم ۱۷۲۳/۴.

توجه: ترجمه آیات گذشته در قسمت ۵/۷۰ بیان شد.

۲/۱۰۰ ﴿۱﴾ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿۱۰۰﴾. ترجمه آیه در قسمت ۶/۷۱ بیان شد.

هرکس این آیه را در بسترش بخواند، محافظی از طرف خدا برایش گماشته می‌شود و شیطان تا صبح به او نزدیک نمی‌شود. البخاری مع الفتح ۴/۸۷.

۳/۱۰۱ ﴿۱﴾ آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نَعْرِفُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿۱۰۱﴾ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ كُنَّا سَاقِطِينَ أَوْ آخِطْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿۱۰۱﴾.

هرکس این دو آیه را در شب قرائت نماید، او را کفایت می‌کنند. البخاری مع الفتح ۹۴/۹ و مسلم

حُضْنُ الْمُسْلِمِ (من اَبْخَارِ الْكِتَابِ وَالسَّنَةِ)

هرکس این دو آیه را در شب قرائت نماید، او را کفایت می‌کند. البخاری مع الفتح ۹۴ / ۹ و مسلم ۵۵۴ / ۱، و هر دو آیه در سوره البقره، ۲۸۵-۲۸۶ می‌باشد.

«پیامبر، به آنچه از سوی پروردگارش بر او نازل شده، ایمان آورده است. (و او، به تمام سخنان خود، کاملاً مؤمن می‌باشد.) و همه مؤمنان (نیز)، به خدا و فرشتگان او و کتابها و فرستادگانش، ایمان آورده‌اند؛ (و می‌گویند:) ما در میان هیچ یک از پیامبران او، فرق نمی‌گذاریم (و به همه ایمان داریم). و (مؤمنان) گفتند: «ما شنیدیم و اطاعت کردیم. پروردگارا! (انتظار) آمرزش تو را (داریم)؛ و بازگشت (ما) به سوی توست. خداوند هیچ کس را، جز به اندازه توانایش، تکلیف نمی‌کند. (انسان)، هر کار (نیکی) را انجام دهد، برای خود انجام داده؛ و هر کار (بدی) کند، به زیان خود کرده است. (مؤمنان می‌گویند:) پروردگارا! اگر ما فراموش یا خطا کردیم، ما را مؤاخذه مکن! پروردگارا! تکلیف سنگینی بر ما قرار مده، آن چنان که (به خاطر گناه و طغیان)، بر کسانی که پیش از ما بودند، قرار دادی! پروردگارا! آنچه طاقت تحمل آن را نداریم، بر ما مقرر مدار! و آثار گناه را از ما بشوی! ما را ببخش و در رحمت خود قرار ده! تو مولا و سرپرست مایی، پس ما را بر جمعیت کافران، پیروز گردان.»

۴/۱۰۲ اگر یکی از شما از بسترش برخاست و دوباره به آن

برگشت، جایش را جاروب کند زیرا او نمی‌داند که پس از رفتنش چه چیزی بر سر بسترش آمده است و این دعا را بخواند:

«بِاسْمِكَ رَبِّي وَضَعْتُ جَنِيَّ، وَبِكَ أَرْفَعُهُ، فَإِنْ أَمْسَكَتَ نَفْسِي فَازْحَمَّهَا، وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَاحْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ».

بخاری ۱۱/۱۲۶، مسلم ۴/۲۰۸۴.

(پروردگارا! به نام تو پهلوی خود را بر زمین نهادم، و به کمک تو آنرا از زمین، بلند می‌کنم، اگر در حالت خواب روح مرا قبض کردی، آن را بیخشای، و اگر دوباره به او اجازه‌ی زندگی دادی، از آن محافظت فرما، همچنان که از بندگان نیکت محافظت کنی).

۵/۱۰۳ «اللَّهُمَّ إِنَّكَ خَلَقْتَ نَفْسِي وَأَنْتَ تَوَفَّاهَا، لَكَ تَمَاتُهَا وَحَيَاتُهَا، إِنَّ أَحْيَيْتَهَا فَاحْفَظْهَا، وَإِنْ أَمَّتْهَا فَاعْفِرْ لَهَا، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ».

مسلم ۴/۲۰۸۳ و واحد با همان لفظ آورده است ۲/۷۹.

(بار الها! تو جان مرا آفریدی، و تو آن را دوباره پس می‌گیری، مرگ و زندگی آن بدست تو است. الهی! اگر زنده‌اش نگهداشتی، از او محافظت کن، و اگر آن را می‌راندی، پس مورد آمرزش قرار ده. الهی! من از تو عافیت می‌خواهم).

۶/۱۰۴ زمانی که رسول الله ﷺ می‌خواست بخوابد، دست

راستش را زیر گونه‌اش قرار می‌داد و این دعا را سه بار می‌خواند:

حَضْرَةُ الْمُسْلِمِ (من اذکار الکتاب والسنة)

«اللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ». ابوداود با همان لفظ ۳۱۱/۴، ونگا: صحیح

الترمذی ۱۴۳/۳.

(الهی! روزی که بندگانت را حشر می کنی، مرا از عذابت

نجات ده). [سه مرتبه خوانده می شود].

۷/۱۰۵ «بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ أَمُوتُ وَأَحْيَا». البخاری مع الفتح ۱۱۳/۱۱ و مسلم

۲۰۸۳/۴.

(خدایا! با نام تو می میرم [می خوابم] و با نام تو زنده

می شوم [بیدار می شوم]).

۸/۱۰۶ «سُبْحَانَ اللَّهِ [۳۳] وَالْحَمْدُ لِلَّهِ [۳۴] وَاللَّهُ أَكْبَرُ [۳۴]».

هرکس این تسبیحات را در هنگام خوابیدن بخواند، از داشتن خادمی برای او بهتر است. [و در رفع

خستگی و کسالت به او کمک می کند]. البخاری مع الفتح ۷۱/۷، و مسلم ۲۰۹۱/۴.

۹/۱۰۷ «اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، رَبَّنَا وَرَبَّ

كُلِّ شَيْءٍ، فَالِقَ الْحَبِّ وَالنَّوَى، وَمُنزِلَ التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْفُرْقَانَ، أَعُوذُ

بِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ شَيْءٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهِ. اللَّهُمَّ أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ

شَيْءٌ، وَأَنْتَ الْآخِرُ فَلَيْسَ بَعْدَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ،

وَأَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ، افضِ عَنَّا الدَّيْنَ وَأَغْنِنَا مِنَ الْفَقْرِ». مسلم

۲۰۸۴/۴.

(الهی! پروردگار آسمانها و زمین، و پروردگار عرش بزرگ،

پروردگار ما و همه‌ی چیز، شکافنده‌ی دانه و هسته، و فرود

آورنده‌ی تورات و انجیل و فرقان، از شرّ هر آنچه که پیشانی‌اش در دست تو است به تو پناه می‌برم. الهی! توئی اول، قبل از تو چیزی نیست. و توئی آخر، بعد از تو چیزی نیست. تو آشکاری، و هیچ چیز آشکارتر از تو نیست. تو پنهانی، و هیچ چیز پنهان‌تر از تو نیست. الهی! وام‌های ما را ادا کن، و ما را از تنگدستی به غنا و توانگری برسان).

۱۰/۱۰۸ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا، وَكَفَّأَنَا، وَأَوَّانَا، فَكَمْ مِمَّنْ لَا كَافِيَ لَهُ وَلَا مُؤْوِيَّ. مسلم ۴/۲۰۸۵.

(تمام ستایش‌ها خدائی راست که ما را خورانید و نوشانید، و تمام امور را کفایت کرد و به ما جای پناه داد، براستی که چقدر از مردم هستند که هیچ‌گونه مددکار و پناه دهنده‌ای ندارند).

۱۱/۱۰۹ «اللَّهُمَّ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكَهُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي، وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشَرِّكَ، وَأَنْ أَتَرَفَ عَلَى نَفْسِي سُوءًا، أَوْ أُجْرَهُ إِلَى مُسْلِمٍ». ابوداود ۴/۳۱۷، ونگا: صحیح سنن الترمذی ۳/۱۴۲. (ترجمه آن در حدیث ۱۱/۸۵ بیان شد).

۱۱۰/۱۲ يٰقُرْأُ ﴿الْت﴾ تَنْزِيلَ السَّجْدَةِ ﴿تَبَرَّكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمَلِكُ﴾.

الترمذی والنسائی، ونگا: صحیح الجامع ۴/۲۵۵.

(سوره‌های ﴿الْت﴾ تَنْزِيلَ السَّجْدَةِ ﴿تَبَرَّكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمَلِكُ﴾ را

بخواند).

۱۱۱/۱۳ اللَّهُمَّ [زمانی که خواستی به رختخواب بروی، مانند وضوی نیاز، وضو گرفته سپس بر پهلوئی راست بخواب و بگو: ... (حدیث)]. أَسَلَمْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ، وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ، وَوَجَّهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ، وَأَجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ، رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنجَا مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ، أَمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ وَبِنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ. رسول الله ﷺ برای کسی که این دعا را بگوید فرمود: «فَإِنْ مِتُّ، مِتُّ عَلَى الْفِطْرَةِ». «اگر بمیری، بر فطرت [مسلمانی] مرده‌ای». البخاری مع الفتح ۱۱۳/۱۱ و مسلم ۴/۲۰۸۱.

(بار الها! جانم را به تو سپردم، و کار خود را به تو تفویض نمودم، و چهره‌ام را به سوی تو گرداندم، و به تو اتکا کردم، در حالی که به نعمت‌های تو امیدوارم و از عذابت بیم‌ناکم، به جز تو پناهگاهی و جای نجاتی ندارم. الهی! به کتابی که تو نازل فرمودی، و پیامبری که تو مبعوث کردی، ایمان آوردم).

۲۹، دعای هنگام فلتیدن از پهلو به پهلو در شب

۱۱۲ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ، رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ. الحاکم ۱/۵۴۰ و آترا صحیح دانسته، والذهبی با او موافقت کرده است، والنسائی در کتاب: اليوم والليلة، وابن السنی، ونگا: صحیح الجامع ۴/۲۱۳.

(هیچ معبودی بجز الله «بحق» یکتا و قادر مطلق، وجود ندارد. پروردگار آسمان‌ها و زمین و آنچه در میان آنهاست، خداوند شکست‌ناپذیر، بسیار آمرزنده).

۳۰، دعای موقع هول و هراس و پریشانی هنگام خواب

۱۱۳، اَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ غَضَبِهِ وَعِقَابِهِ، وَشَرِّ عِبَادِهِ، وَمِنْ

هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَنْ يَخْضُرُونِ، ابوداود ۴/۱۲، ونکا: صحیح الترمذی ۳/۱۷۱.

(به وسیلهی کلمات کامل الهی از خشم و مجازات او، بدی بندگانش و سوسه‌های شیاطین و از اینکه آنها نزد من بیایند به خدا پناه می‌برم).

۳۱، اعمالی که پس از دیدن رؤیا یا خواب بد باید انجام گیرد

۱/۱۱۴، يَنْفُثُ عَنْ يَسَارِهِ، (ثَلَاثًا)، مسلم ۴/۱۷۷۲.

(سه بار به طرف چپ خود فوت کند [فوتی که با کمی رطوبت آب دهان همراه باشد]).

۲/۱۱۴، يَسْتَعِيدُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَمِنْ شَرِّ مَا رَأَى (ثَلَاثَ مَرَّاتٍ)،

مسلم ۴/۱۷۷۲، ۱۷۷۳.

(سه بار از شیطان و از شر آنچه که دیده است به الله پناه برد).

۳/۱۱۴، لَا يُحَدِّثُ بِهَا أَحَدًا، مسلم ۴/۱۷۷۲.

(در مورد آن با کسی صحبت نکند).

۴/۱۱۴، اَيْتَحَوَّلَ عَنْ جَنْبِهِ الَّذِي كَانَ عَلَيْهِ، مسلم ۴/۱۷۷۳.

(پهلوی خود را جابجا کند).

۵/۱۱۵، يَقُومُ يُصَلِّي إِنْ أَرَادَ ذَلِكَ، مسلم ۴/۱۷۷۳.

(اگر خواست برخیزد و نماز بخواند).

۳۲. دعای قنوت در نماز وتر

۱/۱۱۶ «اللَّهُمَّ اهْدِنِي فِيمَنْ هَدَيْتَ، وَعَافِنِي فِيمَنْ عَافَيْتَ، وَتَوَلَّنِي فِيمَنْ تَوَلَّيْتَ، وَبَارِكْ لِي فِيمَا أَعْطَيْتَ، وَفِي شَرِّ مَا قَضَيْتَ، فَإِنَّكَ تَقْضِي وَلَا يُقْضَى عَلَيْكَ، إِنَّهُ لَا يَدُلُّ مَنْ وَالَيْتَ [وَلَا يَعِزُّ مَنْ عَادَيْتَ]، تَبَارَكْتَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ». اصحاب السنن الأربعة و أحمد و الدرهمي و الحاكم و البيهقي، و آنچه بين دو گروه است از بيهقي روايت شده است. ونگا: صحيح الترمذي ۱/۱۴۴ و صحيح ابن ماجه ۱/۱۹۴ و إرواء الغليل اثر الباني ۲/۱۷۲.

(الهی! مرا در زمره کسانی قرار ده که آنها را هدایت کرده‌ای، و مرا جز کسانی قرار ده که به آنها عافیت عطا فرمودی. الهی! مرا جز کسانی قرار ده که تو یاور آنانی، و هر چه که به من عنایت فرموده‌ای، مبارکش بگردان، و مرا از قضای بد، حفاظت کن، تویی که حکم می‌کنی، احدی بر تو حاکمیت ندارد، همانا کسی که تو او را حمایت کنی، ذلیل و خوار نمی‌شود، و کسی که تو با او دشمنی کنی هرگز عزت نمی‌یابد. پروردگارا! تو بابرکت و بلندمرتبه هستی).

۲/۱۱۷ «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ، لَا أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ، أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَيَّ نَفْسِكَ». اصحاب السنن الأربعة و أحمد. نگا: صحيح الترمذي ۳/۱۸۰ و صحيح ابن ماجه ۱/۱۹۴ و الإرواء ۲/۱۷۵.

(الهی! از خشم تو به خشنودیت، و از عذاب تو به عفوت، پناه

می‌برم، از خشمت به تو پناه می‌برم. الهی! من نمی‌توانم تو را آنطور که شایسته‌ای، مدح کنم، تو آنچنانی که خود را مدح کرده‌ای).

۳/۱۱۸ «اللَّهُمَّ يَاكَ نَعْبُدُ، وَلَكَ نُصَلِّي وَنَسْجُدُ، وَإِلَيْكَ نَسْعَى وَنَخْفَدُ، نَرْجُو رَحْمَتَكَ، وَنَخْشَى عَذَابَكَ، إِنَّ عَذَابَكَ بِالْكَافِرِينَ مُلْحَقٌ، اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَعِينُكَ، وَنَسْتَغْفِرُكَ، وَنُثْنِي عَلَيْكَ الْحَمْدَ، وَلَا نَكْفُرُكَ، وَنُؤْمِنُ بِكَ، وَنَخْضَعُ لَكَ، وَنَخْلَعُ مَنْ يَكْفُرُكَ». البيهقي در كتاب السنن الكبرى و سندش را صحيح دانسته ۲/۲۱۱ و شيخ الباني در كتاب إرواء الغليل گفته سندش صحيح است ۲/۱۷۰ و آنرا به عمر نسبت داده است.

(بار الها! فقط تو را بندگی می‌کنیم، و برای تو نماز می‌خوانیم، و تو را سجده می‌نمائیم، و به سوی تو تلاش می‌کنیم «عملی انجام می‌دهیم که به تو نزدیک شویم» و به رحمت تو امیدواریم، و از عذاب تو می‌ترسیم، هر آینه عذاب به کفار خواهد رسید.

بار الها! از تو مدد می‌جوئیم، و آمرزش می‌خواهیم، و برای تو ثنای نیک می‌گوییم، و به تو کفر نمی‌ورزیم، و به تو ایمان می‌آوریم، و برای تو خشوع می‌کنیم، و از کسی که به تو کفر می‌رود، کناره می‌گیریم).

۳۳، ذکر پس از سلام نماز وتر

۱۱۹ سه بار «سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ» بگوید و بار سوم با صدای

بلند و کشیده رَبِّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ، را به آن بیفزاید. النسائی ۳/۲۴۴
والدارقطنی و غیرهما، و بین دو گروه از دارقطنی است ۲/۳۱ و سندش صحیح است. نکا: کتاب زاد
المعاد تحقیق شعب الاریناؤوط و عبد القادر الاریناؤوط ۱/۳۳۷.

۳۴. دعای هنگام غم و اندوه

۱/۱۲۰ «اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ، ابْنُ عَبْدِكَ، ابْنُ أُمَّتِكَ، نَاصِيَتِي بِيَدِكَ، مَاضٍ فِي
حُكْمِكَ، عَدَلٌ فِي قَضَائِكَ، أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ، سَمَّيْتَ بِهِ نَفْسَكَ، أَوْ
أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ، أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ، أَوْ اسْتَأْذَنْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ
عِنْدَكَ، أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رَيْعَ قَلْبِي، وَنُورَ صَدْرِي، وَجَلَاءَ حُزْنِي، وَذَهَابَ هَمِّي.
احمد ۱/۳۹۱ و البانی آنرا صحیح دانسته است.

(الهی! من بنده‌ی تو و فرزند بنده و کنیز تو هستم، پیشانی من
«زمامم» در دست تو است، فرمان تو در حق من نافذ است،
فیصله‌ات در حق من عین عدالت است. الاهی! من بوسیله‌ی هر
اسمی که خود را با آن مسمی کرده‌ای، یا در کتابت نازل
کرده‌ای، یا به یکی از مخلوقات تعلیم داده‌ای، یا ترجیح داده‌ای
که نزد تو در علم غیب بماند، از تو مسألت می‌نمایم که قرآن را
بهار دل، نور سینه، برطرف کننده‌ی غم و اندوه من بگردانی).

۲/۱۲۱ «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحُزْنِ، وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ،
وَالْبُخْلِ وَالْجُبْنِ، وَصَلِّعِ الدِّينِ وَعَلْبَةِ الرَّجَالِ». البخاری ۷/۱۵۸ رسول الله ﷺ این
دعا بسیار می‌خواندند، نکا: البخاری مع الفتح ۱۱/۱۷۳.

(بار الها! من از غم و اندوه، و ناتوانی و سستی، بخل و ترس، سنگینی وام، غلبه‌ی مردان، به تو پناه می‌برم).

۳۵، دعا به هنگام مشقت

۱/۱۲۲ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ، البخاري ۱۵۴/۷ و مسلم ۲۰۹۲/۴.

(هیچ معبودی بجز خدای بزرگ و بردبار وجود ندارد. هیچ معبودی جز الله که پروردگار عرش بزرگ است وجود ندارد. هیچ معبودی به جز الله که پروردگار آسمان‌ها و زمین و عرش گرامی است وجود ندارد).

۲/۱۲۳ اللَّهُمَّ رَحْمَتَكَ أَرْجُو فَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ، وَأَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، ابوداود ۳۲۴/۴ و احمد ۴۲/۵، ابان بن در صحیح ابوداود آنرا حسن دانسته است ۹۵۹/۳.

(ای الله! به رحمت تو امیدوارم، مرا به اندازه‌ی یک چشم به هم زدن به حال خودم وامگذار، و تمام امورم را اصلاح کن، بجز تو معبود دیگری وجود ندارد).

۳/۱۲۴ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ، الترمذی ۵۲۹/۵ و حاکم آنرا صحیح دانسته و ذهبی ۵۰۵/۱ با حاکم موافقت کرده است، ونگا: صحیح الترمذی ۱۶۸/۳.

(هیچ معبودی به جز تو «بحق» وجود ندارد، پاک و منزّه هستی و من از زمره‌ی ستمکاران بودم).

۴/۱۲۵ «اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا». ابوداود ۸۷/۲ ونگا: صحیح ابن ماجه

۲/۳۳۵. (الله، الله پروردگار من است و هیچ چیزی را برای او شریک قرار نمی‌دهم).

۳۶. دعای هنگام روبرو شدن با دشمن یا صاحب قدرت

۱/۱۲۶ «اللَّهُمَّ إِنَّا نَجْعَلُكَ فِي نُحُورِهِمْ وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شُرُورِهِمْ».

ابوداود ۸۹/۲، وحاکم آنرا صحیح دانسته و ذهبی موافقت کرده است ۱۴۲/۲.

(الهی! ما تو را در برابرشان «دشمنان» قرار می‌دهیم و از شرارت‌های آنها به تو پناه می‌آوریم).

۲/۱۲۷ «اللَّهُمَّ أَنْتَ عَضِدِي، وَأَنْتَ نَصِيرِي، بِكَ أَجُولُ، وَبِكَ

أَصُولُ، وَبِكَ أَقَاتِلُ». ابوداود ۴۲/۳ و الترمذی ۵/۵۷۲، ونگا: صحیح الترمذی ۳/۱۸۳.

(الهی! تو یار و مددکار من هستی، به کمک تو تاخت و تاز می‌نمایم، و به کمک تو «بر دشمنان» حمله می‌کنم، و با مدد تو می‌جنگم).

۳/۱۲۸ «حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ». البخاری ۵/۱۷۲.

(الله برای ما کافی است، و بهترین کارساز است).

۳۷. دعای کسی که از ظلم فرمانروا می‌ترسد

۱/۱۲۹ «اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ، وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، كُنْ لِي

جَارًا مِنْ فُلَانٍ ابْنِ فُلَانٍ، وَأَخْرَاجِهِ مِنْ خَلَائِقِكَ، أَنْ يَفْرَطَ عَلَيَّ أَحَدٌ مِنْهُمْ أَوْ يَطْغَى، عَزَّ جَارُكَ، وَجَلَّ تَنَاوُكَ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ». البخاری در کتاب: الأدب المفرد شماره ۷۰۷، والبانی در کتاب صحیح الأدب المفرد به شماره ۵۴۵ آنرا صحیح دانسته است.

(یا الله! ای پروردگار هفت آسمان، پروردگار عرش بزرگ، در برابر فلانی فرزند فلانی و دار و دسته‌اش که از مخلوقات تو هستی، پناه من باش، از اینکه کسی از آنها بر من ظلم کند، یا طغیان نماید، زیرا هرکس به تو پناه آورد، عزت می‌یابد، همانا ستایش تو والاست و جز تو معبودی «بحق» نیست).

۱۳۰/۲. اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَعَزُّ مِنْ خَلْقِهِ جَمِيعًا، اللَّهُ أَعَزُّ مِمَّا أَخَافُ وَأَخْذَرُ، أَعُوذُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمُمْسِكُ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ أَنْ يَقَعْنَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ، مِنْ شَرِّ عَبْدِكَ فُلَانٍ، وَجُنُودِهِ وَأَتْبَاعِهِ وَأَشْيَاعِهِ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ، اللَّهُمَّ كُنْ لِي جَارًا مِنْ شَرِّهِمْ، جَلَّ تَنَاوُكَ وَعَزَّ جَارُكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ». البخاری در کتاب: الأدب المفرد شماره ۷۰۸ والبانی در کتاب صحیح الأدب المفرد به شماره ۵۴۶ آنرا صحیح دانسته است.

(الله بزرگتر از همه است، الله از تمام مخلوقاتش با عزت‌تر است، الله از آنچه که من می‌ترسم و پرهیز می‌کنم، نیرومندتر است، اوست که هفت آسمان را از این که بر زمین بیفتند، نگه می‌دارد، و آسمان بر زمین نمی‌افتد مگر به اجازه‌ی او. بار الها! از

حِصْنُ السَّلِيمِ (مد اِنْكَارِ الْكِتَابِ وَالسَّنَةِ)

شَرَّ فُلَانِ بِنْدَهَاتِ وَ لَشْكِرِيَانِ، پيروان و طرفداران جن و انس‌اش، تو پناه من باش. چرا که ثنای تو والاست و هرکس به تو پناه آورد، عزت می‌یابد و ستایش تو نیکو است و پناهنده به تو باعزت است و نامت مبارک است و بجز تو معبود دیگری «بحق» وجود ندارد.

۳۸، دعای علیه دشمن

۱۳۱ «اللَّهُمَّ مُنْزِلَ الْكِتَابِ، سَرِيعَ الْحِسَابِ، اهْزِمِ الْأَخْزَابَ، اللَّهُمَّ اهْزِمْهُمْ وَزَلْزِلْهُمْ». مسلم ۳/۱۳۶۲.

(پروردگارا! ای فرودآورنده‌ی کتاب، و ای سریع‌الحساب! دشمنان را شکست بده. الهی! آنها را شکست بده و متزلزل بگردان).

۳۹، دعای کسی که از گروهی می‌ترسد

۱۳۲ «اللَّهُمَّ اكْفِنِيهِمْ بِمَا شِئْتَ». مسلم ۴/۲۳۰۰.

(ای الله! تو در برابر دشمنان به هر طریق که می‌خواهی، مرا کفایت فرما).

۴۰، دعای کسی که در ایمان دچار شک و وسوسه شده است

۱/۱۳۴ «يَسْتَعِذُّ بِاللَّهِ». البخاري مع الفتح ۶/۳۳۶ و مسلم ۱/۱۲۰.

(به الله پناه ببرد).

۲/۱۳۴ «يُنْتَهِي عَمَّا شَكَّ فِيهِ». البخاري مع الفتح ۶/۳۳۶ و مسلم ۱/۱۲۰.

(آنچه را که در آن، به شک افتاده است رها کند).

۱۳۴/۳ يقول «أَمَنْتُ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ». مسلم ۱/۱۱۹-۱۲۰.

بگوید: (به الله و فرستادگانش ایمان آوردم).

۱۳۵/۴ این آیه را بخواند: ﴿هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ

شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿۲﴾. (الحدید:۳)، ابوداود ۴/۳۲۹ و البانی در صحیح ابوداود ۳/۹۶۲ آترا حسن دانسته است.

«اول که آغازی ندارد و قبل از او چیزی نیست، و آخر که بعد از چیزی نیست و پایانی ندارد، و آشکار و پیداست که فوق و بالای او چیزی نیست و همه چیز بر او دلالت دارد، و پنهان که حواس انسان بر او احاطه ندارد اوست؛ و او به هر چیز داناست.»

۴۱، دعا برای ادای قرض و بدهی

۱/۱۳۶ «اللَّهُمَّ اكْفِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّنْ

سِوَاكَ». الترمذی ۵/۵۶۰، ونکا: صحیح الترمذی ۳/۱۸۰.

(ای الله! مرا با رزق حلال، کفایت کن، و رزق حرام نصیب نگردان، و با فضل خود از دیگران بی نیاز کن).

۲/۱۳۷ «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ، وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ،

وَالْبُخْلِ وَالْجُبْنِ، وَصَلِّعِ الدِّينِ وَعَلَيْهِ الرِّجَالِ». بخاری ۷/۱۵۸.

(بار الها! من از غم و اندوه، ناتوانی و سستی، بخل و ترس و

سنگینی بدهی، و غلبه‌ی مردان به تو پناه می‌برم).

۴۲، دعای وسوسه در نماز و قرانت قرآن

۱۳۸ «أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، مسلم ۴/۱۷۲۹ از حدیث عثمان بن ابی

العاص رضی الله عنه و در آن آمده: من این عمل را انجام دادم و خداوند آن وسوسه را از من دور کرد. بگو و سه بار سمت چپ خود تف کن، یعنی فوت کن بطوری که همراه با کمی از آب دهان باشد.

(من از شیطان رانده شده به الله پناه می‌برم).

۴۳، دعا برای انجام کار مشکل

۱۳۹ «اللَّهُمَّ لَا سَهْلَ إِلَّا مَا جَعَلْتَهُ سَهْلًا وَأَنْتَ تَجْعَلُ الْحَزْنَ إِذَا شِئْتَ

سَهْلًا». ابن حبان در صحیحش به شماره‌ی ۲۴۲۷ «موارد» و ابن السنی شماره‌ی ۳۵۱، و حافظ ابن حجر گفت: این حدیث صحیح است، و عبد القادر الأرناؤوط در کتاب: تخریج الأذکار للسنوی ص ۱۰۶ آنرا صحیح دانسته است.

(الهی! انجام هیچ کاری آسان نیست مگر آن را تو آسان بگردانی)

و توئی که هرگاه بخواهی، مشکل را آسان می‌گردانی).

۴۴، آنچه که مرتکب گناه باید بگوید و انجام دهد

۱۴۰ «مَا مِنْ عَبْدٍ يَذْنِبُ ذَنْبًا فَيُحْسِنُ الطُّهُورَ، ثُمَّ يَقُومُ فَيُصَلِّي رَكَعَتَيْنِ،

ثُمَّ يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ لَهُ». ابوداود ۸۶/۲ و الترمذی ۲/۲۵۷ و البانی در صحیح ابی داود ۱/۲۸۳ آنرا صحیح دانسته است.

(هر بنده‌ای که مرتکب گناهی شد، سپس خوب وضو گرفت

و دو رکعت نماز خواند و از خدا طلب آمرزش نمود، خداوند او را می‌بخشد).

۴۵، دعای طرد شیطان و وسوسه‌هایش

۱/۱۴۱ «الاسْتِعَاذَةُ بِاللَّهِ مِنْهُ». ابوداود ۲۰۶/۱ و الترمذی، نکا: صحیح الترمذی

۷۷/۱، و سوره المؤمنون آیه ۹۸-۹۹.

(پناه بردن از شیطان به الله).

۲/۱۴۲ «الْأَذَانُ». مسلم ۲۹۱/۱ و البخاری ۱۵۱/۱. (آذان گفتن).

۳/۱۴۳ «الْأَذْكَارُ وَقِرَاءَةُ الْقُرْآنِ». پیامبر ﷺ فرمودند: «لَا تَحْمِلُوا بُيُوتَكُمْ مَقَابِرَ إِنْ

الشَّيْطَانُ يَنْفُرُ مِنَ النَّبِيِّ الَّذِي تَقْرَأُ فِيهِ سُورَةَ الْبَقَرَةِ». مسلم ۵۳۹/۱. خانه‌هایتان را به قبرستان تبدیل نکنید، چرا که شیطان از خانه‌ای که در آن سوره‌ی البقره خوانده شود، فرار می‌کند. و همچنین با اذکار صبح و شام و خواب و بیداری و داخل شدن به خانه و خارج شدن از آن و اذکار داخل شدن به مسجد و خروج از آن، و سایر اذکار وارد در قرآن و سنت، مانند خواندن آیه‌ی الکرسی، و دو آیه‌ی سوره‌ی البقره هنگام خوابیدن، شیطان فرار می‌کند، و هر کس صد بار این ذکر «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَهُوَ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ» را بخواند در آن روز برایش سپری در برابر شیطان می‌شود.

(با ذکر و قرائت قرآن).

۴۶، دعای هنگام هادئه‌ی ناگوار و یا شکست در کار

۱۴۴ «قَدَّرَ اللَّهُ وَمَا شَاءَ فَعَلَ». رسول الله ﷺ می‌فرماید: «الْمُؤْمِنُ الْقَوِيُّ خَيْرٌ وَأَحَبُّ

إِلَى اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِ الضَّعِيفِ وَفِي كُلِّ خَيْرٍ آخِرُ صَاحِبٍ عَلَى مَا يَنْفَعُكَ وَاسْتَعِزَّ بِاللَّهِ وَلَا تَعْجِزْ وَإِنْ أَصَابَكَ شَيْءٌ فَلَا تَقُلْ لَوْ أَنِّي فَعَلْتُ كَذَا وَكَذَا، وَلَكِنْ قُلْ قَدَّرَ اللَّهُ وَمَا شَاءَ فَعَلَ فَإِنَّ لَوْ تَفْتَحُ عَمَلَ الشَّيْطَانِ». مسلم ۲۰۵۲/۴. «مؤمن قوی نزد خدا از مؤمن ضعیف بهتر و محبوب‌تر است، و در هر یک از آنها «مؤمن قوی و ضعیف» خیری نهفته است، پس حریص انجام کاری باش که به تو سودی برسد، و از خدا کمک بخواه و احساس عجز مکن، و اگر به مصیبتی گرفتار شدی مگو: اگر چنین می‌کردم، چنین و چنان می‌شد، بلکه بگو: همان پیش آمدی که تقدیر خدا بود، هر چه الله بخواند، همان می‌شود، زیرا این اگرها، راه را بر شیطان باز می‌کنند».

همان پیش آمد که تقدیر الله بود، هر چه الله بخواهد، همان می شود).

۴۷، تبریک به کسی که صاحب فرزند شده و جواب آن

۱۴۵ کسی که صاحب فرزندی شد، به او بگوید: «بَارَكَ اللهُ لَكَ فِي الْمَوْهُوبِ لَكَ، وَشَكَرْتَ الْوَاهِبَ، وَبَلَغَ أَشُدَّهُ، وَرَزَقْتَ بِرَّهُ». و او در جواب بگوید: «بَارَكَ اللهُ لَكَ وَيَبَارَكَ عَلَيْكَ، وَجَزَاكَ اللهُ خَيْرًا، وَرَزَقَكَ مِثْلَهُ، وَأَجْرَلْ ثَوَابَكَ». نکا: الأذکار اثر النووي ص ۳۴۹، وصحیح الأذکار نووی، اثر سلیم الملاي ۲/۷۱۳.

خداوند در آنچه که به تو عنایت کرده است، برکت بدهد، به تو توفیق شکرگزاری عطا فرماید، و امیدوارم که فرزندان به کمال برسد و تو از نیکی او بهره مند شوی)، ترجمه‌ی پاسخ دعا: (برکت خداوند برای تو و بر تو باد! خداوند به تو پاداش نیک عطا فرماید و مانند این را نیز به تو بدهد و ثوابت را افزون فرماید).

۴۸، دعا برای محافظت فرزند

۱۴۶ رسول الله ﷺ با خواندن این کلمات، حسن و حسین رضی الله عنهما را به خدا می سپرد تا آنها را حفاظت کند: «أَعِيذُكُمْ بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ، وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَامَّةٍ». البخاري ۴/۱۱۹ از حدیث ابن عباس رضی الله عنهما. (من شما دو نفر «حسن و حسین رضی الله عنهما» را به وسیله‌ی کلمات

کامل الله از بدی هر شیطان و جانور زهردار و زخم چشم به حفظ خدا می سپارم).

۴۹، دعا برای مریض هنگام عیادتش

۱/۱۴۷ «لَا بَأْسَ طَهُورٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ». البخاري مع الفتح ۱۱۸/۱۰.

(هیچ باکی نیست، این بیماری به خواست خداوند، پاک کننده‌ی «گناهان» است).

۲/۱۴۸ «أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ». (هفت بار

بخواند). مسلمانی که به عیادت مریضی برود که اجلس فرانسیده است، و این دعا را هفت بار بر او بخواند، مریض شفا می‌یابد. الترمذی و أبوداود، ونگا: صحیح الترمذی ۲/۲۱۰ و صحیح الجامع ۱۸۰/۵.

(از خداوند عظیم، پروردگار عرش بزرگ، می‌خواهم که تو را شفا دهد).

۵۰، فضیلت عیادت مریض

قال رسول الله ﷺ: «إِذَا عَادَ الرَّجُلُ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ مَشَى فِي خِرَافَةِ الْجَنَّةِ حَتَّى يَجْلِسَ فَإِذَا جَلَسَ غَمَرَتْهُ الرَّحْمَةُ، فَإِنْ كَانَ غَدْوَةً صَلَّى عَلَيْهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ حَتَّى يُصْبِحَ، وَإِنْ كَانَ مَسَاءً صَلَّى عَلَيْهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ حَتَّى يُصْبِحَ». الترمذی و ابن ماجه و أحمد، ونگا: صحیح ابن ماجه ۱/۲۴۴ و صحیح الترمذی ۲۸۶/۱، و أحمد شاکر آنرا صحیح دانسته است.

رسول الله ﷺ فرمودند: (هرگاه مردی به عیادت برادر

مسلمانان بروند، تا وقتی که آنجا می‌رود و می‌نشیند، در میان میوه‌های چیده شده‌ی بهشت، قدم بر می‌دارد، پس زمانی که آنجا نشست، رحمت او را فرا می‌گیرد، و اگر هنگام صبح به عیادت برود، هفتاد هزار ملائکه تا شب بر او درود می‌فرستند، و اگر شب به عیادت برود، هفتاد هزار ملائکه تا صبح بر او درود می‌فرستند.

۵۱. دعای مریضی که از زندگی ناامید شده است

۱/۱۵۰ «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَأَلْحِقْنِي بِالرَّفِيقِ الْأَعْلَى». البخاری ۱۰/۷

و مسلم ۱۸۹۳/۴.

(بار الها! مرا ببخش، و بر من رحم کن، و مرا به رفیق اعلیٰ ملحق ساز). «یعنی رسول الله ﷺ، پیامبران عَلَيْهِمُ السَّلَام، ملائکه و بندگان صالح».

۲/۱۵۱ «جَعَلَ النَّبِيُّ ﷺ عِنْدَ مَوْتِهِ يُدْخِلُ يَدِيهِ فِي الْمَاءِ فَيَمْسَحُ بِهَا

وَجْهَهُ وَيَقُولُ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ إِنَّ لِلْمَوْتِ لَسَكْرَاتٍ». البخاری مع الفتح ۱۴۴/۸ و در

حدیث مسواک زدن نیز بیان شده است.

(پیامبر ﷺ هنگام مرگ دست‌هایش را در آب فرو می‌برد و

صورتش را با آنها مسح می‌کرد و می‌فرمود: هیچ معبودی بجز الله

«بحق» وجود ندارد، همانا مرگ دارای سختی و دشواری است).

۳/۱۵۲ و همچنین این دعا را می‌خواند: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ،

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَهُ الْمُلْكُ
 وَهُوَ الْحَمْدُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. الترمذی وابن ماجه، والباہی
 انرا صحیح دانسته است، ونگا: صحیح الترمذی ۳/ ۱۵۲، و صحیح ابن ماجه ۲/ ۳۱۷.
 ترجمه‌اش در اذکار قبل بیان شده است.

۵۲. تَلْقِينَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ بِهِ شَخْصٌ فِي حَالِ احْتِضَارٍ

۱۵۳. مَنْ كَانَ آخِرُ كَلَامِهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ. ابوداؤد ۳/ ۱۹۰، ونگا:
 صحیح الجامع ۵/ ۴۲۲.
 (هرکس آخرین کلامش لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ باشد، وارد بهشت
 می‌گردد).

۵۳. دَعَايِ انْسَانَ مَصِيبَتِ زَدِهِ

۱۵۴. إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ، اللَّهُمَّ أَجْرُنِي فِي مُصِيبَتِي وَأَخْلِفْ لِي
 خَيْرًا مِنْهَا. مسلم ۲/ ۶۳۲.
 (بدون تردید ما از آن الله هستیم و بازگشت همه‌ی ما بسوی
 اوست. الهی! مرا در مقابل مصیبت، پاداش ده، و در عوض آن چیز
 بهتری به من عنایت فرما).

۵۴. دَعَايِ بَعْدَ از خُرُوجِ رُوحِ و بَسْتَنِ چَشْمَانِ مَيِّتِ

۱۵۵. اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِفُلَانٍ (بِاسْمِهِ) وَأَزْفَعْ دَرَجَتَهُ فِي الْمُهْدِيَّتَيْنِ، وَأَخْلِفْهُ فِي
 عَقِبِهِ فِي الْغَابِرِينَ، وَاغْفِرْ لَنَا وَلَهُ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ، وَأفْسَحْ لَهُ فِي قَبْرِهِ وَنَوِّزْ لَهُ
 فِيهِ. مسلم ۲/ ۶۳۴.

ای الله! فلان را ببخشای (نامش را بزبان آورد)، و درجه‌ی او را در میان هدایت یافتگان، رفیع بگردان، و فرزندانش را در میان بازماندگان، سرپرستی کن، و ما و او را ببخشای، ای پروردگار جهانیان، یا الله! قبرش را وسیع و منور بگردان.

۵۵. دعا برای میت در نماز جنازه

۱/۱۵۶ «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ، وَعَافِهِ، وَاعْفُ عَنْهُ، وَأَكْرِمْ نُزُلَهُ، وَوَسِّعْ مُدْخَلَهُ، وَاغْسِلْهُ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرْدِ، وَنَقِّهِ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ النَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ، وَأَبْدِلْهُ دَاراً خَيْراً مِنْ دَارِهِ، وَأَهْلاً خَيْراً مِنْ أَهْلِهِ، وَزَوْجاً خَيْراً مِنْ زَوْجِهِ، وَأَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ، وَأَعِذْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ [وَعَذَابِ النَّارِ]». مسلم ۶۶۳/۲. و اگر میت مؤنث باشد از ضمیر مؤنث استفاده می‌شود: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهَا وَارْحَمْهَا...». (مترجم).

(بار الها! او را ببخش، و بر او رحم کن، و عافیت نصیبش بگردان، و از وی گذشت کن. الهی! میهمانی او را گرامی بدار، و قبرش را وسیع بگردان، و او را با آب و برف و تگرگ بشوی، و از گناهان، چنان پاکش بگردان که لباس سفید را از آلودگی، پاک و تمیز می‌گردانی. پروردگارا! به او خانه‌ای بهتر از خانه‌اش، و خانواده‌ای بهتر از خانواده‌اش، و همسری بهتر از همسرش، عنایت بفرما، و او را وارد بهشت کن، و از عذاب قبر و دوزخ پناهنش ده).

۲/۱۵۷ «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا، وَشَاهِدِنَا، وَغَائِبِنَا وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا،

وَذَكِّرْنَا وَأُنثَانَا. اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَأَخِيهِ عَلَى الْإِسْلَامِ، وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَى الْإِيمَانِ، اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَلَا تُضِلَّنَا بَعْدَهُ. ابن ماجه ۴۸۰/۱ و احد ۳۶۸/۲، ونگا: صحيح ابن ماجه ۲۵۱/۱.

(الهی! زنده و مرده، حاضر و غایب، کوچک و بزرگ، مرد و زن ما را مورد آموزش قرار دهد، یا الله! هرکسی را از میان ما زنده نگه می داری بر اسلام زنده اش نگاه دار، و هرکسی را می میرانی بر ایمان بمیران. بار الها! از اجر این متوفی ما را محروم مگردان، و بعد از وی ما را گمراه نکن).

۳/۱۵۸ اللَّهُمَّ إِنَّ فُلَانًا بَنُ فُلَانٍ فِي ذِمَّتِكَ، وَحَبْلِ جِوَارِكَ، فَقِهِ مِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ وَعَذَابِ النَّارِ، وَأَنْتَ أَهْلُ الْوَفَاءِ وَالْحَقِّ، فَاعْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ. ابن ماجه، ونگا: صحيح ابن ماجه ۲۵۱/۱، و ابوداود ۲۱۱/۳.

(یا الله! همانا فلان پسر فلان در امان و پناه تو است، پس او را از فتنه ی قبر و عذاب دوزخ نجات بده، بدون شک تو اهل وفا و حق هستی. الها! او را ببخشای و بر وی رحم کن، همانا تو بخشاینده و مهربانی).

۴/۱۵۹ اللَّهُمَّ عَبْدُكَ وَابْنُ أُمَّتِكَ اِحْتَاَجُ إِلَى رَحْمَتِكَ، وَأَنْتَ غَنِيٌّ عَنِ عَذَابِهِ، إِنْ كَانَ مُحْسِنًا فَرِّدْ فِي حَسَنَاتِهِ، وَإِنْ كَانَ مُسِيئًا فَتَجَاوَزْ عَنْهُ. الحاكم و انرا صحيح دانسته و ذهبي با او موافقت کرده است ۳۵۹/۱، ونگا: احكام الجنائز اثر الباني ص ۱۲۵.

ای الله! این شخص بنده‌ی تو و فرزند کنیز تو است که به رحمت تو نیازمند است، و تو از عذاب دادن او بی‌نیازی، اگر نیکوکار است بر نیکی‌هایش بیفزای، و اگر بدکار است از او گذشت بفرما).

۵۶. دعا در نماز میت برای کودک

۱۶۰ «اللَّهُمَّ أَعِذْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ». سعید بن المسیب رضی الله عنه می‌گوید: پشت سر ابوهریره رضی الله عنه بر کودکی نماز خواندم که هرگز مرتکب گناه و اشتباهی نشده بود و شنیدم که وی گفت: «اللَّهُمَّ أَعِذْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ». مالک در کتاب: الموطأ ۱/۲۸۸ و ابن ابی شیبہ در کتاب: المصنف ۳/۲۱۷ و البیهقی ۹/۴، و شعب الأرنؤوط سندش را در تحقیق کتاب: شرح السنة اثر امام البغوی ۳۵۷/۵ صحیح دانسته است.

(خداوندا! او را از عذاب قبر پناه ده).

اگر دعای زیر را خواند هم خوب است:

«اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ فَرَطًا وَذُخْرًا لِدِينِهِ، وَشَفِيعًا مُجَابًا. اللَّهُمَّ ثَقِّلْ بِهِ مَوَازِينَهُمَا وَأَعْظِمْ بِهِ أَجُورَهُمَا، وَأَلْحِقْهُ بِصَالِحِ الْمُؤْمِنِينَ، وَاجْعَلْهُ فِي كِفَالَةِ إِبْرَاهِيمَ، وَفِي بَرَحِمَتِكَ عَذَابَ الْجَحِيمِ، وَأَبْدَلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ، وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَأَسْلَافِنَا، وَأَفْرَاطِنَا، وَمَنْ سَبَقَنَا بِالْإِيمَانِ». نکا: المغنی لابن قدامة ۳/۴۱۶ و کتاب: الدروس المهمة لعامة الأمة لابن باز ص ۱۵.

(خدایا! او را میزبان و ذخیره و شفاعت کننده‌ای که شفاعتش قبول شود برای پدر و مادرش قرار بده. خدایا! بوسیله‌ی او ترازوی حسنات پدر و مادرش را سنگین بگردان، و بر پاداش آنها بیفزای، و

او را به مؤمنان نیکوکار ملحق بگردان، و در کفالت ابراهیم؛ قرار ده، و به رحمت خود از عذاب دوزخ حفظ کن، و خانه‌ای بهتر از خانه‌اش، و خانواده‌ای بهتر از خانواده‌اش به او عطا فرما، خدایا! گذشتگان و کسانی را که پیش از ما رفته‌اند و آنهایی را که در ایمان بر ما سبقت جسته‌اند بیامرز).

۱۶۱/۲ «اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا قَرَطًا، وَسَلَفًا، وَأَجْرًا». امام الحسن سوره‌ی فاتحه را

بر کودک می‌خواند و سپس ذکر مذکور را می‌خواند. البغوي في شرح السنة ۳۵۷/۵، وعبد الرزاق شماره‌ی ۶۵۸۸، و البخاري بطور تعليق در كتاب الجنائز، ۶۵ باب: قراءة فاتحة الكتاب على الجنائة ۱۱۳/۲ آورده است.

(خدایا! او را برای ما میزبان و ذخیره و ثوابی قرار ده).

۵۷، دعای تسلیت گفتن

۱۶۲ «إِنَّ لِلَّهِ مَا أَخَذَ، وَلَهُ مَا أُعْطِيَ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِأَجَلٍ مُّسَمًّى

فَلْتَصْبِرْ وَلْتَحْتَسِبْ». البخاري ۸۰/۲ و مسلم ۶۳۶/۲.

(همانا آنچه را که خداوند گرفت، از آن خودش بود، و آنچه را که داده است نیز مال خود او می‌باشد، مسلماً هر چیز، میعاد معینی دارد، لذا باید صبر کنی و امید ثواب داشته باشی).

«أَعْظَمَ اللَّهُ أَجْرَكَ وَأَحْسَنَ عَزَاكَ وَغَفَرَ لِيَّتِكَ». الأذكار اثر امام نووي ص ۱۲۶.

(الله! اجرت را بزرگ گرداند و عزایت را نیکو کند، و میتت را

بیامرزد). و اگر دعای فوق را بخواند خوب است.

۵۸. دعا هنگام نهادن میت در قبر

۱۶۳ بِسْمِ اللَّهِ وَعَلَى سُنَّةِ رَسُولِ اللَّهِ. ابوداود ۳/۳۱۴ با سند صحیح و احدی با لفظ «بِسْمِ اللَّهِ وَعَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ». و سند آن صحیح است.
 (به نام الله و طبق سنت رسول الله ﷺ میت را در قبر می گذارم).

۵۹. دعای بعد از دفن میت

۱۶۴ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ اللَّهُمَّ ثَبِّتْهُ. رسول الله ﷺ پس از دفن میت قدری درنگ می کرد و می فرمود: «اسْتَغْفِرُوا لِأَخِيكُمْ وَسَلُّوا لَهُ التَّيْبِتَ فَإِنَّهُ الْآنَ يُسْأَلُ». «برای برادران طلب آمرزش کنید و دعا کنید تا خداوند او را ثابت و استوار نگه دارد، زیرا اکنون از او سؤال می شود». ابوداود ۳/۳۱۵ و الحاکم و آنرا صحیح دانسته و ذهبی با حاکم موافقت کرده است ۱/۳۷۰.
 (بار الها! او را بیامرز و او را [در پاسخ به سؤالات منکر و نکیر] ثابت قدم بدار).

۶۰. دعای زیارت قبور

۱۶۵ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ، مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ، وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاجِقُونَ [وَيَرْحَمُ اللَّهُ الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنَّا وَالْمُسْتَأْخِرِينَ] أَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلِكُمْ الْعَافِيَةَ. مسلم ۲/۶۷۱، وابن ماجه و لفظ از ابن ماجه است ۱/۴۹۴ از بریده رضی الله عنه، و آنچه بین گروهه است از حدیث عایشه رضی الله عنها در صحیح مسلم ۲/۶۷۱ روایت شده است.
 (سلام بر شما ای اهل این منزل، که مؤمن و مسلمان هستید، همانا ما نیز - إن شاء الله - به شما ملحق خواهیم شد، و خداوند بر گذشتگان و آیندگان ما رحم کند، از خدا برای خودمان و شما عافیت می طلبیم).

۶۱. دعا هنگام وزیدن باد

۱/۱۶۶ «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا». ابوداود
۳۲۶/۴، وابن ماجه ۱۲۲۸/۲، ونکا: صحیح ابن ماجه ۳۰۵/۲.
(بار الها! من از تو خیر این باد را می‌خواهم، و از شر آن به تو
پناه می‌برم).

۲/۱۶۷ «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا وَخَيْرَ مَا فِيهَا، وَخَيْرَ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ،
وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا، وَشَرِّ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ». مسلم ۶۱۶/۲، والبخاری
۷۶/۴.

(الهی! من از تو خیر این باد، و خیر آنچه را که در آن قرار
دارد، و خیر آنچه را که این باد برای آن فرستاده شده است،
مسألت می‌نمایم، و از شر این باد، و شر آنچه در آن قرار دارد، و
شر آنچه برای آن فرستاده شده است، به تو پناه می‌برم).

۶۲. دعای موقع رعد و برق

۱۶۸ «سُبْحَانَ الَّذِي يُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ». عبد الله بن
الزبير رضی الله عنه هنگامی که صدای رعد و برق را می‌شنید سخن گفتن را ترک کرده و دعای فوق را می‌خواند.
الموطأ ۹۹۲/۲ و البانی گفته این حدیث صحیح و سندش منسوب به صحابه است.
(پاک و منزّه است آن ذاتی که رعد، پاکی‌اش را بیان می‌نماید و
او را ستایش می‌کند، و فرشتگان نیز از بیم او، تسبیح می‌گویند).

حَضْرَةُ السُّلَيْمِ (من أُنْجَارِ الْكِتَابِ وَالسَّنَةِ)

۶۳. دعای طلب باران

۱/۱۶۹ «اللَّهُمَّ اسْقِنَا غَيْثًا مُغِيثًا مَرِيئًا مَرِيئًا، نَافِعًا غَيْرَ ضَارٍّ، عَاجِلًا

غَيْرَ آجِلٍ». ابوداود ۱/۳۰۳ والباہی در صحیح ابی داود ۱/۲۱۶ آترا صحیح دانسته است.

(الهی! به ما بارانی عطا فرما که باعث نجات گردد، گوارا و با خیر و

برکت باشد، مفید و بدون ضرر باشد، زود بیارد و دیر نکند).

۲/۱۷۰ «اللَّهُمَّ اغْنِنَا، اللَّهُمَّ اغْنِنَا، اللَّهُمَّ اغْنِنَا». البخاری ۱/۲۲۴، مسلم

۲/۶۱۳.

(بار الها! بر ما باران بیار، بر ما باران بیار، بر ما باران بیار).

۳/۱۷۱ «اللَّهُمَّ اسْقِ عِبَادَكَ، وَبِهَائِمَكَ، وَأَنْشُرْ رَحْمَتَكَ، وَأَخْبِي بَلَدَكَ

الْمَيْتَ». ابوداود ۱/۳۰۵، والباہی در صحیح ابی داود ۱/۲۱۸ آترا حسن دانسته است.

(الهی! بندگانت و حیواناتت را سیراب بگردان، پروردگارا!

رحمت خود را بگستران و زمینِ مردهات را زنده بگردان).

۶۴. دعای هنگام باریدن باران

۱۷۲ «اللَّهُمَّ صَبِّبْنَا نَافِعًا». البخاری مع الفتح ۲/۵۱۸.

(بار الها! باران بسیار و سودمند نازل فرما).

۶۵. ذکر پس از باریدن باران

۱۷۳ «مُطِرْنَا بِفَضْلِ اللَّهِ وَرَحْمَتِهِ». البخاری ۱/۲۰۵، و مسلم ۱/۸۳.

(به فضل و رحمت الله بر ما باران نازل شد).

۶۶. دعا هنگام باران زیاد

۱۷۴. اللَّهُمَّ حَوِّائِنَا وَلَا عَلَيْنَا، اللَّهُمَّ عَلَى الْأَكَامِ وَالظَّرَابِ، وَيُطَوَّنِ

الْأَوْدِيَةِ، وَمَنَابِتِ الشَّجَرِ. البخاري ۱/۲۲۴، ومسلم ۲/۶۱۴.

بار الها! باران را به اطراف ما بباران، نه بر ما، ای الله! باران را بر روی تپه‌ها و کوهها، ودره‌ها و محل روئیدن درختان بباران).

۶۷. دعای رویت هلال (ماه نو)

۱۷۵. اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُمَّ أَهْلَهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيمَانِ، وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ،

والتَّوْفِيقِ لِمَا نُحِبُّ رَبَّنَا وَتَرْضَى، رَبَّنَا وَرَبُّكَ اللَّهُ. الترمذي ۵/۵۰۴ والدارمی با همین

لفظ ۱/۳۳۶، ونکا: صحیح الترمذی ۳/۱۵۷.

الله اکبر، ای الله! ماه را با امنیت و ایمان و سلامت و اسلام و توفیق عملی که تو دوست داری و می‌پسندی، بر ما نو کن، پروردگار ما و پروردگار تو ای ماه، الله است).

۶۸. دعای هنگام افطار کردن

۱/۱۷۶. ذَهَبَ الظَّمَأُ وَابْتَلَّتِ العُرُوقُ، وَبَتَّ الأَجْرُ إِنْ شَاءَ اللهُ. ابی

داود ۲/۳۰۶ وغیره، ونکا: صحیح الجامع ۴/۲۰۹.

(تشنگی برطرف شد، رگها تر شدند و پاداش - إن شاء الله -

ثابت گشت).

۲/۱۷۷. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسَعَتْ كُلَّ شَيْءٍ أَنْ تَغْفِرَ لِي.

حَضْنُ الْمُسْلِمِ (من اذکار الکتاب و السنة)

ابن ماجه ۱/ ۵۵۷ از دعای عبد الله بن عمرو رضی الله عنه، والحافظ ابن حجر در تخریج کتاب: الأذکار آنرا حسن دانسته است. نگا: شرح الأذکار ۴/ ۳۴۲.

(الهی! من از تو بوسیلهی رحمتت که همهی چیز را فراگرفته است، می خواهم که مرا بیامرزی).

۶۹. دعای قبل از خوردن اِذَا

۱/ ۱۷۸ اِذَا أَكَلْ أَحَدُكُمْ طَعَامًا فَلْيَقُلْ: بِسْمِ اللَّهِ، فَإِنْ تَبَيَّ فِي أَوَّلِهِ فَلْيَقُلْ: بِسْمِ اللَّهِ فِي أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ. ابوداود ۳/ ۳۴۷، والترمذی ۴/ ۲۸۸، ونگا: صحیح الترمذی ۲/ ۱۶۷.

(هرگاه، یکی از شما خواست غذا بخورد (بِسْمِ اللَّهِ) بگوید، و اگر در اول غذا خوردن فراموش کرد بگوید (بِسْمِ اللَّهِ فِي أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ).

۲/ ۱۷۹ هرگاه خداوند به کسی طعامی عطا نمود بگوید: اَللّٰهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَأَطْعِمْنَا خَيْرًا مِنْهُ. (بار الها! این غذا را برای ما با برکت بگردان و بهتر از آن به ما عطا فرما).

و هر وقت خداوند به کسی شیر عطا نمود بگوید: اَللّٰهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَزِدْنَا مِنْهُ. الترمذی ۵/ ۵۰۶، ونگا: صحیح الترمذی ۳/ ۱۵۸.

(بار الها! این شیر را برای ما با برکت بگردان و آن را بیفزای).

۷۰. دعای پایان غذا

۱/۱۸۰ «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنِي هَذَا وَرَزَقَنِيهِ، مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا

قُوَّةٍ». أصحاب السنن بجز النسائی، ونگا: صحیح الترمذی ۱۰۹/۳.

(سپاس خدای را که این غذا را به من خورانید بدون اینکه من

قدرت و توانی داشته باشم).

۲/۱۸۱ «الْحَمْدُ لِلَّهِ هَذَا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ غَيْرِ [مَكْفِيٍّ وَلَا] مُوَدَّعٍ،

وَلَا مُسْتَعْتَى عَنْهُ رَبَّنَا». البخاری ۲۱۴/۶، و الترمذی با همین لفظ ۵۰۷/۵.

(ستایش بسیار زیاد، پاکیزه و مبارک، خدایی را که بی‌نیاز است

و درخواست از او همیشه ادامه دارد، و همه به او نیازمندند،

پروردگارا! ستایش مان را قبول فرما).

۷۱. دعای مهمان برای میزبان

۱۸۲ «اللَّهُمَّ بَارِكْ لِمَنْ فِيهَا رَزَقْتَهُمْ، وَاعْفِرْ لَهُمْ وَأَرْحَمْهُمْ». مسلم ۱۶۱۵/۳.

(الهی! آنچه را که به ایشان ارزانی داشته‌ای، برکت ده و آنها را

ببخش، و بر آنها رحم کن).

۷۲. دعا برای کسی که به ما آب دهد یا قصد آب دادن داشته

باشد

۱۸۳ «اللَّهُمَّ أَطْعِمْ مَنْ أَطْعَمَنِي وَأَسْقِ مَنْ سَقَانِي». مسلم ۱۲۶/۳.

(الهی! بخوران به کسی که مرا خورانید، و بنوشان به کسی که

مرا نوشانید).

حَضْرُ الْمُسْلِمِ (من أجزكار الكتاب والسنة)

۷۳، دعای روزه‌دار برای خانواده‌ای که نزد آنان افطار کند

۱۸۴ أَفْطَرَ عِنْدَكُمْ الصَّائِمُونَ، وَأَكَلَ طَعَامَكُمْ الْأَبْرَارُ، وَصَلَّتْ عَلَيْكُمْ

الْمَلَائِكَةُ. سنن ابی داود ۳/۳۶۷، وابن ماجه ۱/۵۵۶، والنسائی در کتاب: عمل الیوم واللیلة

شماره‌ی ۲۹۶ - ۲۹۸، و حدیث دلالت صریح دارد بر این که رسول الله ﷺ هرگاه نزد خانواده‌ای افطار می‌کرد، این دعا را می‌خواند. و البانی در صحیح ابی داود ۲/۷۳۰ آنرا صحیح دانسته است.

(روزه داران نزد شما افطار کنند، و نیکان غذایتان را بخورند، و

فرشتگان بر شما درود بفرستند).

۷۴، دعای روزه‌دار که بر سفره حاضر شود و نخورد

۱۸۵ إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ فَلْيُجِبْ، فَإِنْ كَانَ صَائِمًا فَلْيُصَلِّ وَإِنْ كَانَ مُفْطِرًا

فَلْيُطْعِمْ. مسلم ۲/۱۰۵۴. وَمَعْنَى فَلْيُصَلِّ، أَي فَلْيَدْعُ.

(هرگاه یکی از شما دعوت شد، اجابت کند. اگر روزه‌دار بود،

دعا کند، و اگر نه، غذا بخورد).

۷۵، اگر شخصی به روزه‌دار دشنام داد یا اهانت کرد بگوید:

۱۸۶ إِنِّي صَائِمٌ إِنَّي صَائِمٌ. البخاری مع الفتح ۴/۱۰۳، و مسلم ۲/۸۰۶.

(من روزه‌ام، من روزه‌ام).

۷۶، دعای دیدن میوه‌ی تازه

۱۸۷ «اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي ثَمَرِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي مَدِينَتِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي

صَاعِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي مَدَّنَا». مسلم ۲/۱۰۰۰.

(بار الها! در میوه‌های ما، شهر ما، و پیمان‌های ما برکت عنایت فرما).

۷۷، دعای عطسه و آداب آن

۱۸۸ هرگاه یکی از شما عطسه زد، بگوید: (الْحَمْدُ لِلَّهِ)، و برادر یا دوستی که می‌شنود بگوید: (يُرْحَمُكَ اللَّهُ)، و او در جوابش بگوید: (يَهْدِيكُمْ اللَّهُ وَيُصْلِحُ بِالْكُفْمِ). البخاري ۱۲۵/۷.

۷۸، جواب کافری که عطسه زند و خدا را ستایش کند

۱۸۹ يَهْدِيكُمْ اللَّهُ وَيُصْلِحُ بِالْكُفْمِ. الترمذي ۸۲/۵ واحد ۴۰۰/۴ و أبوداود ۳۰۸/۴، ونگا: صحيح الترمذي ۳۵۴/۲.
(خدا تو را هدایت کند و اصلاح نماید).

۷۹، دعای تبریک ازدواج

۱۹۰ بَارَكَ اللَّهُ لَكَ، وَبَارَكَ عَلَيْكَ، وَجَمَعَ بَيْنَكُمَا فِي خَيْرٍ. اصحاب السنن بجز النسائي، ونگا: صحيح الترمذي ۳۱۶/۱.
(خداوند به شما برکت عنایت فرماید، و کار شما را بابرکت کند، و پیوندتان را مبارک و باعث خیر گرداند).

۸۰، دعای کسی که ازدواج می‌کند و خادم یا شتری می‌خرد

۱۹۱ هرگاه یکی از شما ازدواج کرد یا خادمی خرید، بگوید: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا وَخَيْرَ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ. أبوداود ۲۴۸/۲ وابن ماجه ۶۱۷/۱، ونگا: صحيح ابن ماجه ۳۲۴/۱.

(بار الها! من از تو خیر او، خُلُق و خُوی نیکی‌اش را مسألت می‌نمایم و از بدی او و بدی خُلُق و خُوییش به تو پناه می‌برم)،

هرگاه یکی از شما شتری خرید، دست بر کوهانش بکشد و دعای فوق را بخواند.

۸۱، دعای قبل از همبستر با همسر

۱۹۲ بِسْمِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ جَنَّبْنَا الشَّيْطَانَ، وَجَنَّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا.

بخاری ۱۴۱/۶ و مسلم ۱۰۲۸/۲.

(به نام الله! خدایا! ما را از شیطان دور بدار، و شیطان را از

آنچه به ما عنایت می‌فرمائی [یعنی فرزند] محروم کن).

۸۲، دعای هنگام خشم

۱۹۳ «أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ». البخاری ۹۹/۷ و مسلم ۲۰۱۵/۴.

(از شیطان رانده شده به الله پناه می‌برم).

۸۳، دعای دیدن شخصی که مبتلا به مصیبت باشد

۱۹۴ «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلَاكَ بِهِ وَفَضَّلَنِي عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقَ

تَفْضِيلًا». الترمذی ۴۹۳/۵ و ۴۹۴/۵، ونگا: صحیح الترمذی ۱۵۳/۳.

(ستایش خدایی را که از آنچه تو را بدان مبتلا ساخته و مرا از آن،

عافیت بخشیده است، و بر بسیاری از مخلوقات، برتری داده است).

۸۴، دعای مجلس

۱۹۵ ابن عمر رضی الله عنهما می‌گویند: رسول الله صلی الله علیه و آله قبل از اینکه از

مجلس برخیزد، آنطور که مردم می‌شمردند، صد بار این دعا را

می‌خواند: «رَبِّ اغْفِرْ لِي وَتُبْ عَلَيَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الْغَفُورُ». الترمذی و غیره،

پناهگاه مسلمان (اذکاری از قرآن و سنت)

ونگا: صحیح الترمذی ۱۵۳/۳، و صحیح ابن ماجه ۳۲۱/۲ و لفظ حدیث از ترمذی است.

(الهی! مرا بیامرز و توبه‌ام را بپذیر زیرا که تو بسیار توبه پذیر و بخشاینده‌ای).

۸۵، دعای کفاره‌ی مجلسی

۱۹۶ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ

وَأَتُوبُ إِلَيْكَ. اصحاب السنن، ونگا: صحیح الترمذی ۱۵۳/۳، و از عائشة رضی الله عنها روایت است که گفته: «رسول الله صلی الله علیه و آله در هر مجلسی که می‌نشستند یا تلاوت قرآن می‌کردند، یا نیازی می‌خواندند، در خانه‌ی آن همین دعا را می‌خواندند. النسائی در کتاب: عمل الیوم واللیلة شماره‌ی ۳۰۸، و احمد ۷۷/۶ و دکتر فاروق حماده در تحقیق کتاب: عمل الیوم واللیلة اثر امام نسائی ص ۲۷۳ حدیث را صحیح دانسته است.

(خدایا! تو پاک و منزهی، تو را ستایش می‌کنم، و گواهی می‌دهم که بجز تو، معبود دیگری «بحق» وجود ندارد و از تو آمرزش می‌خواهم و بسوی تو توبه می‌کنم).

۸۶، جواب کسی که بگوید: فَقَرَّ اللَّهُ لَكَ

۱۹۷ «وَلَكَ». احمد ۸۲/۵ و النسائی در کتاب: عمل الیوم واللیلة ص ۲۱۸ شماره‌ی ۴۲۱

تحقیق دکتر فاروق حماده.. (خداوند تو را هم ببخشد).

۸۷، دعا برای کسی که به تو نیکی کرده است

۱۹۸ «جَزَاكَ اللَّهُ خَيْرًا». الترمذی شماره‌ی ۲۰۳۵، ونگا: صحیح الجامع ۶۲۴۴ و صحیح

الترمذی ۲۰۰/۲.

(خداوند به شما جزای خیر عطا فرماید).

۸۸، اعمالی که باعث نجات شرّ دجال می‌شوند

۱۹۹. مَنْ حَفِظَ عَشْرَ آيَاتٍ مِنْ أَوَّلِ سُورَةِ الْكَهْفِ عَصِمَ مِنَ الدَّجَالِ.

مسلم ۵۵۵/۱ و در روایتی در آخر سوره‌ی الکهف ۵۵۶/۱.

وَالِاسْتِعَاذَةُ بِاللَّهِ مِنْ فِتْنَتِهِ عَقِبَ التَّشْهَدِ الْأَخِيرِ مِنْ كُلِّ صَلَاةٍ. نگا:

حدیث شماره‌ی ۵۵، و حدیث شماره‌ی ۵۶ همین کتاب.

(هرکس ده آیه‌ی اول سوره‌ی کهف را حفظ کند از فتنه‌ی دجال محفوظ می‌ماند)، و همچنین (پناه بردن به الله از فتنه‌ی دجال در تشهد اخیر هر نماز، باعث حفاظت از شرّ دجال می‌شود).

۸۹، دعا برای کسی که می‌گوید: اِنْسِيْ اُحْبَبْتَكَا نَفْسِي اللّٰهُ: (تو را

بخاطر خدا دوست دارم)

۲۰۰. اُحْبَبَكَ الَّذِيْ اُحْبَبْتَنِيْ لَهُ. ابوداود ۳۳۳/۴، والبانی در صحیح سنن ابی داود

۹۶۵/۳ آنرا حسن دانسته است.

(تو را آن کسی دوست بدارد که بخاطر او مرا دوست داری).

۹۰، دعا برای کسی که مالش را به تو پیشنهاد کند

۲۰۱. وَبَارَكَ اللهُ لَكَ فِيْ اَهْلِكَ وَمَالِكَ. البخاری مع الفتح ۴/۸۸.

(خداوند، در خانواده و دارائیت برکت اندازد).

۹۱، دعا هنگام پرداخت بدهی. برای طلبکار

۲۰۲. وَبَارَكَ اللهُ لَكَ فِيْ اَهْلِكَ وَمَالِكَ، اِنَّمَا جَزَاءُ السَّلْفِ الْحَمْدُ وَالْاَدَاءُ.

النسائی در کتاب: عمل الیوم والليلة ص ۳۰۰، وابن ماجه ۸۰۹/۲، ونگا: ابن ماجه ۸۰۹/۲، ونگا:

صحیح ابن ماجه ۵۵/۲.

پناهگاه مسلمان (اذکاری از قرآن و سنت)

خداوند در خانواده‌ات و مالت برکت اندازد، همانا پاداش قرض دهنده، تشکر و ادای قرض اوست).

۹۲، دعای توسل از شرک

۲۰۳ «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أُشْرِكَ بِكَ وَأَنَا أَعْلَمُ، وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا

أَعْلَمُ». احمد ۴/۴۰۳، وغيره، ونگا: صحیح الجامع ۳/۲۳۳، و صحیح الترغیب والترہیب اثر البانی ۱۹/۱.

(بار الها! از اینکه با آگاهی برای تو شریکی قرار دهم، به تو پناه می‌برم، و اگر بدون آگاهی برایت شریک قرار دهم از تو آمرزش می‌خواهم).

۹۳، دعا برای کسی که بگوید: بَارَكَ اللَّهُ فِيكَ

۲۰۴ «وَفِيكَ بَارَكَ اللَّهُ». ابن السنی ص ۱۳۸ شماره ۲۷۸، ونگا: کتاب: الوابل الصیب

اثر ابن القیم ۳۰۴ تحقیق بشیر محمد عبون.

(و خداوند در تو نیز برکت قرار دهد).

۹۴، دعای بدفالی

۲۰۵ «اللَّهُمَّ لَا طَيْرَ إِلَّا طَيْرُكَ، وَلَا خَيْرَ إِلَّا خَيْرُكَ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ». احد

۲۲۰/۴ و ابن السنی شماره ۲۹۲ و البانی در کتاب: الأحادیث الصحیحة ۳/۵۴ شماره ۱۰۶۵ آن را

صحیح دانسته است. اما رسول الله ﷺ فال نیک را می‌پسندیدند، لذا وقتی که از مردی سخن

خوبی را شنیدند آن را پسندیدند و آنحضرت ﷺ فرمودند: «أخذنا فآلك من فيك». «فال نیک تو را

سخت گرفتیم». أبوداود و أحمد، و البانی در کتاب: الأحادیث الصحیحة ۲/۳۶۳ آنرا صحیح دانسته

است. و أبو الشیخ در کتاب: أخلاق النبی ﷺ ص ۲۷۰.

(الهی! هیچگونه بدفالی‌ای وجود ندارد مگر آنچه تو بخواهی)

[فال بد زدن هیچ تأثیری ندارد] و بجز خیر تو، هیچ چیزی وجود ندارد، و بجز تو معبود دیگری «بحق» نیست.

۹۵، دعا سوار شدن بر مرکب

۲۰۶ بِسْمِ اللَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ ﴿سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ﴾
 «الْحَمْدُ لِلَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، سُبْحَانَكَ
 اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ». ابروداد
 ۳۴/۳، والترمذی ۵۰۱/۵، ونکا: صحیح الترمذی ۱۵۶/۳.

(به نام الله! حمد از آن الله است، پاک است آن ذاتی که این مرکب را در اختیار ما قرار داد در حالی که ما نمی توانستیم آن را مسخر گردانیم، همانا بازگشت ما به سوی پروردگار است، آنگاه سه بار الحمد لله، و سه بار الله اکبر، و یک بار لا إله إلا الله بخواند، و سپس بگوید: ای الله! تو پاک و منزّه هستی، من بر خود ستم نموده ام، مرا ببخشای، چرا که بجز تو کسی دیگر گناهان را نمی آمرزد).

۹۶، دعای سفر

۲۰۷ اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ ﴿سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ
 مُقْرِنِينَ﴾. «اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالتَّقْوَى، وَوَمِنَ الْعَمَلِ مَا
 تَرْضَى، اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا سَفَرَنَا هَذَا وَاطْوِ عَنَّا بُعْدَهُ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ
 فِي السَّفَرِ، وَالْحَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعَثَاءِ السَّفَرِ، وَكَآبَةِ

الْمُنْظَرِ، وَسُوءِ الْمُتَقَلَّبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ.

و هنگام بازگشت از سفر، علاوه بر دعای فوق، کلمات زیر را بر آن بیفزاید: «آيِبُونَ، تَائِبُونَ، عَابِدُونَ، لِرَبِّنَا حَامِدُونَ». مسلم ۹۹۸/۲.

(الله اکبر، الله اکبر، الله اکبر (پاک است آن ذاتی که این مرکب را در اختیار ما قرار داد در حالی که ما نمی توانستیم آنرا مسخر گردانیم). الهی! ما در این سفر خواهان نیکی و تقوی و عملی هستیم که باعث خشنودی تو باشد. بار الها! این سفر را برای ما آسان بگردان و دوری راه را برای ما نزدیک کن. ای الله! تویی همراه ما در این سفر، و تو جانشین ما در خانواده هستی. بار الها! از مشقت های سفر، و دیدن مناظر غم انگیز، و تحول ناگوار در مال و خانواده به تو پناه می برم). و هنگام بازگشت، اضافه کند: ما توبه کنان، عبادت کنان، و ستایش کنان برای پروردگاران، در حال بازگشت هستیم.

۹۷، دعای ورود به روستا یا شهر

۲۰۸ «اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَمَا أَظْلَلْنَ، وَرَبَّ الْأَرْضِينَ السَّبْعِ وَمَا أَقْلَلْنَ، وَرَبَّ الشَّيَاطِينِ وَمَا أَضْلَلْنَ، وَرَبَّ الرِّيَّاحِ وَمَا ذَرَيْنَ. أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ وَخَيْرَ أَهْلِهَا، وَخَيْرَ مَا فِيهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا، وَشَرِّ أَهْلِهَا، وَشَرِّ مَا فِيهَا». الحاکم و آنرا صحیح دانسته و الذهبی با حاکم موافقت کرده است

حِصْنُ الْمُسْلِمِ (من أجهار الكتاب والسنة)

۱۰۰/۲، وابن السني شماره ۵۲۴، و الحافظ ابن حجر در کتاب: تخریج الأذکار ۱۵۴/۵ آنرا حسن دانسته است. ابن باز گفته است: این حدیث النسائي با سند حسن آنرا روایت کرده است، نگا: کتاب: (تحفة الأخیار ص ۳۷) اثر شیخ عبدالعزیز بن باز.

(بار الها! ای پروردگار هفت آسمان و آنچه زیر آنها قرار دارد، ای پروردگار زمین‌های هفت‌گانه و آنچه بر روی آنها قرار دارد، و ای پروردگار شیطانها و آنچه که آنها گمراه کرده‌اند، و ای پروردگار بادها و آنچه که آنها به حرکت در می‌آورند، من از تو خیر این آبادی، و خیر ساکنان، و خیر آنچه در آن هست را مسألت می‌نمایم، و از بدی آن، و بدی ساکنان آن، و بدی آنچه در آن قرار دارد، به تو پناه می‌برم).

۹۸، دعای ورود به بازار

۴۰۹. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. الترمذي ۲۹۱/۵ والحاكم ۵۳۸/۱ واللباني در صحيح ابن ماجه ۲۱/۲ و در صحيح الترمذي ۱۵۲/۳ آنرا حسن دانسته است.

(هیچ معبودی بجز خدای یکتا وجود ندارد، او شریکی ندارد، پادشاهی و ستایش از آن او است. او زنده می‌کند و می‌میراند، و او زنده‌ای است که هرگز نمی‌میرد، نیک و بد در دست اوست، و او بر هر چیزی تواناست).

۹۹. دعای لغزیدن سواری

۲۱۰ بِسْمِ اللَّهِ. ابوداود ۴/۲۹۶ و البانی در صحیح ابی داود ۳/۹۴۱ آنرا صحیح دانسته است. (به نام الله).

۱۰۰. دعای مسافر برای مقیم

۲۱۱ اَسْتَوِدِعُكُمْ اللَّهُ الَّذِي لَا تَضِيْعُ وَدَائِعُهُ. احمد ۲/۴۰۳ و ابن ماجه ۲/۹۴۳، ونگا: صحیح ابن ماجه ۲/۱۳۳.
(من شما را به خدایی می سپارم که امانتهایش ضایع نمی شود).

۱۰۱. دعای مقیم برای مسافر

۱/۲۱۲ اَسْتَوِدِعُ اللَّهُ دِيْنَكَ، وَأَمَانَتَكَ، وَخَوَاتِيمَ عَمَلِكَ. احمد ۷/۲ الترمذی ۵/۴۹۹، ونگا: صحیح الترمذی ۲/۱۵۵.

(من دین و امانت و خاتمه‌ی کارهایت را به الله می سپارم).

۲/۲۱۳ زَوَدَكَ اللَّهُ التَّقْوَى، وَعَفَرَ ذَنْبَكَ، وَيَسَّرَ لَكَ الْحَيْرَ حَيْثُ مَا كُنْتَ. الترمذی، ونگا: صحیح الترمذی ۳/۱۵۵.

(خداوند، تقوی نصیب شما گرداند، گناهانت را ببخشد، و هر جا که هستی خیر را برای شما میسر گرداند).

۱۰۲. تکبیر و تسبیح در مسافرت

۲۱۴ قال جابر رضی الله عنه: «كُنَّا إِذَا صَعَدْنَا كَبَّرْنَا، وَإِذَا نَزَلْنَا سَبَّحْنَا». البخاری مع الفتح ۶/۱۳۵.

(جابر رضی الله عنه می گوید: ما زمانی که از ارتفاعی، بالا می رفتیم، تکبیر

می گفتم و هنگامی که از آن پایین می آمدیم سبحان الله می گفتیم).

۱۰۳. دعای مسافر. هنگام سفر

۲۱۵ «سَمِعَ سَامِعٌ بِحَمْدِ اللَّهِ، وَحُسْنِ بِلَاغِهِ عَلَيْنَا. رَبَّنَا صَاحِبِنَا، وَأَفْضَلِ عَلَيْنَا عَائِذًا بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ». مسلم ۲۰۸۶/۴. برای شرح بیشتر این حدیث می توانید به کتاب صحیح مسلم شرح امام النووی مراجعه کنید ۳۹/۱۷.

(باشد که شاهی، حمد و ستایش خدا را بشنود و بر خوبی نعمتهایش بر ما گواهی دهد.

ای پروردگار ما، تو همراه ما باش، و به ما احسان کن، در حالی که از آتش دوزخ به تو پناه می برم).

۱۰۴. دعای مسافر. هنگامی که جایی توقف نماید

۲۱۶ «أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ». مسلم ۲۰۸۰/۴.

(از شر! آنچه خداوند آفریده است، به کلمات کامل او پناه می برم).

۱۰۵. ذکر بازگشت از سفر

۲۱۷ هنگام بازگشت از سفر، بر هر ارتفاعی سه بار الله اکبر بگوید سپس دعای زیر را بخواند: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، أَيُّونَ، تَائِبُونَ، عَابِدُونَ، لِرَبِّنَا حَامِدُونَ، صَدَقَ اللَّهُ وَعْدَهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ». رسول الله ﷺ هنگام برگشت از غزوه یا حج این ذکر را می خواندند. البخاری ۱۶۳/۷ و مسلم ۹۸۰/۲.

(بجز الله معبود دیگری «بحق» وجود ندارد، یگانه است، شریکی ندارد، پادشاهی از آن اوست، ستایش مخصوص اوست، و او بر هر چیز توانا است، توبه‌کنان، عبادت‌کنان و حمدگویان برای پروردگاران، باز می‌گردیم، خداوند وعده‌اش را تحقق بخشید، بنده‌اش را نصرت کرد و به تنهایی گروه‌ها را شکست داد).

۱۰۶، ذکر هنگام شنیدن خبر خوشایند و ناخوشایند

۲۱۸ هنگامی که به رسول الله ﷺ خبری خوشحال کننده می‌رسید، می‌فرمود: «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ». (ستایش مر خدایی راست که با نعمت‌هایش نیکی‌ها کامل می‌شوند).

و هنگام شنیدن خبر ناگوار می‌فرمود: «الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ». ابن السنی در کتاب: عمل الیوم واللیلة والحاکم و آترا صحیح دانسته است ۴۹۹/۱ و البانی در صحیح الجامع ۴/۲۰۱ آترا صحیح دانسته است. (ستایش در هر حال از آن خدا است).

۱۰۷، فضیلت درود فرستادن بر رسول الله ﷺ

۱/۲۱۹ قال رسول الله ﷺ «مَنْ صَلَّى عَلَيَّ صَلَاةً صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْرًا». مسلم ۱/۲۸۸.

رسول الله ﷺ می‌فرماید: (هرکس بر من یک درود بفرستد، خداوند بر او ده درود می‌فرستد).

۲/۲۲۰ وَقَالَ ﷺ: «لَا تَجْعَلُوا قَبْرِي عِيدًا وَصَلُّوا عَلَيَّ؛ فَإِنَّ صَلَاتَكُمْ

تَبْلُغُنِي حَيْثُ كُنْتُمْ». أبو داود ۲/۲۱۸ وأحمد ۲/۳۶۷ والبخاری در صحیح ابی داود ۲/۳۸۳ آنرا صحیح دانسته است.

(همچنین رسول الله ﷺ فرمودند: (به زیارت قبر من عادت نکنید، بکله بر من درود بفرستید: زیرا هر جا که باشید درود شما به من می‌رسد).

۳/۲۲۱ و ﷺ: «الْبَخِيلُ مَنْ ذُكِرَتْ عِنْدَهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ». الترمذی

۵/۵۵۱ وغیره، ونگا: صحیح الجامع ۳/۲۵ و صحیح الترمذی ۳/۱۷۷.

(بخیل کسی است که نام مرا نزد او بگویند و بر من درود نفرستد).

۴/۲۲۲ وَقَالَ ﷺ: «إِنَّ لَهِ مَلَائِكَةً سَيَّاحِينَ فِي الْأَرْضِ يُبَلِّغُونِي مِنْ

أُمَّتِي السَّلَامَ». النسائي، والحاكم ۲/۴۲۱ والبخاری در صحیح النسائي ۱/۲۷۴ آنرا صحیح دانسته است.

(و نیز رسول الله ﷺ فرمودند: (خداوند فرشتگانی دارد که روی زمین می‌گردند و سلام امتم را به من می‌رسانند).

۵/۲۲۲ وَقَالَ ﷺ: «مَا مِنْ أَحَدٍ يُسَلِّمُ عَلَيَّ إِلَّا رَدَّ اللَّهُ عَلَيَّ رُوحِي حَتَّىٰ أُرَدَّ

عَلَيْهِ السَّلَامَ». أبو داود شماره ۲۰۴۱ والبخاری در صحیح ابی داود ۱/۳۸۳ آنرا حسن دانسته است.

(و نیز آنحضرت ﷺ فرمودند: (هرکس که به من سلام دهد، خداوند روحم را به من برمی‌گرداند تا جواب سلامش را بدهم).

۱۰۸، رواج دادن سلام

۱/۲۲۴ قال رسول الله ﷺ: «لَا تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا، وَلَا تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا أَوْ لَا أَدْلُكُمْ عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ مُحَابَّبْتُمْ، أَفْشُوا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ». مسلم ۷۴/۱ و غیره.

رسول الله ﷺ فرمودند: (به بهشت وارد نمی شوید تا اینکه ایمان بیاورید، و ایمان شما کامل نمی شود مگر اینکه یکدیگر را دوست داشته باشید، آیا شما را به کاری راهنمایی نکنم که انجام آن، باعث دوستی شما با یکدیگر شود، سلام را بین خود رواج دهید).

۲/۲۲۵ «ثَلَاثٌ مَنْ جَمَعَهُنَّ فَقَدْ جَمَعَ الْإِيْمَانَ: الْإِنْصَافُ مِنْ نَفْسِكَ، وَبَذْلُ السَّلَامِ لِلْعَالَمِ، وَالْإِنْفَاقَ مِنَ الْإِقْتَارِ». البخاري مع الفتح ۱/ ۸۲ که سلسله سند به عمار رضی الله عنه منسوب شده است.

(کسی که سه خصلت داشته باشد، ایمانش را کامل کرده است: عدالت با خود، سلام دادن به همه ی مردم، و انفاق در تنگدستی).

۳/۲۲۶ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رضی الله عنه: أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ النَّبِيَّ ﷺ أَيُّ الْإِسْلَامِ خَيْرٌ قَالَ: «تُطْعِمُ الطَّعَامَ، وَتَقْرَأُ السَّلَامَ عَلَى مَنْ عَرَفْتَ وَمَنْ لَمْ تَعْرِفْ». البخاري مع الفتح ۱/ ۵۵، و مسلم ۱/ ۶۵.

عبدالله بن عمر رضی الله عنه روایت می کند که مردی از پیامبر اکرم ﷺ پرسید: بهترین عمل در اسلام کدام است؟ آنحضرت ﷺ فرمود: (خوراک دادن و سلام کردن به آشنا و بیگانه).

۱۰۹، جواب دادن به سلام شخص کافر

۲۲۷، إِذَا سَلَّمَ عَلَيْكُمْ أَهْلُ الْكِتَابِ فَقُولُوا: وَعَلَيْكُمْ. البخاري مع

الفتح ۴۲/۱۱، مسلم ۱۷۰۵/۴.

(اگر اهل کتاب (یهود یا نصاری) به شما سلام کردند، بگویید:

وَعَلَيْكُمْ).

۱۱۰، دعا هنگام شنیدن آواز خروس و صدای الاغ

۲۲۸، إِذَا سَمِعْتُمْ صِيْحَ الدِّيَكَةِ، فَاسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنَّهَا رَأَتْ مَلَكًا

وَإِذَا سَمِعْتُمْ نَهْيَ الْحِمَارِ، فَتَعَوَّذُوا بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ رَأَى شَيْطَانًا.

البخاري مع الفتح ۳۵۰/۶، مسلم ۲۰۹۲/۴.

(هرگاه بانگ خروس را شنیدید، از الله فضلش را طلب کنید،

زیرا او فرشته‌ای را دیده است، و هرگاه صدای الاغ را شنیدید، از

شیطان به الله پناه ببرید؛ زیرا الاغ، شیطان را دیده است).

۱۱۱، دعا هنگام شنیدن پارس سگ‌ها در شب

۲۲۹ رسول الله ﷺ می‌فرماید: إِذَا سَمِعْتُمْ نُبْحَ الْكِلَابِ وَنَهْيَ

الْحَمِيرِ بِاللَّيْلِ فَتَعَوَّذُوا بِاللَّهِ فَإِنَّهُنَّ يَرَيْنَ مَا لَا تَرَوْنَ. ابوداود ۳۲۷/۴ و احد ۳۰۶/۳

والبی‌ی در صحیح ابوداود ۹۶۱/۳ آترا صحیح دانسته است.

(هرگاه صدای پارس کردن سگ‌ها و عرعر الاغ را در شب

شنیدید از آن‌ها به الله پناه ببرید، زیرا آن‌ها چیزهایی را می‌بینند که

شما نمی‌بینید).

۱۱۲. دعا برای کسی که به او دشنام داده‌ای

۲۳۰ قال رسول الله ﷺ: «اللَّهُمَّ فَأَيُّمَا مُؤْمِنٍ سَبَبْتُهُ فَاجْعَلْ ذَلِكَ لَهُ قُرْبَةً إِلَىٰكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ». البخاري مع الفتح ۱۱/۱۷۱، و مسلم ۴/۲۰۰۷ و لفظ مسلم: «فَاجْعَلْهَا لَهُ زَكَاةً وَرَحْمَةً». (برایش پاکیزگی و رحمت قرار ده).

(بار الها! هر مؤمنی را که من به او ناسزا گفته‌ام، آن را برای او در روز قیامت، باعث قربت خود بگردان).

۱۱۳. آنچه را که مسلمان هنگام مدح مسلمان دیگری بگوید

۲۳۱ رسول الله ﷺ می‌فرماید: «إِذَا كَانَ أَحَدُكُمْ مَادِحاً صَاحِبَهُ لَا مَحَالَةَ فَلْيَقُلْ: أَحْسِبُ فَلَانًا وَاللهَ حَسِيبُهُ وَلَا أَرْكَبُ عَلَىٰ اللهِ أَحَدًا أَحْسِبُهُ - إِنْ كَانَ يَعْلَمُ ذَلِكَ - كَذَاً وَكَذَا». رواه مسلم ۴/۲۲۹۶.

(هرگاه لازم است که دوستان را مدح کنید، چنین بگویید: به نظر، فلانی چنین و چنان است، ولی خدا محاسبه کننده‌ی اوست و من کسی را نزد خدا تزکیه نمی‌کنم).

۱۱۴. آنچه که مسلمان هنگام مدح دشمنی بگوید

۲۳۲ «اللَّهُمَّ لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا يَقُولُونَ، وَاعْفُرْ لِي مَا لَا يَعْلَمُونَ [وَاجْعَلْنِي خَيْرًا مِمَّا يَظُنُّونَ]». البخاري در کتاب: الأدب المفرد شماره‌ی ۷۶۱، و البانی در صحیح الأدب المفرد به شماره‌ی ۵۸۵ آنرا صحیح دانسته است. و بین دو گروه از بی‌هقی در کتاب: شعب الإیمان ۴/۲۲۸ به روایت دیگری است.

(بار الها! مرا بخاطر آنچه که می‌گویند، مورد بازخواست قرار

حِصْنُ الْمُسْلِمِ (من أخبار الكتاب والسنة)

مده، و آنچه را که از من نمی‌دانند، بیامرز، و مرا بهتر از آنچه که درباره‌ی من گمان می‌کنند بگردان).

۱۱۵. لبیک گفتن ضریم در حج یا عمره

۲۳۳ ﴿لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ،

وَالنَّعْمَةَ، لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ﴾. البخاری مع الفتح ۴۰۸/۳، و مسلم ۸۴۱/۲.

(گوش بفرمانم، ای الله، گوش بفرمانم، تو شریکی نداری، گوش بفرمانم، همانا ستایش و نعمت و سلطنت از آن تو است، و تو شریکی نداری).

۱۱۶. تکبیر گفتن هنگام رسیدن به حجر الأسود

۲۳۴ ﴿طَافَ النَّبِيُّ ﷺ بِالْبَيْتِ عَلَى بَعِيرٍ كُلَّمَا أَتَى الرُّكْنَ أَشَارَ إِلَيْهِ بِشِيءٍ

عِنْدَهُ وَكَبَّرَ﴾. البخاری مع الفتح ۴۷۶/۳، و مقصود از «بشئیء»: المِخْجَنُ: عصای سرکج که

آنحضرت ﷺ در دست داشتند، نگا: البخاری مع الفتح ۴۷۲/۳.

(رسول الله ﷺ سوار بر شتر، کعبه را طواف کرد، و هر بار به

رکن [حجر الأسود] می‌رسید با چیزی که در دست داشت به سوی آن اشاره می‌کرد و تکبیر می‌گفت).

۱۱۷. دعای بین رکن الیمانی و حجر الأسود

۲۳۵ ﴿رَبَّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةٌ وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾.

أبو داود ۱۷۹/۲ و أحمد ۴۱۱/۳ و البغوی در کتاب: شرح السنة ۱۲۸/۷، و البانی در صحیح أبي داود

۳۵۴/۱ سندش را صحیح دانسته است. و آیه در سوره البقرة، ۲۰۱.

پروردگارا! در دنیا و آخرت به ما نیکی عطا فرما، و ما را از عذاب دوزخ نجات ده).

۱۱۸، دعای توقف بر صفا و مروه

۲۳۶ هنگامی که رسول الله ﷺ به کوه صفا می‌رسید، این آیه را می‌خواند: ﴿إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِن شَعَائِرِ اللَّهِ﴾ یعنی: (همانا صفا و مروه از شعائر الهی هستند) سپس می‌فرمود: سعی را از جایی آغاز می‌کنم که خداوند نخست از آن یاد کرده است. آنگاه رسول الله ﷺ سعی را از صفا آغاز می‌کرد و بالا می‌رفت تا کعبه را می‌دید، سپس رو به قبله می‌کرد و **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ** و تکبیر می‌گفت و این دعا را می‌خواند: **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ، أَنْجَزَ وَعْدَهُ وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ.** مسلم ۸۸۸/۲.

(به جز الله، معبود دیگری «بحق» وجود ندارد، یگانه است و شریکی ندارد، پادشاهی از آن اوست، و ستایش مخصوص اوست، او بر هر چیز توانا است، بجز او معبود دیگری «بحق» وجود ندارد، یگانه است، اوست که وعده‌اش را تحقق بخشید، و بنده‌اش را پیروز کرد، و به تنهایی گروه‌ها را شکست داد. و در این میان، دعاهای «مختلفی» می‌فرمودند و دعای فوق را سه

بار تکرار می کردند، بالای مروه نیز همین عمل را انجام می داد).

۱۱۹. دعای روز عرفه

۲۴۷ رسول الله ﷺ فرمودند: بهترین دعا، دعای روز عرفه است، و بهترین ذکر که من و پیامبران گذشته خوانده ایم این است: **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ**. الترمذی، والبابی در صحیح الترمذی ۳/ ۱۸۴، ودر کتاب: الأحادیث الصحيحة ۶/ ۴ آنرا حسن دانسته است.

(هیچ معبودی بجز الله «بحق» وجود ندارد، یکتاست، و شریکی ندارد، پادشاهی و حمد از آن اوست، و او بر هر چیزی، تواناست).

۱۲۰. ذکر در شهر الحرام

۲۴۸ رَكِبَ الْقُضْوَاءَ حَتَّى أَتَى الْمَشْعَرَ الْحَرَامَ فَاسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ (فَدَعَاهُ، وَكَبَّرَهُ، وَهَلَّلَهُ، وَوَحَّدَهُ) فَلَمْ يَزَلْ وَاقْفًا حَتَّى أَسْفَرَ جِدًّا فَدَفَعَ قَبْلَ أَنْ تَطْلُعَ الشَّمْسُ. مسلم ۲/ ۸۹۱.

(رسول الله ﷺ سوار بر قضاوا شد تا اینکه به مشعر الحرام رسید، آنگاه رو به قبله نمود و دعا کرد و الله اکبر و لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ گفت و یگانگی خدا را بیان کرد، و آنقدر ایستاد تا هوا کاملاً روزش شد، سپس قبل از طلوع آفتاب «بسوی منی» رفت).

۱۲۱، تکبیر. هنگام رمی جمرات با هر سنگریزه

۲۳۹، يُكَبِّرُ كُلَّمَا رَمَى بِحَصَاةٍ عِنْدَ الْجِمَارِ الثَّلَاثِ ثُمَّ يَتَقَدَّمُ، وَيَقِفُ يَدْعُو مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةِ، رَافِعًا يَدَيْهِ بَعْدَ الْجُمْرَةِ الْأُولَى وَالثَّانِيَةَ. أَمَّا جُمْرَةُ الْعَقَبَةِ فَيَرْمِيهَا وَيُكَبِّرُ عِنْدَ كُلِّ حَصَاةٍ وَيُنْصَرِفُ وَلَا يَقِفُ عِنْدَهَا. البخاري مع الفتح ۵۸۳/۳ و ۵۸۴/۳ و نگا: لفظش آنجا ذکر شده است. و البخاري مع الفتح ۵۸۱/۳ و مسلم نیز آنرا روایت کرده است.

(هنگام رمی جمرات سه گانه، با زدن هر سنگریزه، تکبیر بگویند، با پرتاب هر سنگریزه ای در رمی جمرات سه گانه تکبیر بگویند و سپس بعد از رمی جمره ی اول «کوچک» و دوم «وسط» رو به قبله بایستند و دست هایش را بلند کند و دعا نماید، آنگاه جمره ی عقبه را رمی کند و با زدن هر سنگریزه تکبیر بگویند و بدون توقف [برای دعا] راهش را ادامه دهد).

۱۲۲، دعای تعجب و امور خوشحال کننده

۱/۲۴۰ «سُبْحَانَ اللَّهِ!». البخاري مع الفتح ۲۱۰/۱ و ۳۹۰ و ۴۱۴ و مسلم ۱۸۵۷/۴.

(الله، پاک و منزّه است).

۲/۲۴۱ «اللَّهُ أَكْبَرُ». البخاري مع الفتح ۴۴۱/۸، و نگا: صحيح الترمذي ۱۰۳/۲

و ۲۳۵/۲ و مسند احمد ۲۱۸/۵. (الله بزرگترین است).

۱۲۳، هنگام دریافت خبر خوشحال کننده چه باید کرد

۲۴۲ «كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا آتَاهُ أَمْرٌ يَسُرُّهُ أَوْ يُسِّرُهُ خَرَّ سَاجِدًا شُكْرًا لِلَّهِ

حِصْنُ الْمُسْلِمِ (من أذكركم الكتاب والسنة)

تَبَارَكَ وَتَعَالَى. «أهل السنن بجز النسائي. نكا: صحيح ابن ماجه ۱/۲۳۳ وإرواه الغليل ۲/۲۲۶.
(هنگامی که برای رسول الله ﷺ خبر خوشحال کننده‌ای می‌رسید، یا کاری باعث خوشحالی او می‌شد، برای ادای شکر خدا به سجده می‌افتاد).

۱۲۴. آنچه هنگام احساس درد گفته می‌شود

۲۴۳ رسول الله ﷺ فرمود: دستت را بر جایی که درد احساس می‌شود بگذار، و سه بار «بِسْمِ اللَّهِ» بگو: سپس هفت بار بگو: «أَعُوذُ بِاللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ وَأُحَاذِرُ». مسلم ۴/۱۷۲۸.
(من به خدا و قدرتش پناه می‌برم از شر آنچه به آن دچار می‌شوم و از آن بیم دارم و می‌ترسم).

۱۲۵. دعای کسی که از چشم زخم خود به دیگران بترسد

۲۴۴ «إِذَا رَأَى أَحَدَكُمْ مِنْ أَخِيهِ، أَوْ مِنْ نَفْسِهِ، أَوْ مِنْ مَالِهِ مَا يَعْجَبُهُ [فَلْيَدْعُ لَهُ بِالْبَرَكَةِ] فَإِنَّ الْعَيْنَ حَقٌّ». مسند احمد ۴/۴۴۷ وابن ماجه ومالك، والباہی در صحیح الجامع ۱/۲۱۲ اثر صحیح دانسته است. ونكا: تحقيق زاد المعاد اثر أرناؤوط ۴/۱۷۰.
(زمانی که یکی از شما از برادر، یا خودش، یا از مالش، خوشش آمد، پس برای آن دعای برکت نماید، چرا که چشم زخم، حقیقت دارد).

۱۲۶. آنچه هنگام ترس گفته شود

۲۴۵ «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ». البخاري مع الفتح ۶/۱۸۱، ومسلم ۴/۲۲۰۸.

(هیچ معبودی به جز الله وجود ندارد).

۱۲۷، آنچه هنگام ذبح قربانی گفته شود

۲۴۶ بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ [اللَّهُمَّ مِنْكَ وَلَكَ] اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنِّي. مسلم

۱۵۵۷/۳ و البیهقی ۲۸۷/۹ و بین کروهه از بیهقی و غیره است ۲۸۷/۹ و جمله ی آخری که با معنی ذکر شده از روایت مسلم است.

(به نام الله، و الله بزرگترین است، بار الها! از جانب تو است، و برای تو است، الهی! از من بپذیر).

۱۲۸، دعایی که برای رفع کید و مکر شیاطین خوانده می شود

۲۴۷ «أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ الَّتِي لَا يَجَاوِزُهَا بَرٌّ وَلَا فَاجِرٌ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ، وَبَرًّا وَدَرَأً، وَمِنْ شَرِّ مَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ، وَمِنْ شَرِّ مَا يَعْرُجُ فِيهَا، وَمِنْ شَرِّ مَا دَرَأَ فِي الْأَرْضِ، وَمِنْ شَرِّ مَا يَخْرُجُ مِنْهَا، وَمِنْ شَرِّ فِتَنِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ، وَمِنْ شَرِّ كُلِّ طَارِقٍ إِلَّا طَارِقًا يَطْرُقُ بِخَيْرٍ يَا رَحْمَنُ». احمد ۴۱۹/۳ با
إسناد صحیح، وابن السنی شماره ی ۶۳۷ و آرنایوط در تخریج کتاب: الطحاویة ص ۱۳۳ سندش را صحیح دانسته است، ونگا: مجمع الزوائد ۱۲۷/۱۰.

(از شر آنچه که خدا آفریده و زیاد کرده است، و از شر آنچه از آسمان فرو می فرستد، و از شر آنچه به آسمان صعود می کند، و از شر فتنه های شب و روز، و از شر هر وارد شونده ای در شب مگر اینکه به خیر و نیکی وارد شود، ای پروردگار مهربان! به کلمات کامل تو که هیچ نیکوکار و بدکاری نمی تواند از آنها

تجاوز کند، پناه می‌برم).

۱۲۹، توبه و استغفار

۲۴۸ رسول الله ﷺ می‌فرماید: «وَاللَّهِ إِنِّي لَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ

فِي الْيَوْمِ أَكْثَرَ مِنْ سَبْعِينَ مَرَّةً». البخاري مع الفتح ۱۰۱/۱.

(بخدا سوگند، من روزانه بیشتر از هفتاد بار از خدا طلب

مغفرت می‌کنم، و به سوی او توبه می‌نمایم).

۲۴۹ و نیز ﷺ فرمودند: «يَا أَيُّهَا النَّاسُ تُوبُوا إِلَى اللَّهِ فَإِنِّي أَتُوبُ فِي

الْيَوْمِ إِلَيْهِ مِائَةً مَرَّةً». مسلم ۲۰۷۶/۴.

(ای مردم! به سوی خدا باز گردید [توبه کنید] چرا که من

روزانه صد بار توبه می‌کنم).

۲۵۰ همچنین ﷺ می‌فرماید: هرکس دعای زیر را بخواند،

خداوند گناهانش را می‌آمرزد، اگر چه از میدان جهاد گریخته

باشد: «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ».

أبوداود ۸۵/۲ و الترمذي ۵۶۹/۵ و الحاكم و آترا صحیح دانسته است، و ذهبی ۵۱۱/۱ با حاکم

موافقت کرده است. و البانی آترا صحیح دانسته است، نکا: صحیح الترمذي ۱۸۲/۳ و جامع الأصول

لأحاديث الرسول ﷺ ۳۸۹/۴ - ۳۹۰ به تحقیق آرنازوط.

(من از خدای بزرگی که هیچ معبودی بجز او «بحق» وجود

ندارد و زنده و پاینده است، آمرزش می‌خواهم و به سوی او توبه

می‌کنم).

۲۵۱ و رسول الله ﷺ می فرماید: «أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الرَّبُّ مِنَ الْعَبْدِ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ الْآخِرِ فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَكُونَ مِنْ يَذْكُرُ اللَّهَ فِي تِلْكَ السَّاعَةِ فَكُنْ». الترمذي والنسائي ۲۷۹/۱ والحاكم، ونكا: صحيح الترمذي ۱۸۳/۳ وجامع الأصول بتحقيق الأرنؤوط ۱۴۴/۴.

(پروردگار، در بخش پایانی شب، از هر زمان دیگر به بنده اش نزدیک تر است، اگر می توانی از کسانی باش که در آن وقت، مشغول ذکر خدایند).

۲۵۲ و آنحضرت ﷺ می فرماید: «أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ مِنْ رَبِّهِ وَهُوَ سَاجِدٌ فَأَكْثِرُوا الدُّعَاءَ». مسلم ۳۵۰/۱.

(نزدیک ترین حالت بنده به پروردگارش، هنگام سجده است، پس [در آن حالت] بسیار دعا کنید).

۲۵۳ و همچنین ﷺ فرمودند: «إِنَّهُ لَيَغَانُ عَلَى قَلْبِي وَإِنِّي لَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ فِي الْيَوْمِ مِائَةً مَرَّةً». مسلم ۲۰۷۵/۴ ابن الأثير می گوید: (لَيَغَانُ عَلَى قَلْبِي) یعنی: پشیمان می شود و مراد از آن فراموشی است؛ چرا که رسول الله ﷺ همیشه مشغول ذکر و یاد خدا بودند، و گاهی (که به خاطر انجام کاری) در بعضی از اوقات بر دچار فراموشی می شد، آنرا برای خود گناه می دانست، لذا به استغفار می شتافت. نكا: جامع الأصول ۳۸۶/۴.

(فراموشی دلم را فرا می گیرد لذا روزانه صد بار از خداوند آمرزش می طلبم).

۱۳۰، فضیلت تسبیح و تمجید و تهلیل و تکبیر

۱/۲۵۴ رسول الله ﷺ می فرماید: «مَنْ قَالَ: سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ فِي

يَوْمٍ مِائَةً مَرَّةً حُطَّتْ خَطَايَاهُ وَلَوْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ». البخاري ۱۶۸/۷ و مسلم

۲۰۷۱/۴، ونگا: فضیلت کسی که صبح وشام صد بار استغفار می کند، در همین کتاب.

(هرکس روزانه صد بار «سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ» بگوید، گناهانش

بخشیده می شوند اگر چه به اندازه ی کف دریا باشند).

۲/۲۵۵ و می فرماید: هرکس دعای زیر را ده بار بخواند مانند

کسی است که چهار تن از فرزندان اسماعیل ؛ را آزاد کرده است:

«لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ

قَدِيرٌ». البخاري ۶۷/۷ و مسلم با همین لفظ ۲۰۷۱/۴، ونگا: فضیلت کسی که در هر روز صد بار

آترامی گوید، در همین کتاب.

(هیچ معبودی به جز الله «بحق» وجود ندارد، یکتاست و شریکی

ندارد، پادشاهی و ستایش از آن او است، و او بر هر چیز تواناست).

۳/۲۵۶ و می فرماید: دو کلمه وجود دارد که راحت به زبان

می آیند و در ترازوی اعمال، سنگین اند، و نزد خدای رحمان

محبوب اند: «سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ». البخاري ۱۶۸/۷ و مسلم

۲۰۷۲/۴

(الله پاک و منزّه است، و او را ستایش می کنم، خداوند عظیم،

پاک و منزّه است).

۴/۲۵۷ و می‌فرماید: اگر من «سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ» بگویم، نزد من از آنچه که خورشید بر آن طلوع کرده است (یعنی همه‌ی دنیا) دوست داشتنی‌تر است. مسلم ۴/۲۰۷۲.

۵/۲۵۸ و می‌فرماید: «أَيَعِزُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَكْسِبَ كُلَّ يَوْمٍ أَلْفَ حَسَنَةٍ، فَسَأَلَهُ سَائِلٌ مِنْ جُلَسَائِهِ كَيْفَ يَكْسِبُ أَحَدُنَا أَلْفَ حَسَنَةٍ؟ قَالَ: يُسَبِّحُ مِائَةَ تَسْبِيحَةٍ، فَيَكْتُبُ لَهُ أَلْفُ حَسَنَةٍ أَوْ يُحِطُّ عَنْهُ أَلْفُ خَطِيئَةٍ». مسلم ۴/۲۰۷۳.

(آیا کسی از شما نمی‌تواند روزانه هزار نیکی بدست آورد؟ یکی از کسانی که در جلسه حضور داشت پرسید: چگونه یکی از ما می‌تواند هزار نیکی بدست آورد؟ فرمود: (هرکس صد بار سبحان الله بگوید برایش هزار نیکی نوشته می‌شود، یا هزار گناه از او بخشیده می‌شود).

۶/۲۵۹ هر کس «سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَيَحْمَدُهُ» بگوید: یک درخت خرما برایش در بهشت کاشته می‌شود. الترمذی ۵/۱۱۱ و الحاکم ۵۰۱/۱ و آنرا صحیح دانسته، و ذهبی با حاکم موافقت کرده است، ونگا: صحیح الجامع ۵/۵۳۱ و صحیح الترمذی ۳/۱۶۰.

۷/۲۶۰ رسول الله ﷺ فرمودند: «يَا عَبْدَ اللَّهِ بْنَ قَيْسٍ أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى كَنْزٍ مِنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ؟ فَقُلْتُ: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: «قُلْ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ». البخاري مع الفتح ۱۱/۲۱۳ و مسلم ۴/۲۰۷۶.

ای عبدالله بن قیس! آیا تو را به گنجی از گنج‌های بهشت، راهنمایی نکنم؟) گفتم: بلی یا رسول الله! فرمود: (قُلْ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ).

۸/۲۶۸ و رسول الله ﷺ فرمودند: «أَحَبُّ الْكَلَامِ إِلَى اللَّهِ أَرْبَعٌ: سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، لَا يَبْصُرُكَ بِأَيِّنٍ بَدَأَتْ.» مسلم ۱۶۸۵/۳.

(چهار کلمه نزد خداوند از همه‌ی کلمات محبوب‌تراند: سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، با هر یک از آنها که شروع کنی اشکالی ندارد).

۹/۲۶۲ بادیه نشینی نزد رسول الله ﷺ آمد و گفت: جمله‌ای به من بیاموز تا آنرا ورد خود سازم، رسول الله ﷺ فرمود: بگو: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا، سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ.» آن مرد گفت: این جملات از آن پروردگار است، برای خود چه بگویم؟ رسول الله ﷺ فرمود: بگو: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، وَارْحَمْنِي، وَاهْدِنِي، وَارْزُقْنِي.» مسلم ۲۰۷۲/۴ و ابوداود اضافه کرده که: هنگامی که به صحرائشین این دعا را آموخت و آن مرد بیرون رفت پیامبر ﷺ فرمود: «لَقَدْ مَلَأَ يَدَيَّ مِنَ الْحَبْرِ» (دستانش را از خیر پر کرد) ۲۲۰/۱.

یعنی: (بار الها! مرا ببخش، و به من رحم کن، و مرا هدایت کن، و به من روزی عنایت فرما).

۱۰/۲۶۳ هرگاه فردی مسلمان می‌شد، رسول الله ﷺ نماز را به او می‌آموخت، سپس دستور می‌داد که با این جملات دعا کند: **اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، وَارْحَمْنِي، وَاهْدِنِي، وَعَافِنِي وَارْزُقْنِي**، مسلم ۴/۲۰۷۳ و در روایت دیگر مسلم: **«فَإِنَّ هَؤُلَاءِ تَجْمَعُ لَكَ دُنْيَاكَ وَآخِرَتُكَ»**، (همانا این کلمات دنیا و آخرت را برای تو جمع می‌کنند، [و تو از آنها بهره‌مند می‌شوی]).

(بار الها! مرا ببخش، و به من رحم کن، و مرا هدایت ده، و عفو کن، و به من روزی عطا فرما).

۱۱/۲۶۴ **إِنَّ أَفْضَلَ الدُّعَاءِ الْحَمْدُ لِلَّهِ، وَإِنَّ أَفْضَلَ الذِّكْرِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ**

اللَّهُ. الترمذی ۵/۴۶۲ و ابن ماجه ۲/۱۲۴۹ و الحاکم ۱/۵۰۳ و آنرا صحیح دانسته و ذهبی با حاکم موافقت کرده است، ونگا: صحیح الجامع ۱/۳۶۲.

(بهترین دعا الحمد لله، و بهترین ذکر لا اله الا الله است).

۱۲/۲۶۵ باقیات صالحات (نیکی‌های جاودانه) عبارتند از:

سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ،

اللَّهُ. احمد شماره‌ی ۵۱۳ با ترتیب احمد شاکر و سندش صحیح است، ونگا: مجمع الزوائد ۱/۲۹۷، و ابن حجر در کتاب: بلوغ المرام با روایت ابو سعید آنرا به النسائی نسبت داده، و گفته: ابن حبان و الحاکم آنرا صحیح دانسته‌اند.

۱۲۱. شیوهی تسبیح گفتن رسول الله ﷺ

۲۶۶ عبدالله بن عمرو رضی الله عنه می‌گوید: **«رَأَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَغْفِدُ التَّسْبِيحَ بِسَمِيئِهِ»**.

ابوداود با لفظ همین لفظ ۲/۸۱، و الترمذی ۵/۵۲۱، ونگا: صحیح الجامع ۴/۲۷۱

شماره‌ی ۴۸۶۵.

(پیامبر ﷺ را دیدم که تسبیحات خود را با دست راستش می شمرد).

۱۳۲. مجموعه‌ای از آداب نیک اجتماعی

۲۶۷ إِذَا كَانَ جُنْحَ اللَّيْلِ - أَوْ أَمْسَيْتُمْ - فَكُفُّوا صِيَانَكُمْ ؛ فَإِنَّ الشَّيَاطِينَ تَشْتُرُ حَبِيئَتِي، فَإِذَا ذَهَبَ سَاعَةٌ مِنَ اللَّيْلِ فَخَلُّوهُمْ، وَأَغْلِقُوا الْأَبْوَابَ، وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ ؛ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَفْتَحُ بَابًا مُغْلَقًا، وَأَوْكُرُوا قُرْبَكُمْ وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ، وَحَمَّرُوا آيَتَكُمْ وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ، وَلَوْ أَنْ تَعْرَضُوا عَلَيْهَا شَيْئًا، وَأَطْفِقُوا مَصَابِيحَكُمْ. البخاري مع الفتح ۱۰ / ۸۸، مسلم ۳ / ۱۵۹۵.

(هنگامی که تاریکی شب، سایه افکند - یا شب شد - کودکانتان را نگذارید بیرون بروند، زیرا در این وقت شیطان‌ها پراکنده می‌شوند، هنگامی که پاسی از شب گذشت آن‌ها را آزاد بگذارید، به شرطی که مشکل دیگری نباشد، و قبل از خوابیدن بسم الله بگویید، و درها را ببندید، زیرا شیطان در بسته را باز نمی‌کند، همچنین بسم الله بگویید، و دهانه‌ی مشکتان را ببندید، و روی ظرف‌ها سرپوش بگذارید، اگر چه بطور کامل پوشیده نشوند، و چراغ‌هایتان را خاموش کنید).

وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمْ وَبَارَكَ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ.

بعضی از آثار اسحاق دبری

م	
۱	احکام ویژه‌ی بانوان
۲	اذکار صبح و شام و پس از هر نماز
۳	اریعون نووی
۴	از اصول عقیده‌ی اهل سنت و جماعت
۵	آموزش نماز
۶	ایمان به فرشتگان و تأثیر آن در زندگی امت اسلام
۷	بهترین قرن‌ها
۸	توحید برای کودکان و نوجوانان
۹	توسل جایز و غیر جایز
۱۰	جشن میلاد رسول الله ﷺ
۱۱	چگونگی حج و عمره و زیارت
۱۲	چهل حدیث در احکام بانوان
۱۳	خدا شناسی
۱۴	درس‌های مهم برای عموم امت اسلامی
۱۵	دروازه‌های بهشت
۱۶	دعاهای جامع
۱۷	دلایل توحید
۱۸	ذکرهای برگزیده
۱۹	شرح ارکان اسلام
۲۰	عقیده‌ی اهل سنت و جماعت
۲۱	عقیده‌ی هر مسلمان
۲۲	قبر: عذاب و خوشی آن

اللباب در (۵۰) حدیث از احادیث آداب	۲۳
مختصری از اصول عقاید اهل سنت و جماعت	۲۴
مختصری از مناسک و راهنمای حج	۲۵
معنی لا إله إلا الله	۲۶
نامه‌ای برادرانه	۲۷
نماز جماعت	۲۸
نواقض اسلام	۲۹
واجباتی که بر هر مسلمان مرد و زن دانستن آن ضروری است	۳۰
و جوب عمل به سنت رسول الله ﷺ و کفر کسی که آنرا انکار کند	۳۱
ورد شبانه روزی	۳۲
مختصر منهاج السنه النبویه	۳۳
نگرشی نو به تاریخ صدر اسلام	۳۴
تصحیح اشتباه تاریخی درباره وهابیت	۳۵
عقیده‌ی اهل البیت <small>علیهم السلام</small>	۳۶
معتقدات اهل اسلام	۳۷
خمس: مالیات این زمانه	۳۸
امام محمد بن عبدالوهاب پیشوای نهضت اصلاحی معاصر و آراء و نظرات علماء و اندیشمندان درباره او و دعوتش	۳۹
آل البیت و حقوق شرعی آنان.	۴۰
خانه‌ی عنکبوت	۴۱
نامه‌ای از یک خواهر دوستدار	۴۲
برگزیده‌های از آداب شرعی	۴۳
غایة المرید شرح کتاب توحید.	۴۴

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**